

KUVAILULEHTI

JULKAISIJA	JULKAISUAIKA	
TOIMEKSIANTAJA	Metsähallitus	HYVÄKSYMISPÄIVÄ
LUOTTAMUKSELISUUS	Julkinen	MÄÄRÄ
SUOJELUALUEYTYYPPI/ SUOJELUOHJELMA	Natura 2000	DIAARINUMERO
ALUEEN NIMI	Hailuoto	
NATURA 2000-ALUEEN NIMI JA KOODI	Hailuoto pohjoisranta FI1100201 Kirkkosalmi FI1100202 Ojakylänlahti ja Kengänkari FI1100204 Härkinneva-Hanhisjärvensuo FI1100206 Isomatala-Maasyvänlahti FI1100203	
ALUEYKSIKKÖ	Pohjanmaan luontopalvelut	
TEKIJÄ(T)	Siiri Tolonen	
JULKAISUN NIMI	Hailuodon Natura 2000-alueiden kulttuuriperintökohteiden inventointi 2010	
TIIVISTELMÄ	<p>Kulttuuriperintökohteiden inventoinnin tulokset heijastavat alueen maankäytön ja elinkeinojen historiaa. Hailuodon elinkeinot ovat perustuneet 1900-luvun puoliväliin asti karjanhoitoon, maanviljelyyn ja pyyntiin. Alueelta inventoitiin niittykulttuuriin, kalastukseen, merenkulkuun sekä maanomistukseen liittyvien rakenteiden jäännöksiä. Inventointialueen rakennusperintö koostuu erilaisista kalastukseen liittyvistä rakennuksista sekä muutamista merimerkeistä. Kohteet keskittyvät rannikon läheisyyteen.</p> <p>Kohteet ajoittuvat 1800-luvun lopulta 1900-luvulle. Osa inventoiduista tonttien rajakivistä voi olla hyvinkin nuoria ajoittuen 1900-luvun loppuun. Yksi arkeologinen kohde luokiteltiin ikänsä ja merkityksensä vuoksi kiinteäksi muinaisjäännökseksi. Rakennuksista viisi on maakunnallisesti ja muut neljä paikallisesti arvokkaita rakennusperintökohteita. Inventoinnissa ei löytynyt erityistä hoitoa vaativia kohteita.</p>	
AVAINSANAT	niittykulttuuri, kalastus, merenkulku	
MUUT TIEDOT		
SARJAN NIMI JA NUMERO		
ISSN	ISBN (NIDOTTU) ISBN (PDF)	
SIVUMÄÄRÄ	s. 201	KIELI Suomi
KUSTANTAJA	PAINOPAIKKA	

ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT

Asiakirjanumero

Kunta

Hailuoto

Alue

Hailuodon Natura 2000-alueet

Maanomistaja

Metsähallitus ja yksityinen

Tutkimuksen sisältö

Kulttuuriperintökohteiden inventointi

Tavoite

Inventoinnin tavoitteena oli kartoittaa arkeologiset ja rakennusperintökohteet Hailuodon Natura 2000-alueiden hoito- ja käyttösuunnitelman tausta-aineistoksi.

Inventoija

arkeologian opiskelija Siiri Tolonen, vastuullinen johtaja arkeologi Ville Laurila

Löydöt

56 inventoitua arkeologista kohdetta, joista yksi mahdollisesti lain suojaama muinaisjäänös. 9 inventoitua rakennusperintökohdetta, joista 5 maakunnallisesti merkittäviä.

Kenttätyöaika

20.5.–2.10.2010

Kustannukset

Metsähallitus Pohjanmaan Luontopalvelut

Alueen tutkimushistoria

Rakennusinventoinnit:

Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston arkkitehtuurin historian laboratorion, 1974: *Hailuoto, Pajuperän kalastajakylä. Mittauspiirustukset nro: 7301:1–7309:4.*

Kuusisto, R. & Niemelä, E. 1997: *Hailuodon rantayleiskaava. Kulttuurihistoriallisesti merkittävän rakennuskannan inventointi. Osa 1.* Ympäristötaito Oy & Hailuodon kunta.

Tutkimusraportti

Metsähallituksen arkisto

Kopio Museoviraston arkeologian osaston arkisto

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	
1.1. Inventointialueen kuvaus	5
1.2. Tutkimushistoria	5
1.3. Inventointiprosessi ja kohdekuvaukset	6
2. ARKEOLOGISET KOHTEET	7
ISOMATALA–MAASYVÄNLAHTI	7
1. Hailuoto, Rautaletto 1	7
2. Hailuoto, Rautaletto 2	11
3. Hailuoto, Isomatala 1	14
4. Hailuoto, Riisinnokka 1	18
5. Hailuoto, Riisinnokka 2	22
6. Hailuoto, Tömpä 1	25
7. Hailuoto, Tömpä 2	28
8. Hailuoto, Tömpä 3	31
9. Hailuoto, Tömpä 4	34
10. Hailuoto, Maasyvänlahti 1	37
11. Hailuoto, Vähämetsänkylä 1	40
12. Hailuoto, Munakuljunnokka 1	43
13. Hailuoto, Munakuljunnokka 2	47
14. Hailuoto, Munakuljunnokka 3	50
15. Hailuoto, Munakuljunnokka 4	53
16. Hailuoto, Munakuljunnokka 5	56
17. Hailuoto, Munakuljunnokka 6	59
KIRKKOSALMI	63
18. Hailuoto, Kirkonkarit 1	63
19. Hailuoto, Jyrkännokka 1	67
20. Hailuoto, Vatunki 1	70
21. Hailuoto, Toija 1	73
22. Hailuoto, Toija 2	76
23. Hailuoto, Toija 3	79
24. Hailuoto, Toija 4	82
25. Hailuoto, Toija 5	85
26. Hailuoto, Toija 6	88
27. Hailuoto, Viinikka 1	91
28. Hailuoto, Viinikka 2	94
29. Hailuoto, Viinikka 3	97
30. Hailuoto, Kutukari 1	101
31. Hailuoto, Kutukari 2	104
HÄRKINNEVA–HANHISJÄRVENSUO	107
32. Hailuoto, Härkinneva 1	107
OJAKYLÄNLAHTI	110
33. Hailuoto, Kaaranselkä 1	110
34. Hailuoto, Kaaranselkä 2	114
35. Hailuoto, Kaaranselkä 3	118
36. Hailuoto, Kaaranselkä 4	121
37. Hailuoto, Ojakylänlahti 1	124
38. Hailuoto, Ojakylänlahti 2	128

HAILUODON POHJOISRANTA	131
39. Hailuoto, Pökönnokka 1	131
40. Hailuoto, Hiidenniemi 1	134
41. Hailuoto, Vesanniityt 1	139
42. Hailuoto, Vesanniityt 2	142
43. Hailuoto, Itara 1	145
44. Hailuoto, Sunijärvenkangas 1	149
50. Hailuoto, Keskiniemi 1	152
48. Hailuoto, Mäntyniemi 1	154
49. Hailuoto, Mäntyniemi 2	158
45. Hailuoto, Virpiniemi 1	162
46. Hailuoto, Virpiniemi 2	164
47. Hailuoto, Virpiniemi 3	168
51. Hailuoto, Pajuperä 1	171
52. Hailuoto, Pajuperä 2	175
53. Hailuoto, Pajuperä 3	179
54. Hailuoto, Pajuperä 4	183
55. Hailuoto, Pajuperä 5	187
56. Hailuoto, Pajuperä 6	191
3. RAKENNUSPERINTÖKOHTEET	195
PAJUPERÄ	195
1. Hannin kala- ja verkkopuojit	195
2. Pramilan verkkopuoji	201
3. Kittilän kalamökki	206
4. Pramilan kalamaja ja talli- ja puojirakennus	211
KESKINIEMI	217
5. Karvon pooki ja Keskiniemen sektoriloisto	217
6. Sipolan kesämökki	222
7. Smedin mökki	226
8. Annusen kalamökki	230
9. Santanummi	234
4. TULOSTEN TARKASTELU JA JOHTOPÄÄTÖKSET	238
4.1. Kalamökkikylät	238
4.2. Niitty- ja karjatalous	239
4.3. Merenkulku	239
4.4. Rajamerkit	240
BIBLIOGRAFIA	240
LIITE 1: Kohdeluettelo	
LIITE 2: Kartta inventoiduista kohteista	

1. JOHDANTO

1.1. Inventointialueen kuvaus

Inventointialue koostuu viidestä Hailuodon Natura 2000–alueista, jotka sijaitsevat eripuolilla saarta Luodon, Hanhisen ja Syökarin alueella. Alueeseen kuuluu sekä yksityisten että Metsähallituksen maata. Alue on yhteensä 7064 ha laajuinen, josta noin puolet on vesialuetta. Varsinaisen Natura 2000–alueiden lisäksi inventoitiin alueen kyljessä olevat yksityiset suojelalueet, jotka muodostivat hyvin pienen osan alueen kokonaispinta-alasta. Maasto koostuu vaihtelevasti kuivista mäntykankaista ja hiekkarannoista saaren pohjois- ja länsiosissa, rehevämmissä lehtimetsistä saaren eteläosissa, sekä suo- ja järviolueista pohjoisosan harjualueen keskellä ja Hanhisessa, sekä rantaniityistä, joita on erityisesti Ojakylänlahden, Kirkkosalmen ja Hailuodon eteläosien alueella. Alueella on paljon vapaa-ajan asuntoja varsinkin pohjois- ja länsirannalla.

Kuva 1. Hailuodon Natura 2000-alueet. Kuva: Teija Turunen.

1.2. Tutkimushistoria

Inventointialueella ei ole aikaisemmin tehty arkeologista inventointia. Alueen rakennuskohteita on inventoitu vuosina 1974 ja 1994–1996. Pajuperän kylän rakennukset on käyty dokumentoimassa piirtämällä ja valokuvaamalla v. 1974

Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston arkkitehtuurin historian laboratorion toimesta opiskelijatyönä. Lisäksi Ympäristötaito Oy on v. 1994–1996 kartoittanut Hailuodon rantayleiskaavaa varten Hailuodon kunnan kulttuurihistoriallisesti merkittävän rakennuskannan, joka sisältää osan Pajuperän kylän rakennuksista sekä Keskiniemen rakennuksia ja merimerkkejä. Hailuodon maakunnallisesti merkittävät rakennusperintökohteet on listattu Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliiton julkaisuun (Salmela et al. 1993). Näistä kohteista osa sijoittuu inventointialueelle. Kyseisessä julkaisussa maakunnallisesti merkittävänä rakennusperintökohteena mainittua Kirkkosalmen siltaa ei ole listattu tähän selvitykseen, koska sille on tehty korjaustöitä 1990-luvulla, eikä alkuperäisten rakenteiden säilymisestä ole tietoa (Merilä 2003: 97).

1.3. Inventointiprosessi ja kohdekuvaukset

Inventoinnin ensimmäisessä vaiheessa käytiin läpi alueen historiaa koskevat teokset ja vanhempi inventointiaineisto. Inventoinnin tausta-aineistona käytettiin myös vanhaa kartta-aineistoa. Inventoinnin toinen vaihe muodostui kenttätöistä, jotka toteutettiin toukokuun lopun ja lokakuun alun välisenä aikana 2010. Kenttätöjakson pituus oli n. yksi kuukausi. Ville Laurila osallistui maastotöihin kahtena päivänä. Kenttätöiden aikana tarkistettiin maastossa tausta-aineiston selvitysvaiheessa esille tulleet kohteet ja etsittiin uusia tuntemattomia kohteita. Rakennusperintökohteet ovat valikoituneet Ympäristötaito Oy:n inventoinnin perusteella. Ne käytiin tarkastamassa ja valokuvaamassa. Rakennusten kohdekuvaukset on kirjoitettu hyödyntäen aikaisemmin tehtyjä inventointeja. Uusia rakennusperintökohteita ei löytynyt. Suurin osa alueen maastosta käytiin jalkaisin läpi ja tarkastamattomia paikkoja löytyy vain paikallisesti mm. suoalueiden keskeltä. Hailuodon ulkopuolella olevia saaria ei tarkistettu lukuun ottamatta Isomatalaa. Vesialueita ei myöskään inventoitu, tosin raportti sisältää muutamia rantojen läheisyydessä olevia vedenalaisia kohteita. Inventointiprosessin kolmas vaihe käsitti raportin laatimisen ja löydettyjen kohteiden siirtämisen Metsähallituksen tietojärjestelmiin.

Kohdekuvaukset sisältävät Museoviraston edellyttämät tiedot kiinteistä muinaisjäänöksistä. Kohteiden luokittelu on tehty muinaisjäänösrekisterin ja Museoviraston Historiallisen ajan kiinteät muinaisjäänökset –oppaan mukaan. Maanomistustiedot on merkitty joko yksityis- tai Metsähallituksen maana. Suojelutietoja ei ole erikseen merkitty, koska inventointialue on suojeltua. Kohteiden 1–4 ja 39 valokuvat on ottanut Ville Laurila, muissa kuvaaja on Siiri Tolonen. Arkeologisten kohteiden kohdekuvaukset on jaettu viiden Natura 2000-alueen mukaan. Kaikki rakennusperintökohteet sijaitsevat Hailuodon pohjoisrannan Natura 2000-alueella, ja ne on jaettu tarkemman sijainnin mukaan.

2. ARKEOLOGISET KOHTEET

ISOMATALA–MAASYVÄNLAHTI

1. HAILUOTO, RAUTALETTO 1

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat (elinkeinohistorialliset muinaisjäännökset)
Tyyppin tarkenne:	kalastuspaikat (kalastustukikohdat)
Reiska-tyyppi:	valmistuspaikat/työpaikat
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	5
Peruskartta:	2442 11
Koordinaatit:	x=7207 304, y=3394 988, z=2,5 m mpy x=7207 310, y=3394 998, z=2,5 m mpy x=7207 310, y=3395 017, z=2,5 m mpy x=7207 315, y=3395 023, z=2,5 m mpy x=7207 319, y=3395 034, z=2,5 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, keskipiste, järjestyksessä rökkiö 1, rökkiö 2, nurkkakiveys 1, nurkkakiveys 2, rökkiö 3.
Maastomerkintä:	ei merkintää
Pinta-ala:	81 m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 7,6 km etelä-kaakkoon
Maanomistus:	yksityinen

INVENTOINTI 2010

Aika:	20.5.2010
Valokuvat:	Rautaletto 1_1–1_6, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kahden rakennuksen nurkkakivet, kolme rökkiötä Syökarin Rautaletossa moreenikumpareen itäpäässä.

Taustatiedot

Kohde löytyi ilman ennakkotietoja maastoinventoinnissa.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Syökarin eteläosassa Rautaleton kalamökkikylän itäpuolella itä-

länsisuuntaisen kivisen moreenikumpareen itäpäässä aukiolla. Kasvillisuus on rehevää koivuvaltaista lehtimetsää.

Kohteen kuvaus

Kivikkoisella kumpareella on kolme rökkiötä ja kahden rakennuksen nurkkakivet. Rökkiö 1 on soikea luonnonkivistä kasattu kaakko-luodesuuntainen rökkiö aukion lounaispäässä. Mitoiltaan se on 8 m x 4,5 m ja 1 m korkea. Rökkiön päällä kasvaa vähän sammalta. Rökkiö 1:n itä- ja pohjoispuolella on kaksi matalaa painannetta. 12 m rökkiö 1:stä koilliseen on toinen halkaisijaltaan 3 m ja 0,7 m korkea luonnonkivistä kasattu pyöreähkö rökkiö. Rökkiön päällä on pienistä kivistä tehty nuotiopaikka. Rökkiö 2:n itäpuolella n. 4 m etäisyydellä on matala painanne. Rökkiön päällä kasvaa vähän sammalta. Rökkiöiden itäpuolella 20 m etäisyydellä on kaksi neliönmuotoista rakennuksen nurkkakiveystä 8 m etäisyydellä toisistaan. Nurkkakivet ovat erikokoisia luonnonkiviä. Lounaanpuoleinen kiveys 1 on mitoiltaan 4 m x 4 m. Kulmissa olevat suurimmat nurkkakivet erottuvat hyvin. Seinälinjat ovat pääilmansuuntien mukaiset. Koillispuoleinen nurkkakiveys 2 on kasvillisuuden peittämä ja epäselvä, mitoiltaan 3,5 m x 4 m. Seinälinjat ovat väli-ilmansuuntien mukaiset. Nurkkakivien koillispuolella on soikea kaakko-luodesuuntainen kasvillisuuden peittämä 2 m x 4 m kokoinen ja 0,5 m korkea rökkiö 3. Rökkiön päällä kasvaa tuomi ja pihlaja. Kairatessa rökkiö 3:sta ei löytynyt hiiltä.

Kohteen rajaus

Maan pinnalle näkyvät rakenteet sijoittuvat koillis-lounaissuuntaisesti peräkkäin n. 50 m x 20 m kokoisella alueella kumpareen päällä.

Tulkinta

Osa Rautaleton nykyisistä käytössä olevista kalamökeistä sijaitsee saman moreenikumpareen länsipäässä Natura 2000 -alueen ulkopuolella. Kohteen nurkkakivet ovat mahdollisesti kalamökkien tai muiden kalastuselinkeinoon liittyvien rakennusten perustoja ja rökkiöt 1 ja 2 raivausrökkiöitä. Rökkiö 3 voi olla sitä peittävän runsaan kasvillisuuden perusteella kiuas, mitä ei kuitenkaan voitu kairauksella varmistaa. Nurkkakivet voivat myös olla niitty latojen nurkkakiviä, koska samalla alueella näkyy ainakin v. 1956 topografikartassa latoja - tosin ei yhtään aivan samalla kohdalla kuin tämä kohde. Kohteen käyttö ajoittune samoihin aikoihin kuin Rautaleton muu kalastajakylä, 1900-luvun alkuun.

Lisätietoja

Peruskartta 1:20 000, karttalehti 2442 11, Maanmittaushallituksen karttapaino, Helsinki 1956.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjäännös.

1. HAILUOTO, RAUTALETTO 1

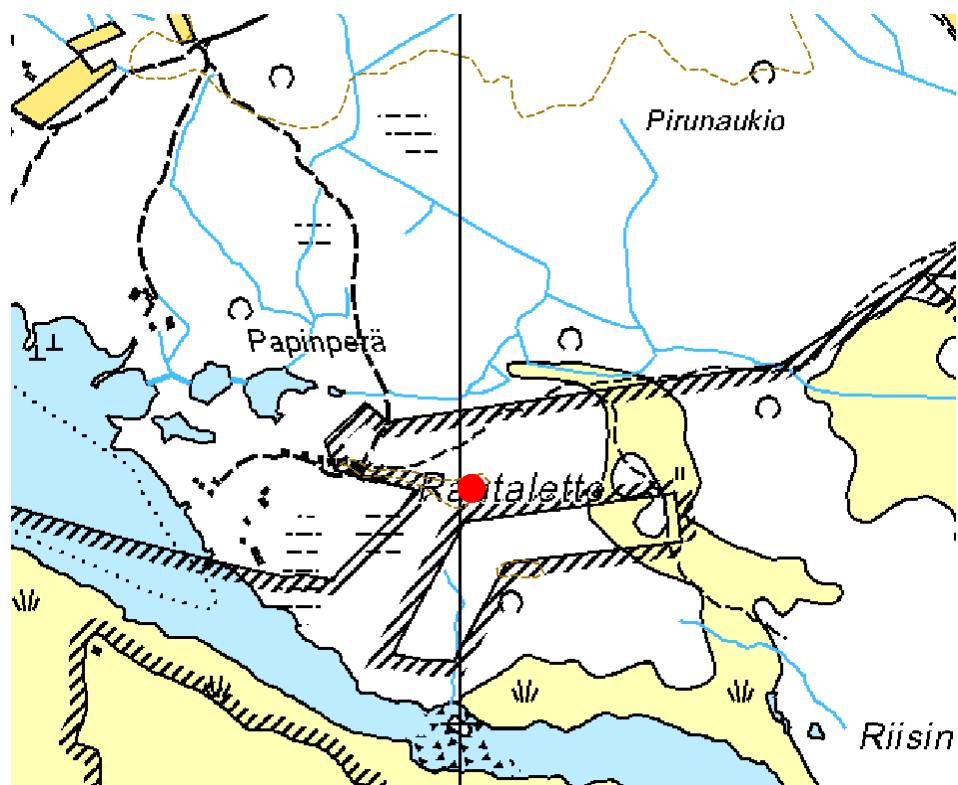
Ote maastokartasta 2442 11

Mittakaava 1:10 000

x=7207 310, y=3395 017, z= 2,5 m mpy

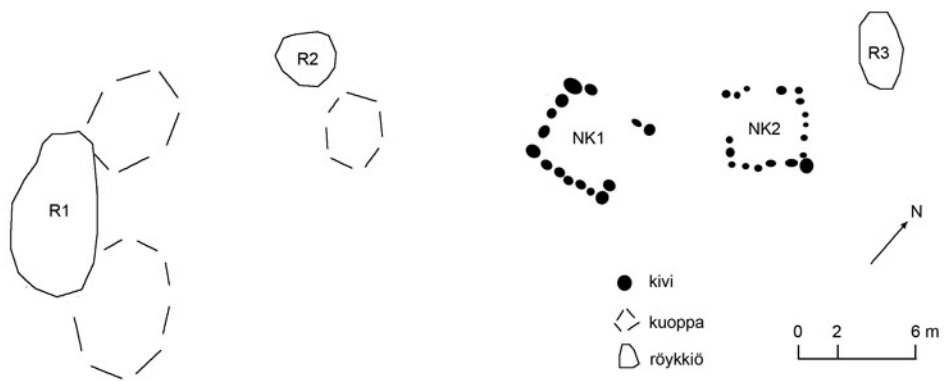
© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 2. Rautaletto 1, röykkiö 1 luoteeseen.

Kuva 3. Rautaletto 1, karttaluonnos.

2. HAILUOTO, RAUTALETTO 2

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat (elinkeinohistorialliset muinaisjäännökset)
Tyyppin tarkenne:	- (niittyviljelyn jäännökset)
Reiska-tyyppi:	valmistuspaikat/työpaikat
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	2442 11
Koordinaatit:	x=7207 115, y=3395 227, z=1,5 m mpy x=7207 104, y=3395 199, z=1,5 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, keskipiste, järjestyksessä rökkiö 1, 2
Maastomerkintä:	ei merkintää
Pinta-ala:	5 m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 7,8 km etelä-kaakkoon
Maanomistus:	yksityinen

INVENTOINTI 2010

Aika:	20.5. ja 7.6.2010
Valokuvat:	Rautaletto 2_1-2_2, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kaksi rökkiötä Syökarin Rautaletossa.

Taustatiedot

Kohde löytyi ilman ennakkotietoja maastoinventoinnissa. Eino Merilän mukaan rökkiöt ovat niitynraivausrökkiöitä, ja lähellä on ollut myös lato. Vuoden 1956 topografikartassa paikalla on lato ja pohjoispuolella kulkee tie.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Rökkiöt sijaitsevat Syökarin Rautaletton kalamökkikylän kaakkoispuolella lähellä Isomatalan ja Rautaletton välisen salmen itäpäätä moreenikumpareella. Maaperä on kivistä. Kasvillisuus on rehevää koivuvaltaista lehtimetsää.

Kohteen kuvaus

Rökkiö 1 on matala, pitkänmuotoinen, lounais-koillisuuntainen mitoiltaan 5 m x 1 m. Se on kasattu halkaisijaltaan n. 30–50 cm kokoisista luonnonkivistä. Rökkiö 2 sijaitsee 1:stä 30 m etäisyydellä länsi-lounaaseen moreenikumpareen

reunalla kosteikon äärellä. Röykkiö on matala ja muodoltaan pyöreähkö, mitoiltaan 1,8 m x 2 m. Röykkiöiden päällä kasvaa sammalta.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu maan pinnalle näkyviltä osiltaan 5 m x 1 m ja 1,8 m x 2 m kokoisille alueille.

Tulkinta

Kyseessä on mahdollisesti niitynraivausröykkiöt. Kohde voi ajoittua rannansiirtymän perusteella 1900-luvulle. Alueella on ollut runsaasti niitty latoja vielä ainakin 50-luvulla.

Lisätietoja

Peruskartta 1:20 000, karttalehti 2442 11, Maanmittauslaitoksen karttapaino, Helsinki 1956.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjäännös.

2. HAILUOTO, RAUTALETTO 2

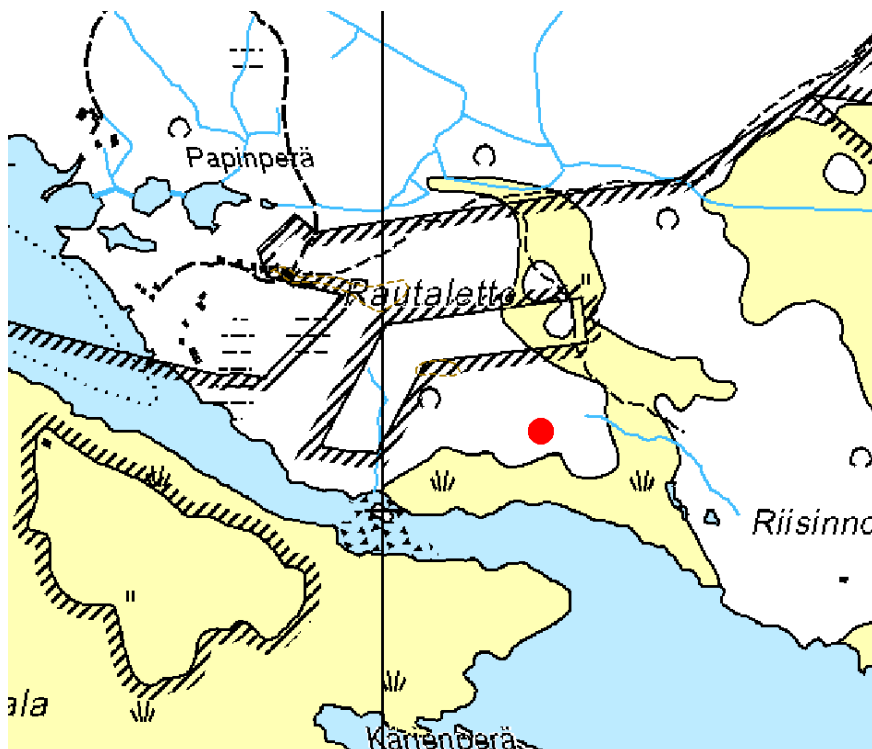
Ote maastokartasta 2442 11

x= 7207 115, y=3395 227, z= 1,5 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 4. Rautaletto 2, röykkiö 1 koilliseen.

3. HAILUOTO, ISOMATALA 1

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat (elinkeinohistorialliset muinaisjäännökset)
Tyyppin tarkenne:	kalastuspaikat (kalastustukikohdat)
Reiska-tyyppi:	valmistuspaikat/työpaikat
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	3
Peruskartta:	2442 11
Koordinaatit:	x=7207 087, y=3394 525, z=1 m mpy x=7207 101, y=3394 527, z=1 m mpy x=7207 101, y=3394 531, z=1 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, keskipiste, järjestyksessä uuni, röykkiö 1, röykkiö 2
Maastomerkintä:	ei merkintää
Pinta-ala:	3 a
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 7,6 km etelä-kaakkoon
Maanomistus:	Metsähallitus

INVENTOINTI 2010

Aika:	20.5.2010
Valokuvat:	Isomatala 1_1-1_5, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kalamökin kivijalka ja uuninpohja sekä kaksi röykkiötä Isonmatalan pohjoisosassa.

Taustatiedot

Paikalla ollut mökki on poltettu v. 2002. Nykyiseen maastokarttaan ja Metsähallituksen paikkatietojärjestelmään paikalle on merkitty rakennus. Eino Merilän mukaan paikalla on ollut alun perin niittylato, jonka sisälle ladon omistaja rakensi kaksi mökkiä. Merilän mukaan mökkien rakentaminen oli luvatonta, ja rakennukset poltettiin.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Syökarin eteläpuolella olevan Isomatalan saaren pohjoisosassa olevalla korkeammalla saarekkeella aukiolla lähellä Isomatalan ja Rautaleton välisen salmen länsipäätä. Rautaleton kalamökkikylä on salmen vastarannalla.

Maaperä on kivistä moreenia. Saarekkeella kasvaa vanhoja koivuja. Ympäristö on ruokoa kasvavaa kosteikkoa. Aukiolla kasvaa pieniä koivuntaimia.

Kohteen kuvaus

Kohde koostuu rakennuksen kivijalasta ja sen pihapiiriin kuuluvista rakenteista. Kivijalka on mitoiltaan 8 m x 7 m ja se on rakennettu luonnonkivistä. Seinälinjat ovat pääilmansuuntien mukaiset, pitempi sivu itä-länsisuuntainen. Kivijalan sisäpuolella on n. 1 m välein yksittäisiä luonnonkiviä ruudukkomaisesti asetettuna. Kivijalan länsiseinällä on palanutta kiveä ja tiiltä. Kivijalan luoteisnurkassa on luonnonkivistä ja tiilestä laastilla muurattu suorakaiteenmuotoinen uuninpohja. Laastin seasta törröttää rautatankoa. Uuninpohja on mitoiltaan 1 m x 1,8 m kokoinen ja 0,6 m korkea. Uunin pitempi sivu on itä-länsisuuntainen. Kivijalan etelä- ja pohjoispuolilta lähtee luonnonkivistä tehdyt 3,5 m leveät ja 4 m pitkät luiskat. Kivijalan reunalta ne ovat yhtä korkeat kuin kivijalka, 0,5 m. Kivijalan pohjoispuolelta luiskan molemmin puolin on kaksi pitkänmallista matalaa etelä-pohjoissuuntaista röykkiötä, röykkiö 1 itäpuolella ja röykkiö 2 länsipuolella. Röykkiö 1 on mitoiltaan 8 m x 2 m ja röykkiö 2 mitoiltaan 7 m x 2,5 m. Molemmat on kasattu luonnonkivistä. Lisäksi piha-alueella on useita halkaisijaltaan 1 m olevia, 0,3 m syviä kuoppia ja epäselviä röykkiöitä.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu maan pinnalle näkyviltä osiltaan saarekkeen keskellä olevalle aukiolle 23 m x 13 m kokoiselle pohjois-eteläsuuntaiselle alueelle.

Tulkinta

Kyseessä on Eino Merilän mainitsemien poltetun mökin jäännökset. Mökin lattia on ollut luiskista ja kivijalan sisäpuolella olevista kivistä päätellen ainakin puolen metrin korkeudella. Pitkänmalliset röykkiöt ovat mahdollisesti venevalkaman tai muun kulkureitin raivausröykkiöitä - kiviä on raivattu pois pohjoispuoleisen oviaukon tieltä. Kohde ei näy v. 1956 topografikartassa. Alkuperäinen lato on rakennettu 50-luvulla tai sen jälkeen. Mökki on uudempi.

Lisätietoja

Kohteen eteläpuolella on käytössä oleva nuotiopaikka ja puussa metsästyslava. Isomatalaan pääsee kahlaten Isomatalan ja Rautaletton välisen salmen itäosassa olevan ylityspaikan kohdalta.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjäännös.

3. HAILUOTO, ISOMATALA 1

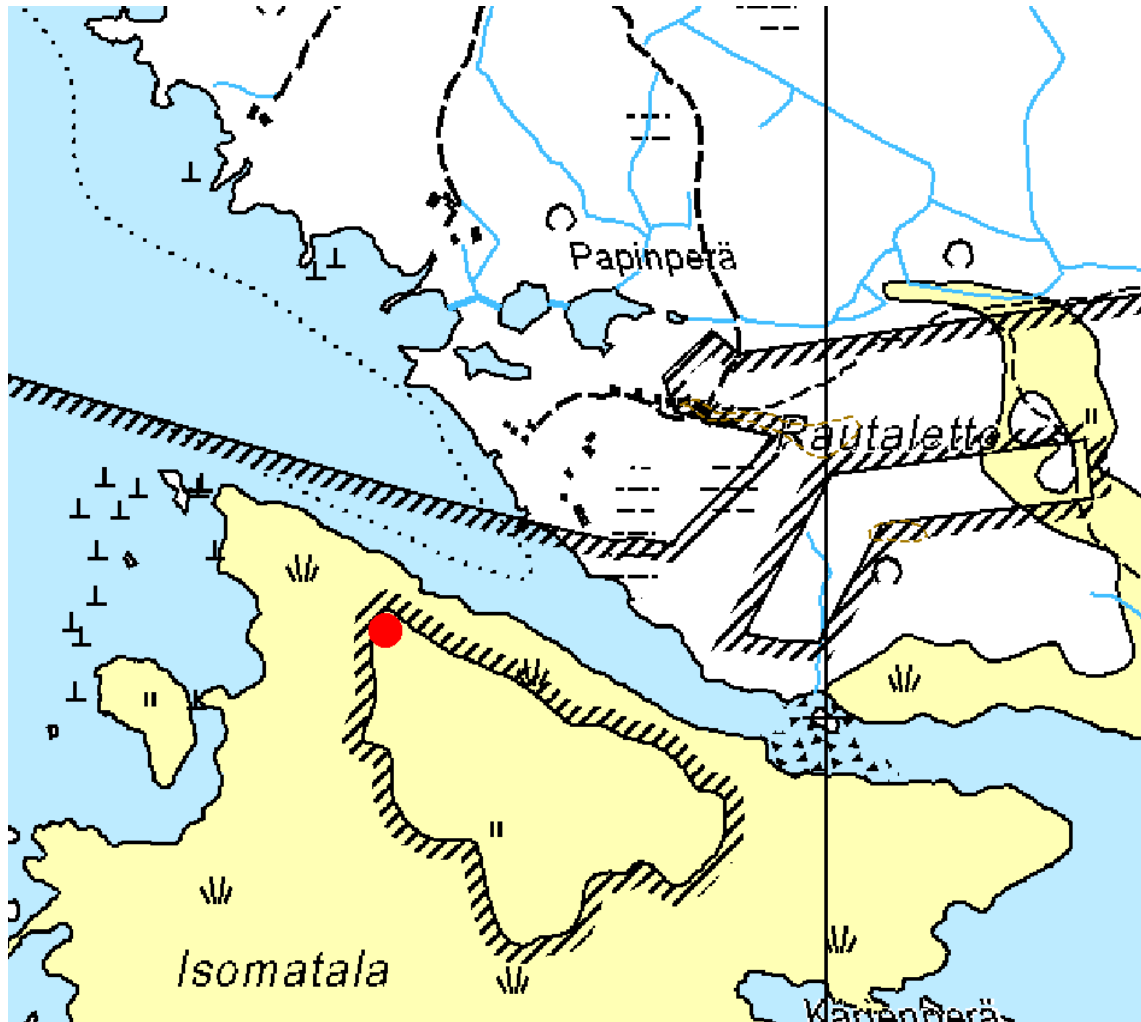
Ote maastokartasta 2442 11

x=7207 096, y=3394 521, z=1 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 5. *Isomatala 1, kiviporta ja ramppi etualalla pohjoiseen.*

4. RIISINNOKKA 1

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat (elinkeinohistorialliset muinaisjäännökset)
Tyyppin tarkenne:	kalastuspaikat (kalastustukikohdat)
Reiska-tyyppi:	valmistuspaikat/työpaikat
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	2442 11
Koordinaatit:	x=7206 904, y=3395 660, z=1,5 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, keskipiste
Maastomerkintä:	ei merkintää
Pinta-ala:	1 a
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 8,1 km etelä-kaakkoon
Maanomistus:	yksityinen

INVENTOINTI 2010

Aika:	20.5.2010
Valokuvat:	Riisinnokka 1_1–1_5, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Rakennusmateriaalia Syökarin Riisinnokan kärjen eteläosassa.

Taustatiedot

Kohde löytyi ilman ennakkotietoja maastoinventoinnissa. Eino Merilän mukaan Riisinnokan päässä on ollut postinkuljetukseen liittyvä mökki, joka on purettu. Samalle paikalle aiottiin rakentaa uusi mökki, mutta se ei ikinä valmistunut. V. 1956 topografikartassa paikalle on merkitty rakennus. Kohde on merkitty myös nykyiseen maastokarttaan.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Syökarin eteläosassa Riisinnokan niemen päässä eteläosassa korkeammalla kivisellä kannaksella pienellä aukiolla. Kasvillisuus on rehevää koivuvaltaista nuorta lehtimetsää. Kannasta pitkin kulkee polku niemen päähän.

Kohteen kuvaus

Aukiolla on irrallista rakennusmateriaalia, kuoppia ja pieniä röykkiöitä.

Alueella on neljä jyrkkänurkkasalvoksista lahoavaa pelkkahirttä, joista kolme on asetettu rinnakkain, lautakasa, aaltopeltiä, muovia ja tiiltä. Kaksi hirsistä ovat ehjiä, pituudeltaan 3,1 m ja 5,8 m. Kuopat ovat erikokoisia suorakaiteenmuotoisia ja jyrkkäreunaisia. Suurimmassa röykkiössä on palanutta luonnonkiveä ja tiiltä. Röykkiö on halkaisijaltaan 1,5 m. Alueen keskellä voi hahmotella mahdollisen kasvillisuuden peittämän matalan kivijalan, jota ei epäselvyyden vuoksi mitattu.

Kohteen rajaus

Kohde sijaitsee maan pinnalle näkyviltä osiltaan moreenikumpareen päällä polun varressa n. 10 m x 10 m kokoisella alueella.

Tulkinta

Kyseessä on luultavasti Eino Merilän mainitseman mökin rakentamiseen liittyvää rakennusmateriaalia, jota ei ole kuljetettu pois.

Lisätietoja

Peruskartta 1:20 000, karttalehti 2442 11, Maanmittaushallituksen karttapaino, Helsinki 1956.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjäännös.

4. HAILUOTO, RIISINNOKKA 1

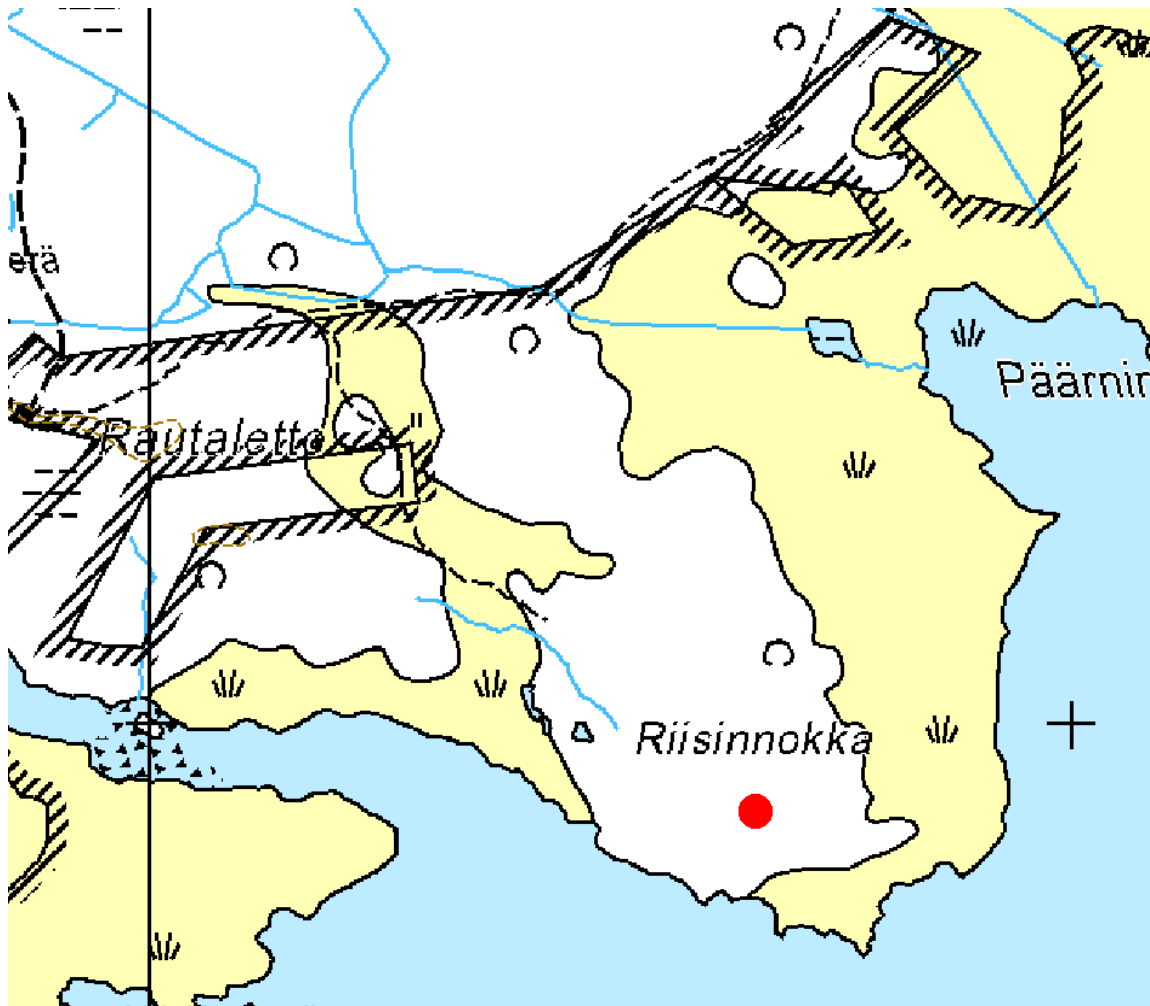
Ote maastokartasta 2442 11

x= 7206 904, y=3395 660, z=1,5 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 6. Riisinnokka 1, hirsi ja kuoppia.

5. HAILUOTO, RIISINNOKKA 2

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat (elinkeinohistorialliset muinaisjäännökset)
Tyyppin tarkenne:	- (niittyviljelyn jäännökset)
Reiska-tyyppi:	valmistuspaikat/työpaikat
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	2442 11
Koordinaatit:	x=7207 075, y=3395 690, z=2 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, keskipiste
Maastomerkintä:	ei merkintää
Pinta-ala:	4 m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 8 km etelä-kaakkoon
Maanomistus:	yksityinen

INVENTOINTI 2010

Aika:	7.6.2010
Valokuvat:	Riisinnokka 2_1-2_3, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kivijalan jäännös Syökarin Riisinnokassa.

Taustatiedot

Kohde löytyi ilman ennakkotietoja maastoinventoinnissa. V. 1956 topografikartassa paikalla on kolme rakennusta, luultavasti latoja.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Syökarin Riisinnokan niemen keskellä moreeniharjanteella. Kasvillisuus on rehevää koivumetsää.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on avoimella alueella 2 m pitkä osa mahdollista kivijalkaa, jonka vieressä on muita kiviä ja melko modernilta vaikuttava 1,6 m x 1,3 m kokoinen kivistä tehty nuotiopaikka. Nuotiopaikassa on hiiltä, mutta kivet eivät ole halkeilleet.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu maan pinnalle näkyviltä osiltaan 2 m x 2 m kokoiselle alueelle.

Tulkinta

Kyseessä on mahdollisesti ladon tai muun rakennuksen paikka, jota on uusiokäytetty nuotiopaikkana. Kivien alkuperäisestä sijainnista ei voi olla varma. Nuotio on voitu rakentaa osittain kohteeseen kuuluvista kivistä.

Lisätietoja

Peruskartta 1:20 000, karttalehti 2442 11, Maanmittaushallituksen karttapaino, Helsinki 1956.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjäänös.

5. HAILUOTO, RIISINNOKKA 2

Ote maastokartasta 2442 11

x=7207 075, y=3395 690, z=2 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 7. Riisinnokka 2, kivijalka länsi-lounaaseen.

6. HAILUOTO, TÖMPPÄ 1

PERUSTIEDOT

Maj-tyyppi:	kivirakenteet (muut historiallisen ajan) muinaisjäännökset)
Tyyppin tarkenne:	rajamerkit (rajamerkit)
Reiska-tyyppi:	kivi- ja maarakenteet
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	2442 11
Koordinaatit:	x=7207 937, y=3396 979, z=0,5 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, keskipiste
Maastomerkintä:	ei merkintää
Pinta-ala:	4,8 m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 7,9 km kaakkoon
Maanomistus:	yksityinen

INVENTOINTI 2010

Aika:	8.6.2010
Valokuvat:	Tömpä 1_1, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Tontin rajakivi Syökarin Tömpässä.

Taustatiedot

Kohde löytyi ilman ennakkotietoja maastoinventoinnissa.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Syökarin Tömpässä laidunalueella koivua kasvavan harjanteen pohjoispuolella. Ympäriellä on rantaniittyä.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on neljän halkaisijaltaan 30 cm kokoisen kiven ympäröimä 50 cm korkea pystyssä oleva kivi. Neljä pienempää kiveä on asetettu neliöön, jonka ala on 2,3 m x 2,1 m

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu maan pinnalle näkyviltä osiltaan 2,3 m x 2,1 m kokoiselle alueelle.

Tulkinta

Kyseessä on käytössä oleva tontin rajakivi. Kohde ajoittunee aikaisintaan 1950-luvulle, mutta on mahdollisesti nuorempi.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjäänös.

6. HAILUOTO, TÖMPPÄ 1

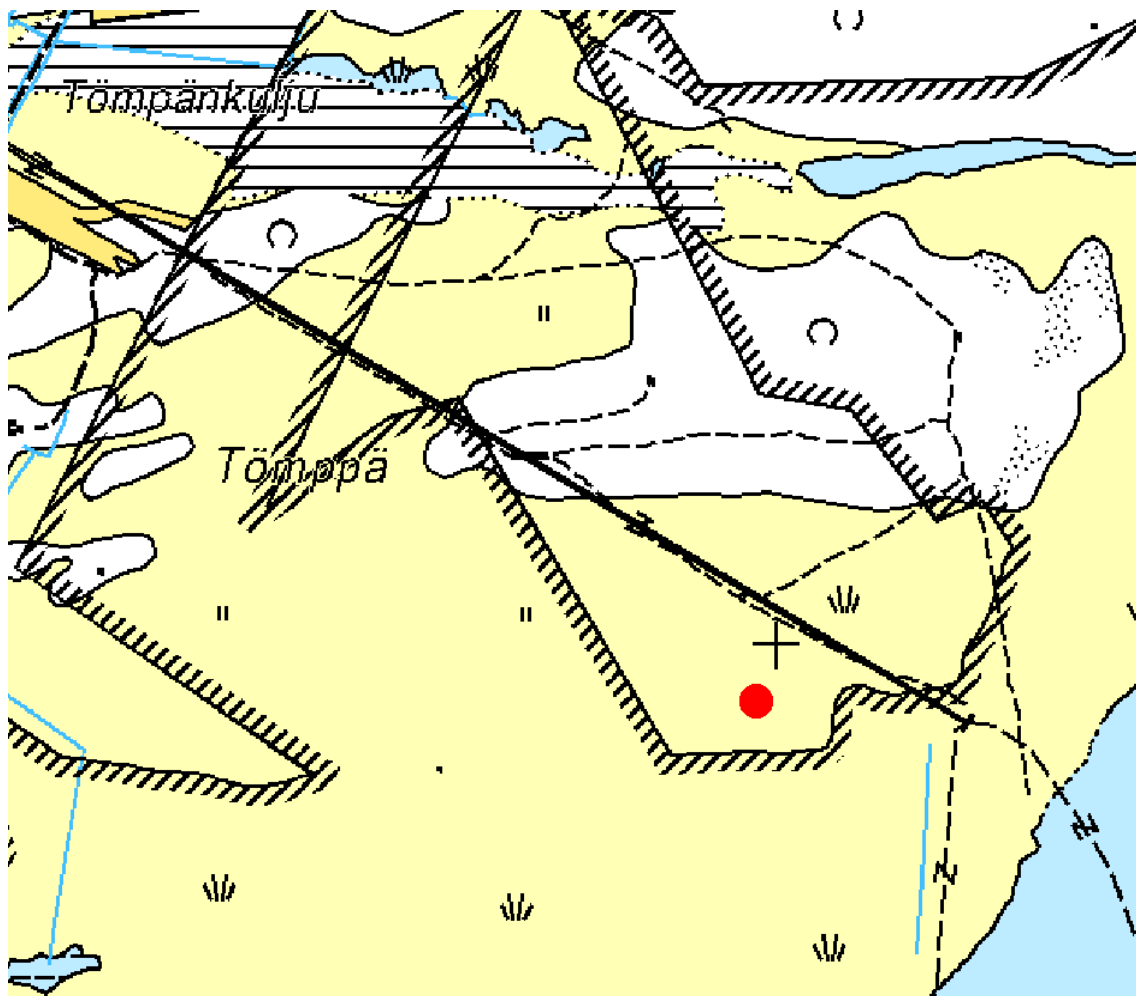
Ote maastokartasta 2442 11

x=7207 937, y=3396 979, z=0,5 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 8. *Tömpä 1, rajakivi luoteeseen.*

7. HAILUOTO, TÖMPPÄ 2

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	kivirakenteet (muut historiallisen ajan muinaisjäännökset)
Tyyppin tarkenne:	rajamerkit (rajamerkit)
Reiska-tyyppi:	kivi- ja maarakenteet
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	2442 11
Koordinaatit:	x=7207 935, y=3397 042, z=0,5 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, keskipiste
Maastomerkitä:	ei merkintää
Pinta-ala:	3,2 m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 7,9 km kaakkoon
Maanomistus:	yksityinen

INVENTOINTI 2010

Aika:	8.6.2010
Valokuvat:	Tömppä 2_1, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Tontin rajakivi Syökarin Tömpässä.

Taustatiedot

Kohde löytyi ilman ennakkotietoja maastoinventoinnissa.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Syökarin Tömpässä laidunalueella koivua kasvavan harjanteen eteläreunalla. Ympäriellä on rantaniittyä.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on kolmen halkaisijaltaan 30 cm kokoisien kiven ympäröimä pitkällään oleva 90 cm pitkä kivi. Kolme pienempää kiveä on asetettu neliöön, jonka sivun pituus on 1,8 m.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu maan pinnalle näkyviltä osiltaan 1,8 m x 1,8 m kokoiselle alueelle.

Tulkinta

Kyseessä on käytössä oleva tontin rajakivi. Kohde ajoittunee aikaisintaan 1950-luvulle, mutta on mahdollisesti nuorempi.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjäänös.

7. HAILUOTO, TÖMPPÄ 2

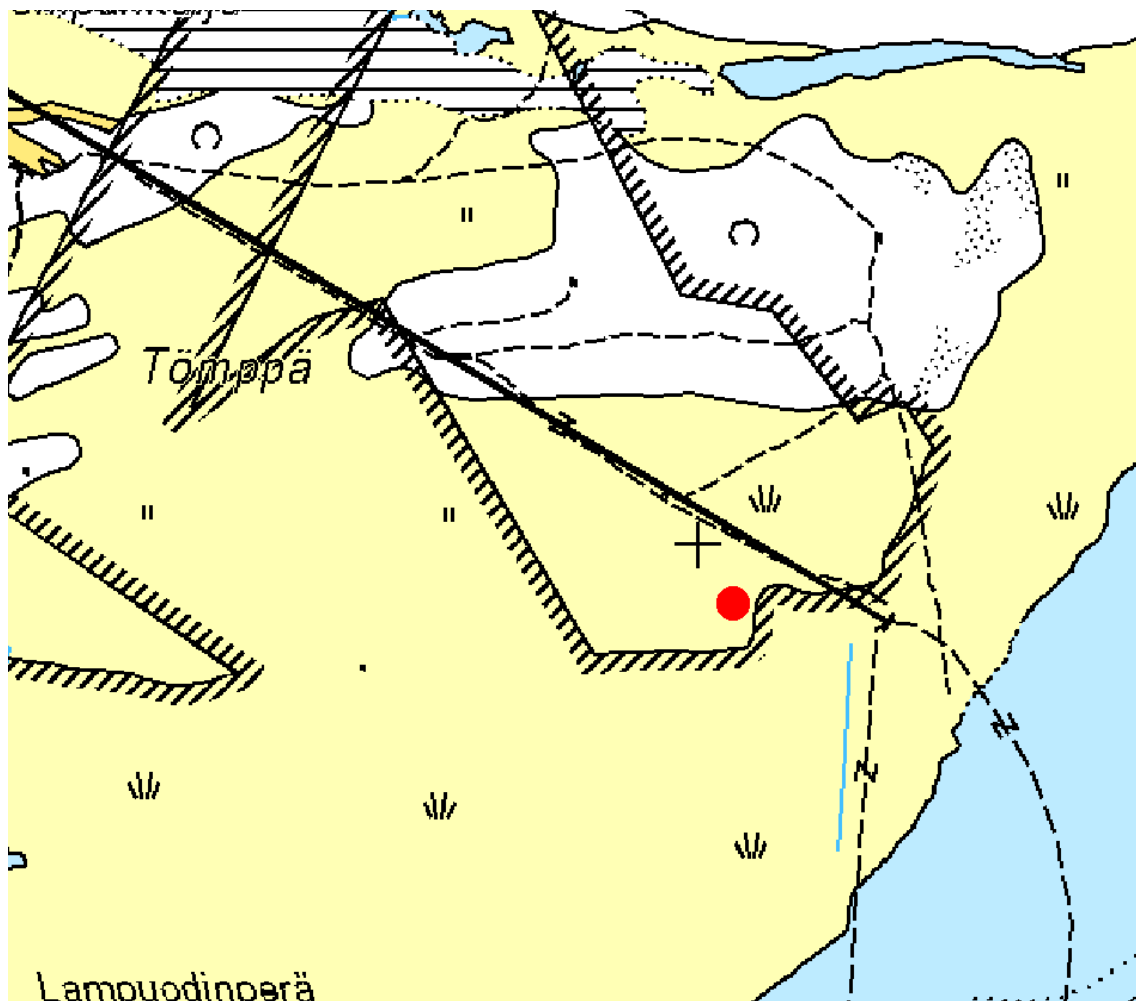
Ote maastokartasta 2442 11

x=7207 935, y=3397 042, z=0,5 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 9. *Tömpä 2, rajakivi kaakkoon.*

8. HAILUOTO, TÖMPPÄ 3

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	kivirakenteet (muut historiallisen ajan muinaisjäännökset)
Tyyppin tarkenne:	rajamerkit (rajamerkit)
Reiska-tyyppi:	kivi- ja maarakenteet
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	2442 11
Koordinaatit:	x=7208 136, y=3397 173, z=0,5 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, keskipiste
Maastomerkintä:	ei merkintää
Pinta-ala:	3,4 m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 8 km kaakkoon
Maanomistus:	yksityinen

INVENTOINTI 2010

Aika:	8.6.2010
Valokuvat:	Tömpä 3_1–3_2, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Tontin rajakivi Syökarin Tömpässä.

Taustatiedot

Kohde löytyi ilman ennakkotietoja maastoinventoinnissa.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Syökarin Tömpässä laidunalueella avoimella rantaniityllä.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on neljän halkaisijaltaan 30–40 cm kokoisen kiven ympäröimä pystyssä oleva 55 cm korkea kivi, jossa on kaiverrus "207". Kolme pienempää kiveä on asetettu neliöön, jonka ala on 1,8 m x 1,9.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu maan pinnalle näkyviltä osiltaan 1,8 m x 1,9 m kokoiselle alueelle.

Tulkinta

Kyseessä on käytössä oleva tontin rajakivi. Kohde ajoittunee aikaisintaan 1950-luvulle, mutta on mahdollisesti nuorempi.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjäänös.

8. HAILUOTO, TÖMPPÄ 3

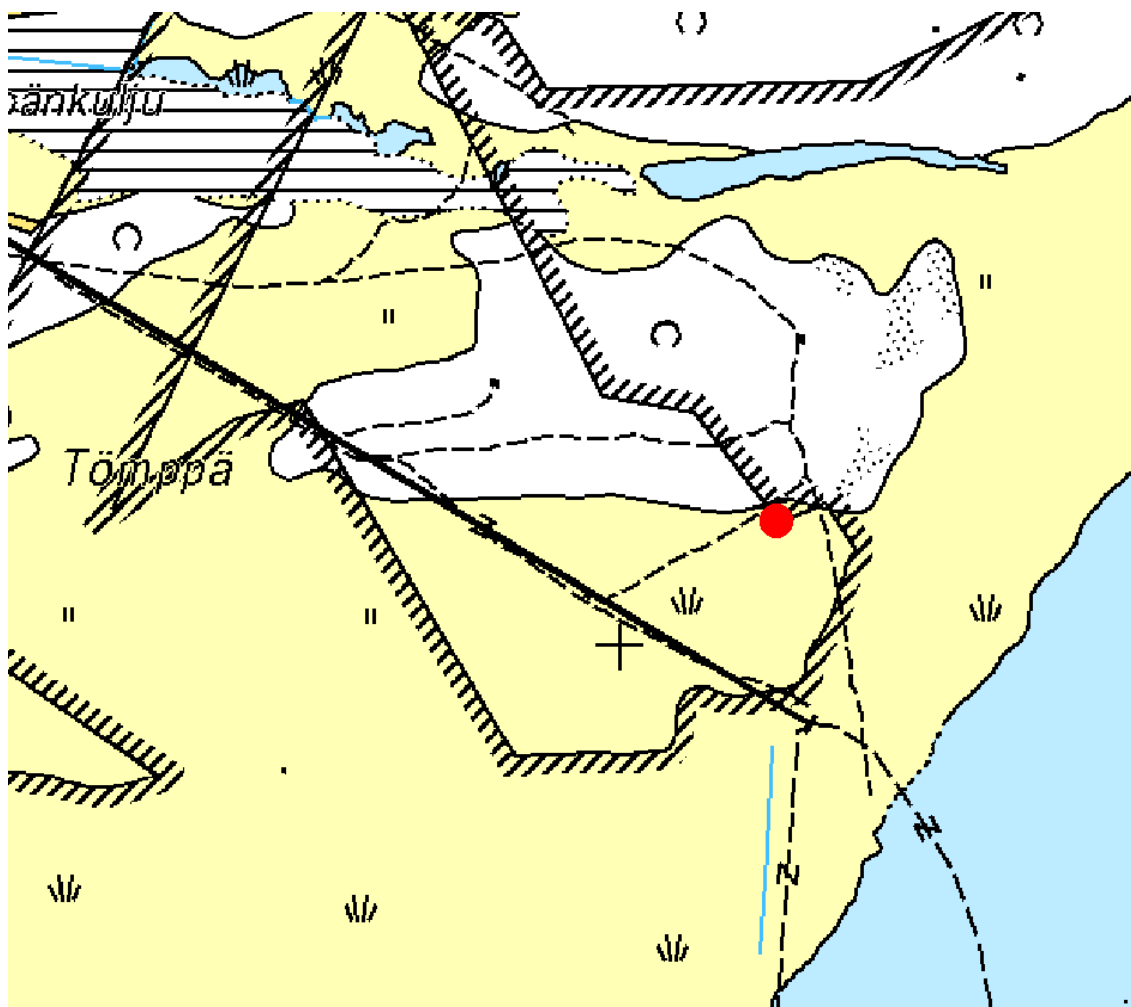
Ote maastokartasta 2442 11

x=7208 136, y=3397 173, z=0,5 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 10. *Tömpä 3, rajakivi lounaaseen.*

9. HAILUOTO, TÖMPPÄ 4

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	kivirakenteet (muut historiallisen ajan muinaisjäännökset)
Tyyppin tarkenne:	rajamerkit (rajamerkit)
Reiska-tyyppi:	kivi- ja maarakenteet
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	2442 11
Koordinaatit:	x=7208 296, y=3396 732, z=1 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, keskipiste
Maastomerkintä:	ei merkintää
Pinta-ala:	3,1 m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 7,5 km kaakkoon
Maanomistus:	Metsähallitus

INVENTOINTI 2010

Aika:	8.6.2010
Valokuvat:	Pöytäsaari, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Tontin rajakivi Syökarin Tömpässä.

Taustatiedot

Kohde löytyi ilman ennakkotietoja maastoinventoinnissa.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Syökarin Tömpässä laidunalueella koivua kasvavalla saarekkeella. Ympärillä on rantaniittyä.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on viiden halkaisijaltaan 30–40 cm kokoisen kiven ympäröimä 40 cm korkea kivi. Kolme pienempää kiveä on asetettu neliöön, jonka ala on 1,7 m x 1,8 m.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu maan pinnalle näkyviltä osiltaan 1,7 m x 1,8 m kokoiselle alueelle.

Tulkinta

Kyseessä on käytössä oleva tontin rajakivi. Kohde ajoittuu 1900-luvulle.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjäännös.

9. HAILUOTO, TÖMPPÄ 4

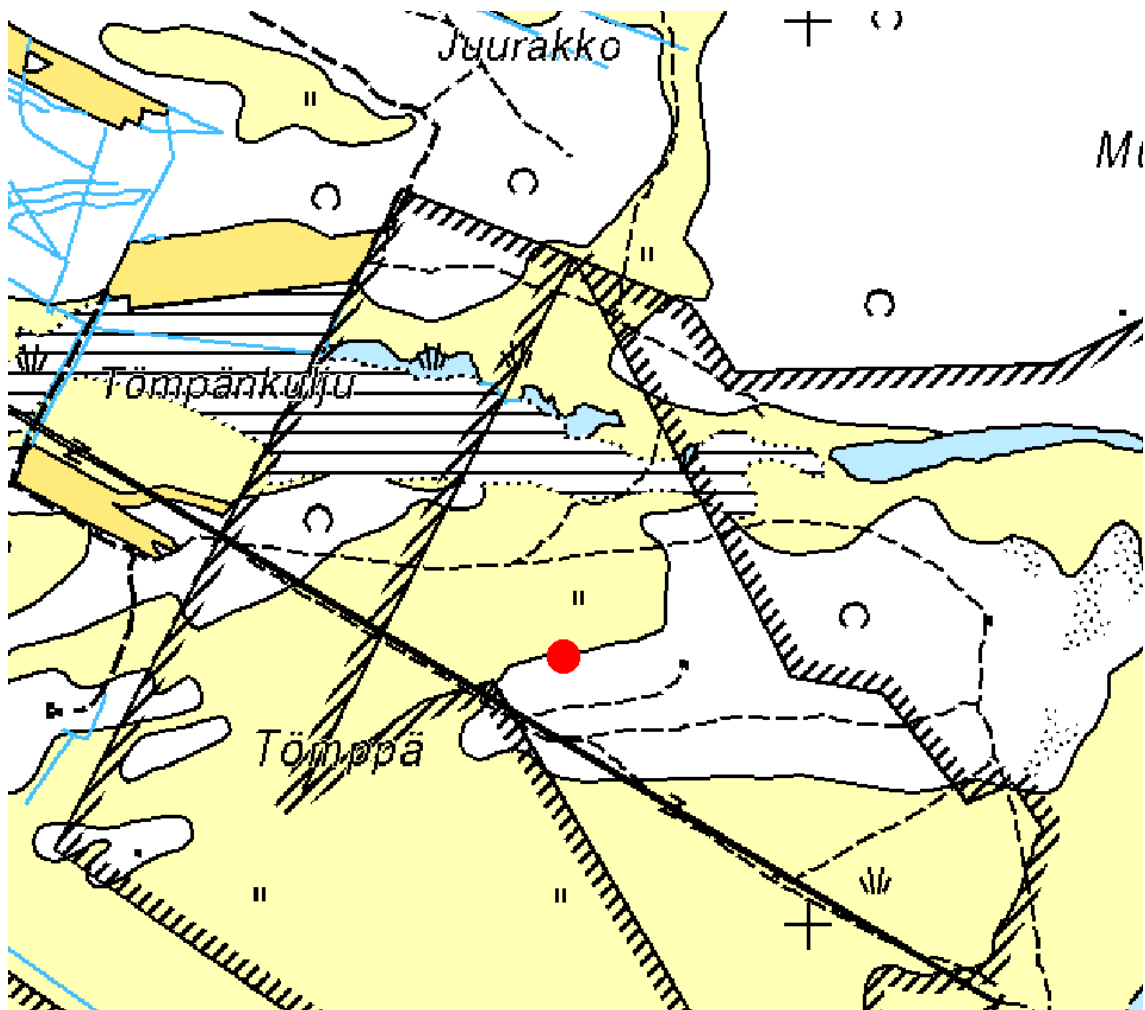
Ote maastokartasta 2442 11

x=7208 296, y=3396 732, z=1 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 11. *Tömpä 4, rajakivi luoteeseen.*

10. HAILUOTO, MAASYVÄNLAHTI 1

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat (elinkeinohistorialliset muinaisjäännökset)
Tyyppin tarkenne:	- (niittyviljelyn jäännökset)
Reiska-tyyppi:	valmistuspaikat/työpaikat
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	2442 11
Koordinaatit:	x=7209 588, y=3398 292, z=2 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, keskipiste
Maastomerkintä:	ei merkintää
Pinta-ala:	16 m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 7,6 km kaakkoon
Maanomistus:	yksityinen

INVENTOINTI 2010

Aika:	9.6.2010
Valokuvat:	Maasyvänlahti 1_1, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Niittyladon jäännös Syökarin Maasyvänlahden koillispuolella.

Taustatiedot

Kohde löytyi ilman ennakkotietoja maastoinventoinnissa.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Syökarin Maasyvälahden järven koillispuolella metsänreunassa etelään kääntyvän tien lounaispuolella. Kasvillisuus on koivuvaltaista lehtimetsää.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on halkaisijaltaan n. 50 cm kokoisista luonnonkivistä tehty 4 m x 4 m kokoinen niittyladon nurkkakiveys, jossa on kiviä tasavälein asetettuna n. 4 kpl sivua kohti ja keskellä muutama. Lisäksi nurkkakivien vieressä on muutama lahoava lauta ja pala huopakatetta. Kivet ovat melko heikosti erottuvia paksun sammalpeitteen takia.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu maan pinnalle näkyviltä osiltaan 4 m x 4 m kokoiselle alueelle.

Tulkinta

Kyseessä on 1900-luvulle ajoittuvan niitty-ladon paikka. Hirret on luultavasti viety pois.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjäänös.

10. HAILUOTO, MAASYVÄNLAHTI 1

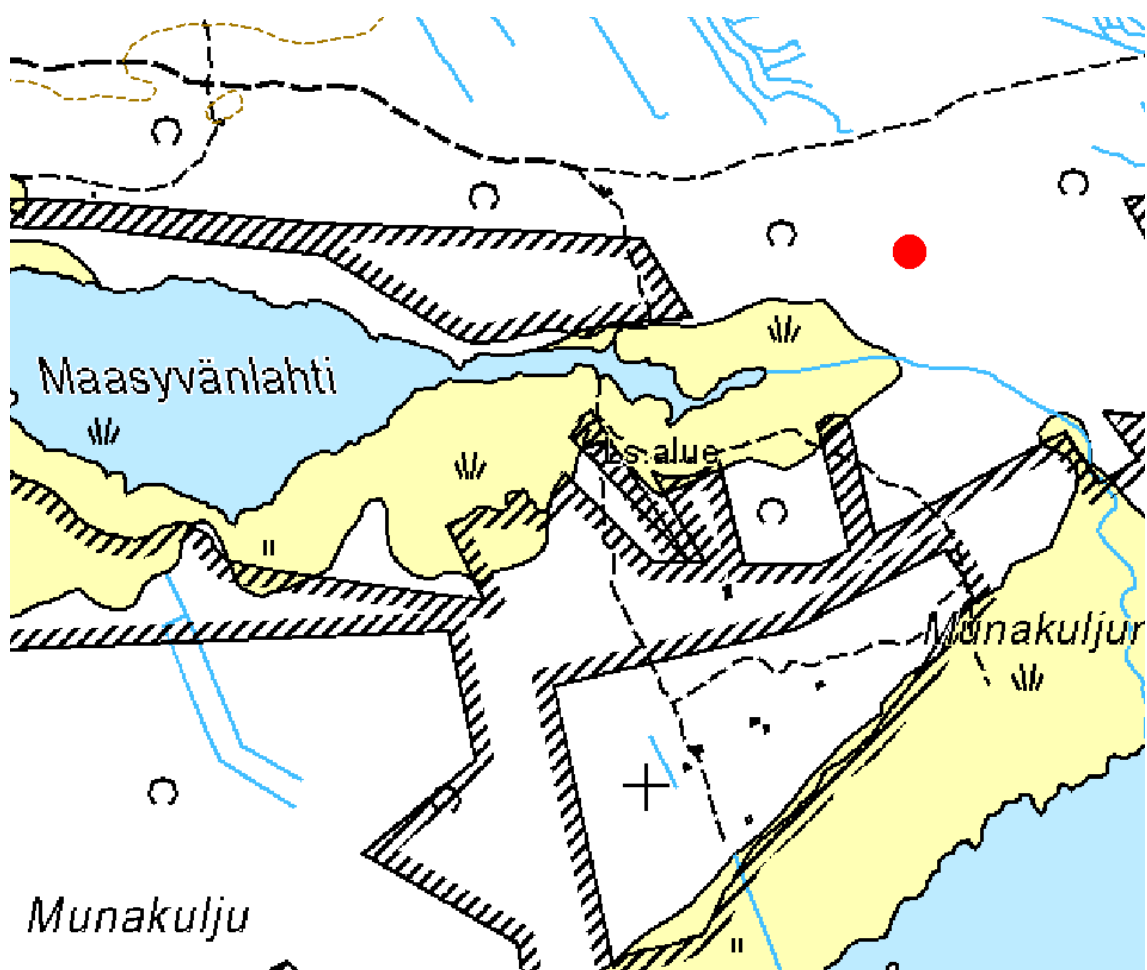
Ote maastokartasta 2442 11

x=7209 588, y=3398 292, z=2 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 12. *Maasyvänlahti 1, niittyäladon nurkkakivet kaakkoon.*

11. HAILUOTO, VÄHÄMETSÄNKULJU 1

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	kivirakenteet (muut historiallisen ajan muinaisjäännökset)
Tyyppin tarkenne:	rajamerkit (rajamerkit)
Reiska-tyyppi:	kivi- ja maarakenteet
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	2
Peruskartta:	2444 02
Koordinaatit:	x=7209 500, y=3399 318, z=1 m mpy x=7209 506, y=3399 293, z=1 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, keskipiste, järjestyksessä rajakivi 1, 2
Maastomerkintä:	ei merkintää
Pinta-ala:	5,08 m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 8,5 km kaakkoon
Maanomistus:	yksityinen ja Metsähallitus

INVENTOINTI 2010

Aika:	9.6.2010
Valokuvat:	Vähämetsänkulju 1_1-1_3, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kaksi tontin rajakiveä Syökarin Vähämetsänkuljussa.

Taustatiedot

Kohde löytyi ilman ennakkotietoja maastoinventoinnissa.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Syökarin Vähämetsänkuljussa lähellä rantaniittyjen pohjoislaidalla rannansuuntaisella koivua kasvavalla kumpareella.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on kaksi rajakiveä. Rajakivi 1 on neljän halkaisijaltaan 20–30 cm kokoisien kiven ympäröimä 35 cm korkea kivi, jossa on kaiverrus "2". Neljä pienempää kiveä on asetettu neliöön, jonka ala on 1,4 m x 1,7 m. Länsi-luoteessa 25 m etäisyydellä oleva rajakivi 2 on muuten samanlainen, mutta siinä ei ole kaiverrusta ja neliön ala on 1,5 m x 1,8 m. Rajakivi 1 sijaitsee yksityismaalla ja rajakivi 2 Metsähallituksen alueen rajalla.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu maan pinnalle näkyviltä osiltaan 1,4 m x 1,7 m ja 1,5 m x 1,8 m kokoisille alueille.

Tulkinta

Kyseessä on käytössä oleva tontin rajakivi. Kohde ajoittunee aikaisintaan 1900-luvun puoliväliin.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjännös.

11. HAILUOTO, VÄHÄMETSÄNKULJU 1

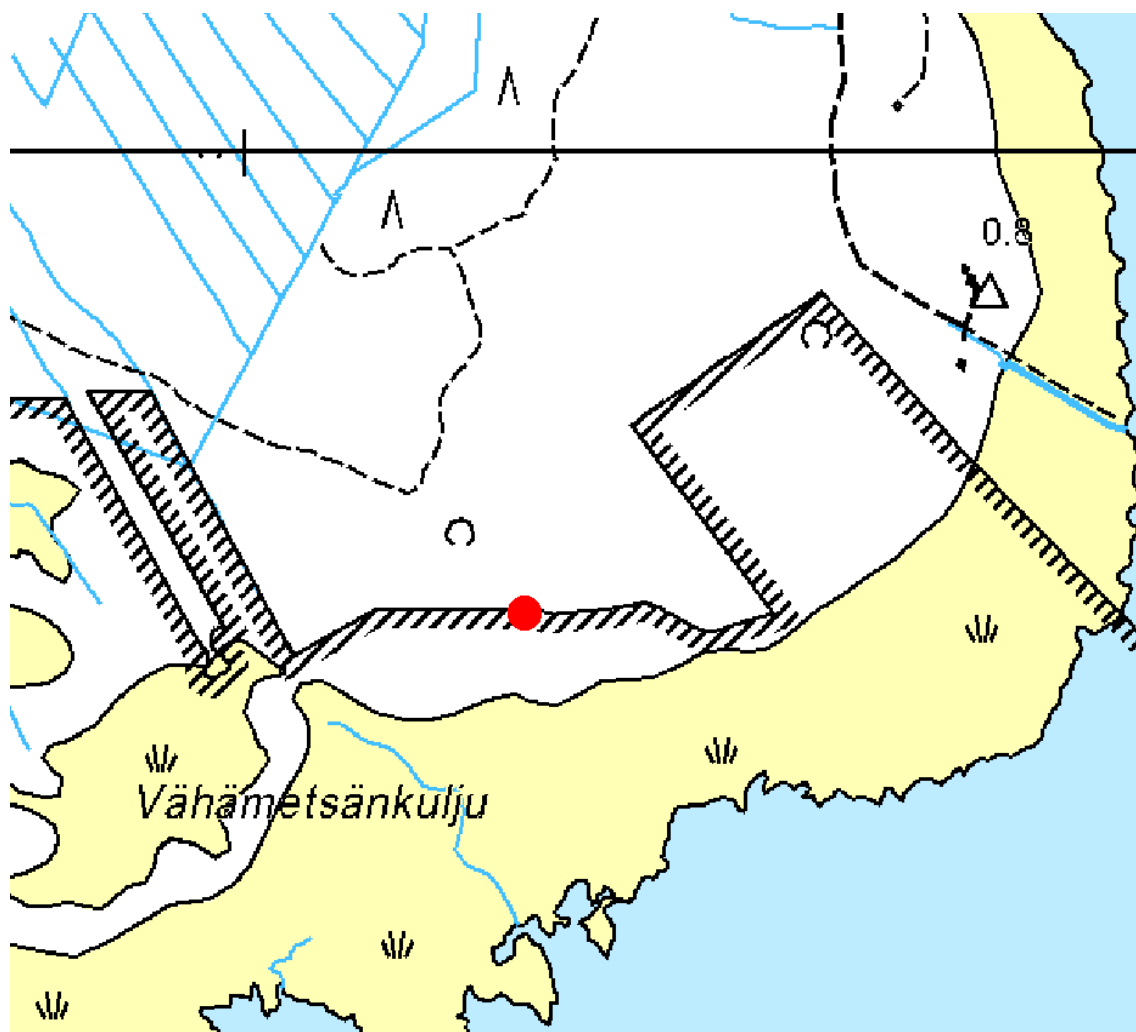
Ote maastokartasta 2444 02

x=7209 501, y=3399 305, z=1 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 13. *Vähämetsänkulju 1, rajakivi 1 itään.*

12. HAILUOTO, MUNAKULJUNNOKKA 1

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat (elinkeinohistorialliset muinaisjäännökset)
Tyypin tarkenne:	kalastuspaikat (kalastustukikohdat)
Reiska-tyyppi:	valmistuspaikat/työpaikat
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	2
Peruskartta:	2442 11
Koordinaatit:	x=7209 111, y=3398 190, z=1 m mpy x=7209 109, y=3398 192, z=1 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, keskipiste, mökki ja röykkiö
Maastomerkintä:	ei merkintää
Pinta-ala:	29 m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 7,8 km kaakkoon
Maanomistus:	Metsähallitus

INVENTOINTI 2010

Aika:	14.6.2010
Valokuvat:	Munakuljunnokka 1_1-1_11, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Mökin jäännös ja röykkiö Syökarin Munakuljunnokassa.

Taustatiedot

Kohde näkyy nykyisessä maastokartassa.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Syökarin Munakuljunnokassa Maasyvänlahden kaakkoispuolella. Kasvillisuus on koivumetsää.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on 4 m x 6,6 m kokoinen lahoava mökki avoimella piha-alueella. Mökki on koillis-lounassuuntainen. Lounaispäädyssä on 3,6 m pitkä hirsinen tupa ja koillispäädyssä 3 m pitkä lautarakenteinen varasto-osa. Hirsirungosta on vielä pystyssä 14 hirsikertaa. Hirsien päät ja sisäpuoli on piiluttu tasaiseksi, mutta ulkopuoli on jätetty pyöreäksi. Nurkissa on jyrkkänurkkasalvokset. Eristeenä on sammalta. Rakennuksessa on perustana nurkkakivet. Hirsiosassa

kaakonpuoleisen räystäässivun keskellä on 80 cm x 80 cm kokoinen ikkunaukko, jossa on kaksi ikkunalautaa paikallaan. Mökin sisäpuolella ja hirsiosan oven vieressä on kaksi irrotettua samankokoista yksiruutuista ikkunalasia puitteineen. Hirsimökin oviaukko on koillisseinällä lautaosaan päin. Oviaukko on 1 m leveä ja ainakin 1,6 m korkea. Oven korkeutta on vaikea mitata, koska lautaosan rakenteet ovat romahtaneet sen eteen. Hirsimökin pohjoisnurkassa on laastilla muurattu tiiliuuni. Osassa hirsistä on roomalaisia numeroita siirtomerkkeinä ja kirjaimet HK. Mökin sisällä ja ulkopuolella on katon tukipuita ja lautoja. Sisällä näkyy lisäksi verkonkohoja ja oven vieressä on tikkaat.

Koillispäädyn pystyлаudoista tehty osa on kokonaan romahtanut. Lautaosassa on pystyлаudoista tehty 80 cm leveä ja 1,8 m korkea ovi kaakonpuoleisella räystäässivulla. Oveen on naulattu hevosenkenkä ja ovesta on munalukko. Lautaosan sisäpuolella on lisäksi maitotonkka, heteka ja toinen irtomainen vaakalaudoitettu ovi. Ovi on 90 cm leveä ja 1,6 m korkea. Se kuuluu luultavasti hirsiosaan. Piha-alue on laajuudeltaan 20 m x 20 m kokoinen, ja rakennus on sen luoteisreunassa. Pihan kaakkoispäässä on lisäksi turpeen peittämä epäselvän muotoinen matala röykkiö. Röykkiön mitat ovat 1,5 m x 1,7 m.

Kohteen rajaus

Maan pinnalle näkyvät rakenteet sijoittuvat 4 m x 6,6 m ja 1,5 m x 1,7 m kokoisille alueille.

Tulkinta

Kyseessä on mahdollisesti kalastus- ja metsästyskäytössä ollut mökki, jossa on ollut hirsinen tupa ja lautainen kylmä eteinen/varasto-osa. Kohde ajoittuu mahdollisesti 1900-luvun puoliväliin.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjäännös.

12. HAILUOTO, MUNAKULJUNNOKKA 1

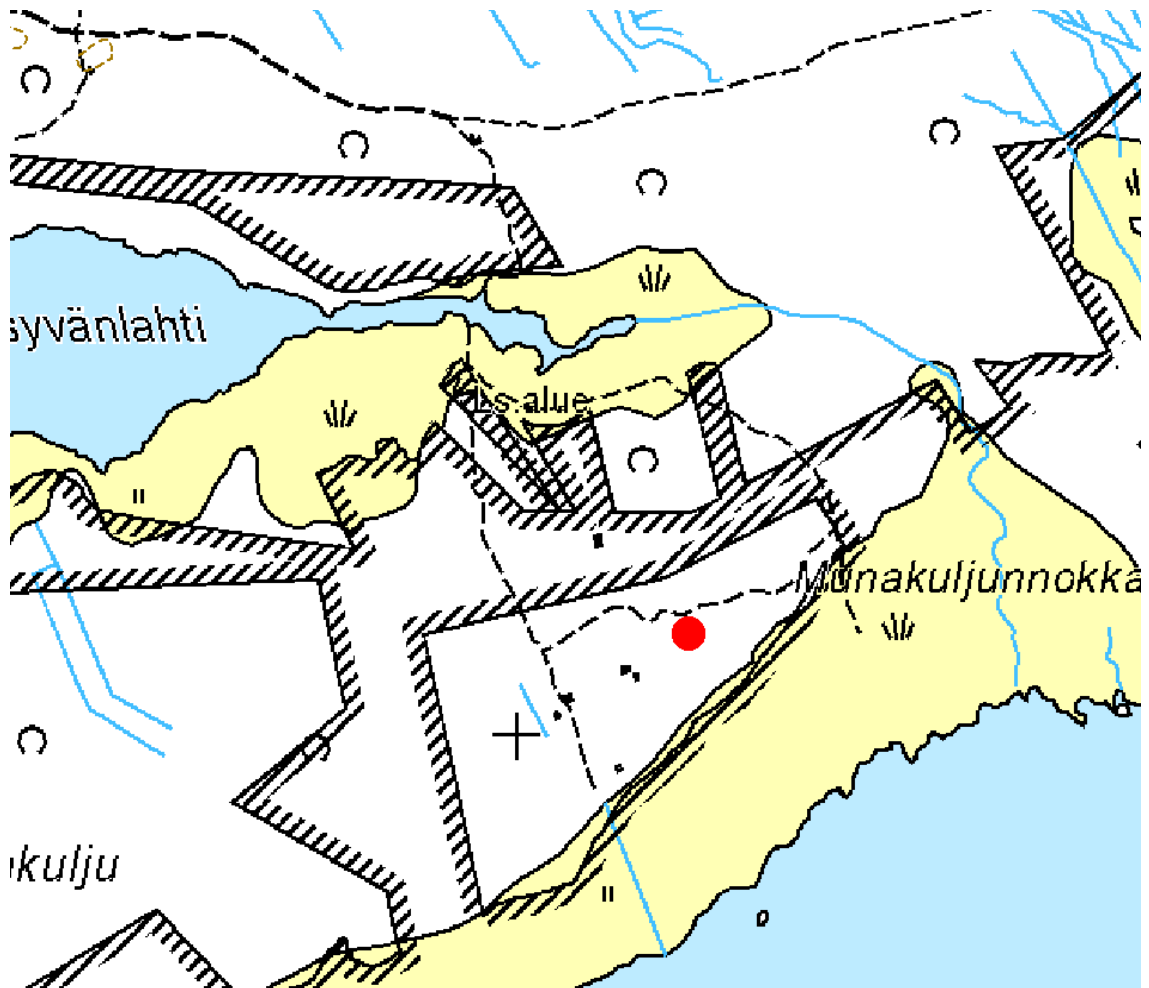
Ote maastokartasta 2442 11

Mittakaava 1:10 000

x=7209 111, y=3398 190, z=1 m mpy

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 12. *Munakuljunnokka 1, mökki länteen.*

13. HAILUOTO, MUNAKULJUNNOKKA 2

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	kivirakenteet (muut historiallisen ajan muinaisjäännökset)
Tyyppin tarkenne:	rajamerkit (rajamerkit)
Reiska-tyyppi:	kivi- ja maarakenteet
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	2442 11
Koordinaatit:	x=7209 192, y=3397 895, z=1 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, keskipiste
Maastomerkintä:	ei merkintää
Pinta-ala:	3,8 m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 7,6 km kaakkoon
Maanomistus:	yksityinen

INVENTOINTI 2010

Aika:	14.6.2010
Valokuvat:	Munakuljunnokka 2_1–2_2, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Tontin rajakivi Syökarin Munakuljunnokassa.

Taustatiedot

Kohde löytyi ilman ennakkotietoja maastoinventoinnissa.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Syökarin Munakuljunnokassa Maasyvänlahden kaakkoispuolella. Kasvillisuus on koivumetsää. Vanha tienuran kulkee koillis-lounaissauntaisesti rajakiven ohi.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on neljän halkaisijaltaan 30–40 cm kokoisen kiven ympäröimä 40 cm korkea kivilaatta, jossa on kaiverrus "217". Neljä pienempää kiveä on asetettu neliöön, jonka ala on 2,1 m x 1,8 m.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu maan pinnalle näkyviltä osiltaan 2,1 m x 1,8 m kokoiselle

alueelle.

Tulkinta

Kyseessä on tontin rajakivi. Kohde ajoittunee 1900-luvun puoliväliin.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjäänös.

13. HAILUOTO, MUNAKULJUNNOKKA 2

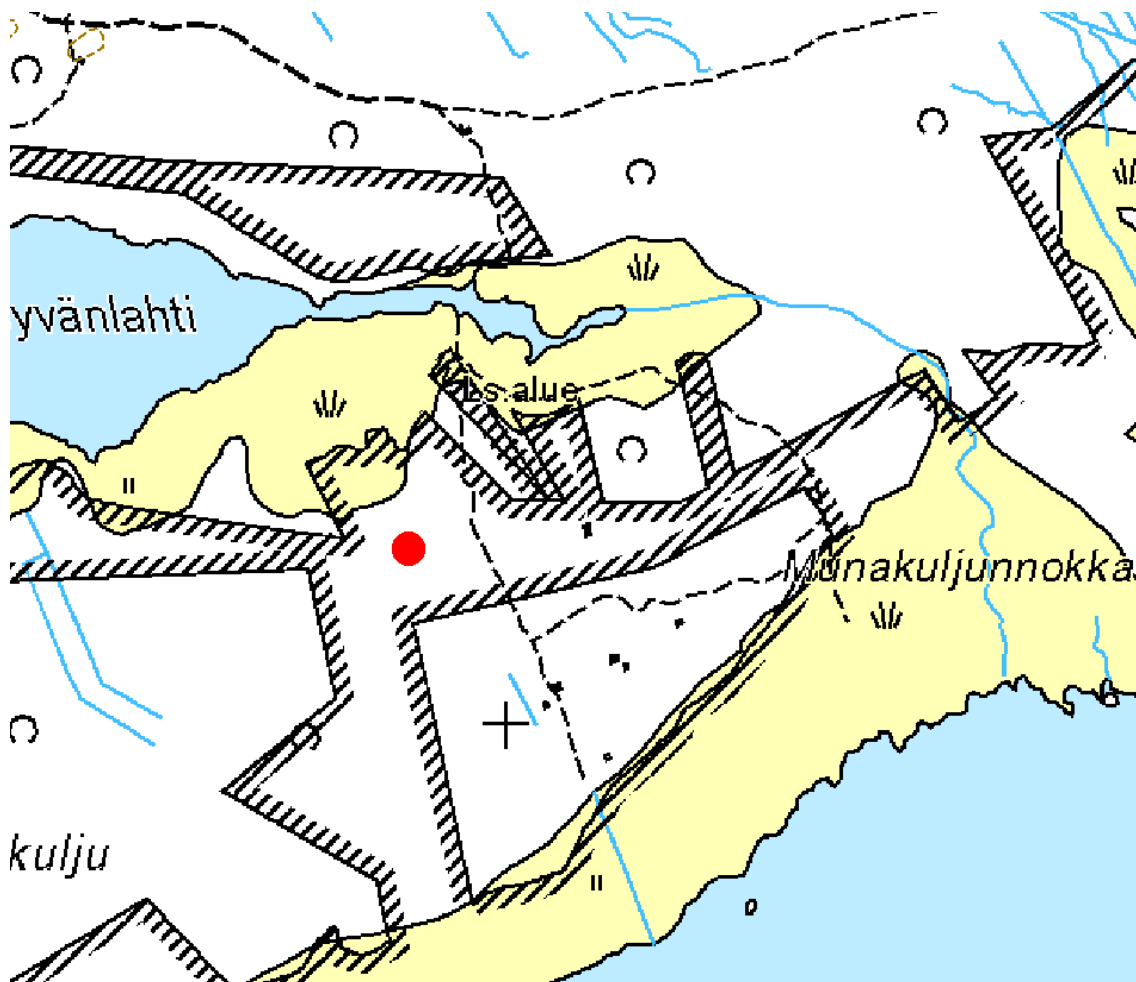
Ote maastokartasta 2442 11

x=7209 192, y=3397 895, z=1 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 13. *Munakuljunnokka 2, rajakivi pohjoiseen.*

14. HAILUOTO, MUNAKULJUNNOKKA 3

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat (elinkeinohistorialliset muinaisjäännökset)
Tyyppin tarkenne:	- (niittyviljelyn jäännökset)
Reiska-tyyppi:	valmistuspaikat/työpaikat
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	2442 11
Koordinaatit:	x=7209 200, y=3397 917, z=1 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, keskipiste
Maastomerkintä:	ei merkintää
Pinta-ala:	21,6 m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 7,6 km kaakkoon
Maanomistus:	yksityinen

INVENTOINTI 2010

Aika:	14.6.2010
Valokuvat:	Munakuljunnokka 3_1, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Niittyladon jäännös Syökarin Munakuljunnokassa.

Taustatiedot

Kohde löytyi ilman ennakkotietoja maastoinventoinnissa. V. 1956 topografikartassa paikalla on lato.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Syökarin Munakuljunnokassa Maasyvänlahden kaakkoispuolella. Kasvillisuus on koivumetsää. Vanha tienuran kulkee koillis-lounaissuuntaisesti kohteen ohi.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on halkaisijaltaan sammaleen peittämä 4,6 m x 4,7 m kokoinen ladon hirsipohja. Seinät ovat tien suuntaisia.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu maan pinnalle näkyviltä osiltaan 4,6 m x 4,7 m kokoiselle

alueelle.

Tulkinta

Kyseessä on purettu niitty lato. Kohde ajoittuu 1900-luvun puoliväliin.

Lisätietoja

Peruskartta 1:20 000, karttalehti 2442 11, Maanmittaushallituksen karttapaino, Helsinki 1956.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjännös.

14. HAILUOTO, MUNAKULJUNNOKKA 3

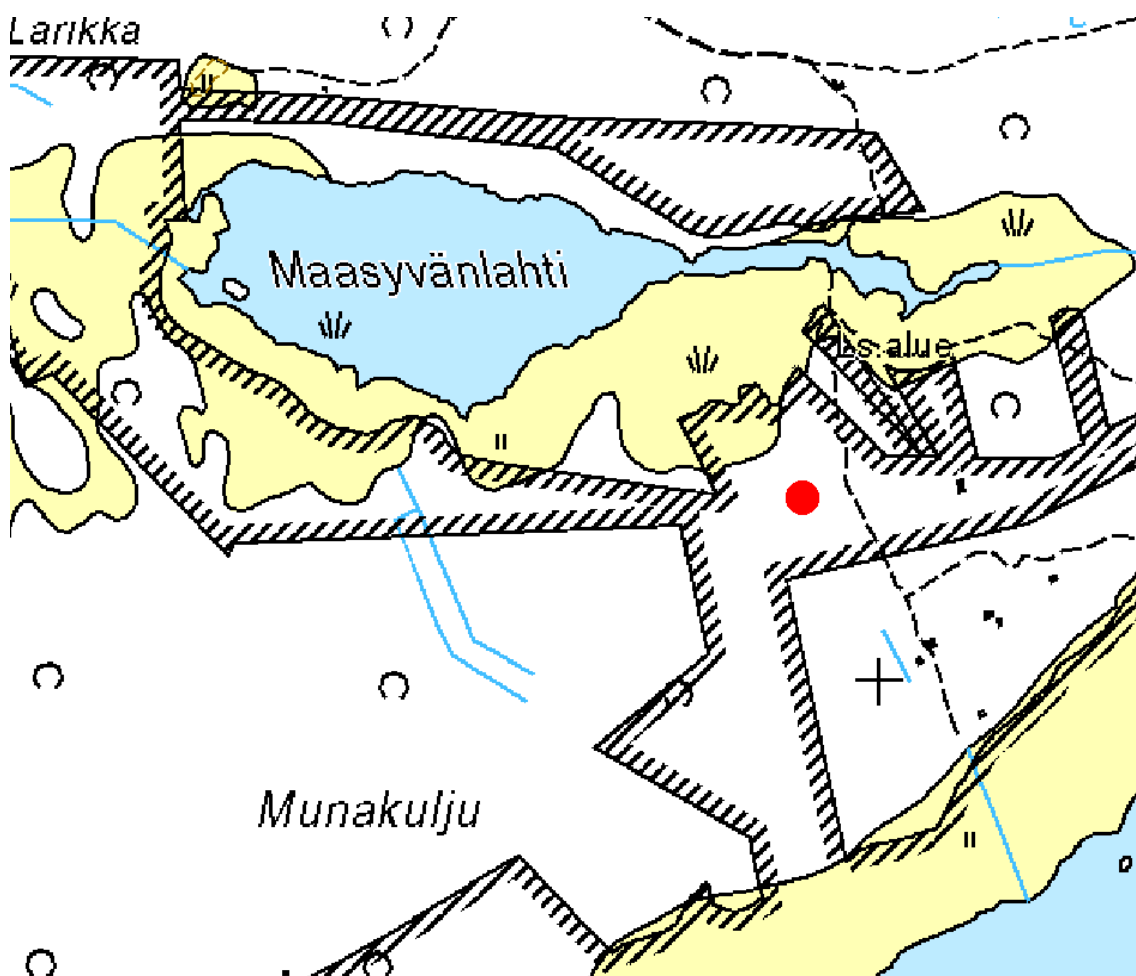
Ote maastokartasta 2442 11

x=7209 200, y=3397 917, z=1 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 14. *Munakuljunnokka 3, niitty-ladon jäännös pohjoiseen.*

15. HAILUOTO, MUNAKULJUNNOKKA 4

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	kivirakenteet (muut historiallisen ajan muinaisjäännökset)
Tyyppin tarkenne:	rajamerkit (rajamerkit)
Reiska-tyyppi:	kivi- ja maarakenteet
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	2
Peruskartta:	2442 11
Koordinaatit:	x=7209 241, y=3398 000, z=1 m mpy x=7209 250, y=3398 031, z=1 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, keskipiste, rajakivi 1 ja 2
Maastomerkintä:	ei merkintää
Pinta-ala:	3,5 m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 7,7 km kaakkoon
Maanomistus:	yksityinen

INVENTOINTI 2010

Aika:	14.6.2010
Valokuvat:	Munakuljunnokka 4_1–4_4, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kaksi tontin rajakiveä Syökarin Munakuljunnokassa.

Taustatiedot

Kohde löytyi ilman ennakkotietoja maastoinventoinnissa.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Syökarin Munakuljunnokassa Maasyvänlahden kaakkoispuolella. Kasvillisuus on koivumetsää.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on kaksi rajakiveä. Rajakivi 1 on neljän halkaisijaltaan 30–40 cm kokoisen kiven ympäröimä 30 cm korkea kivilaatta, jossa on kaiverrus "216". Neljä pienempää kiveä on asetettu neliöön, jonka ala on 1,8 m x 1,8 m. Rajakivi 2 sijaitsee 1:stä 33 m itä-koilliseen. Se on 45 cm korkea kivi, johon on kaiverrettu "2".

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu maan pinnalle näkyviltä osiltaan 1,8 m x 1,8 m ja 0,5 m x 0,5 m kokoisille alueille.

Tulkinta

Kyseessä on kaksi tontin rajakiveä. Kohde ajoittunee aikaisintaan 1900-luvun puoliväliin.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjännös.

15. HAILUOTO, MUNAKULJUNNOKKA 4

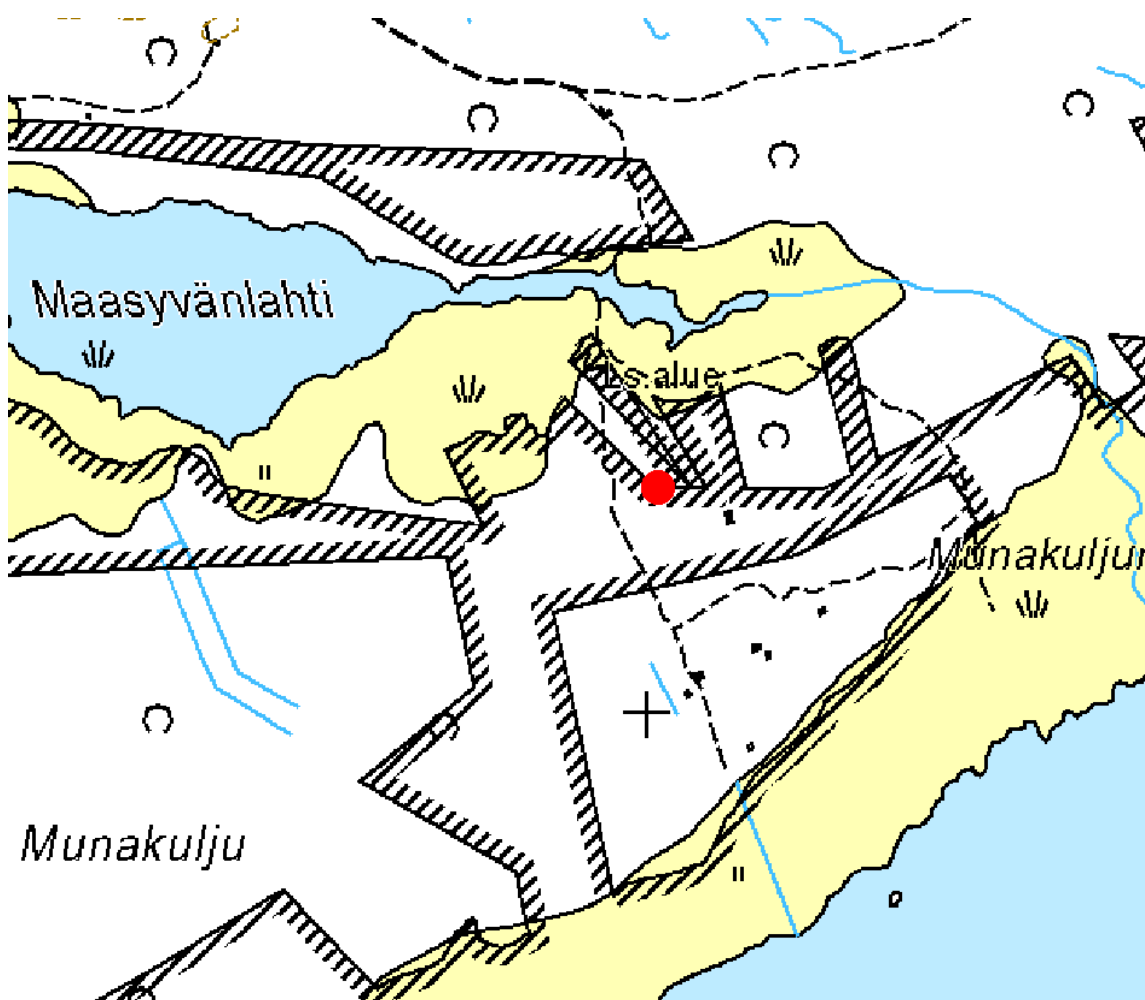
Ote maastokartasta 2442 11

x=7209 245, y=3398 014, z=1 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 15. *Munakuljunnokka 4, rajakivi 1 pohjoiseen.*

16. HAILUOTO, MUNAKULJUNNOKKA 5

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	kivirakenteet (muut historiallisen ajan muinaisjäännökset)
Tyyppin tarkenne:	rajamerkit (rajamerkit)
Reiska-tyyppi:	kivi- ja maarakenteet
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	2442 11
Koordinaatit:	x=7209 249, y=3398 110, z=1 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, keskipiste
Maastomerkintä:	ei merkintää
Pinta-ala:	3,5 m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 7,7 km kaakkoon
Maanomistus:	yksityinen

INVENTOINTI 2010

Aika:	14.6.2010
Valokuvat:	Munakuljunnokka 5_1, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Tontin rajakivi Syökarin Munakuljunnokassa.

Taustatiedot

Kohde löytyi ilman ennakkotietoja maastoinventoinnissa.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Syökarin Munakuljunnokassa Maasyvänlahden kaakkoispuolella ladonpohjia täynnä olevan aukion reunalla. Kasvillisuus on koivumetsää.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on neljän halkaisijaltaan 20–30 cm kokoisen kiven ympäröimä 50 cm korkea kivi, jossa on kaiverrus "9". Neljä pienempää kiveä on asetettu neliöön, jonka ala on 1,5 m x 1,5 m.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu maan pinnalle näkyviltä osiltaan 1,5 m x 1,5 m kokoiselle

alueelle.

Tulkinta

Kyseessä on tontin rajakivi. Kohde ajoittunee aikaisintaan 1900-luvun puoliväliin.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjäänös.

16. HAILUOTO, MUNAKULJUNNOKKA 5

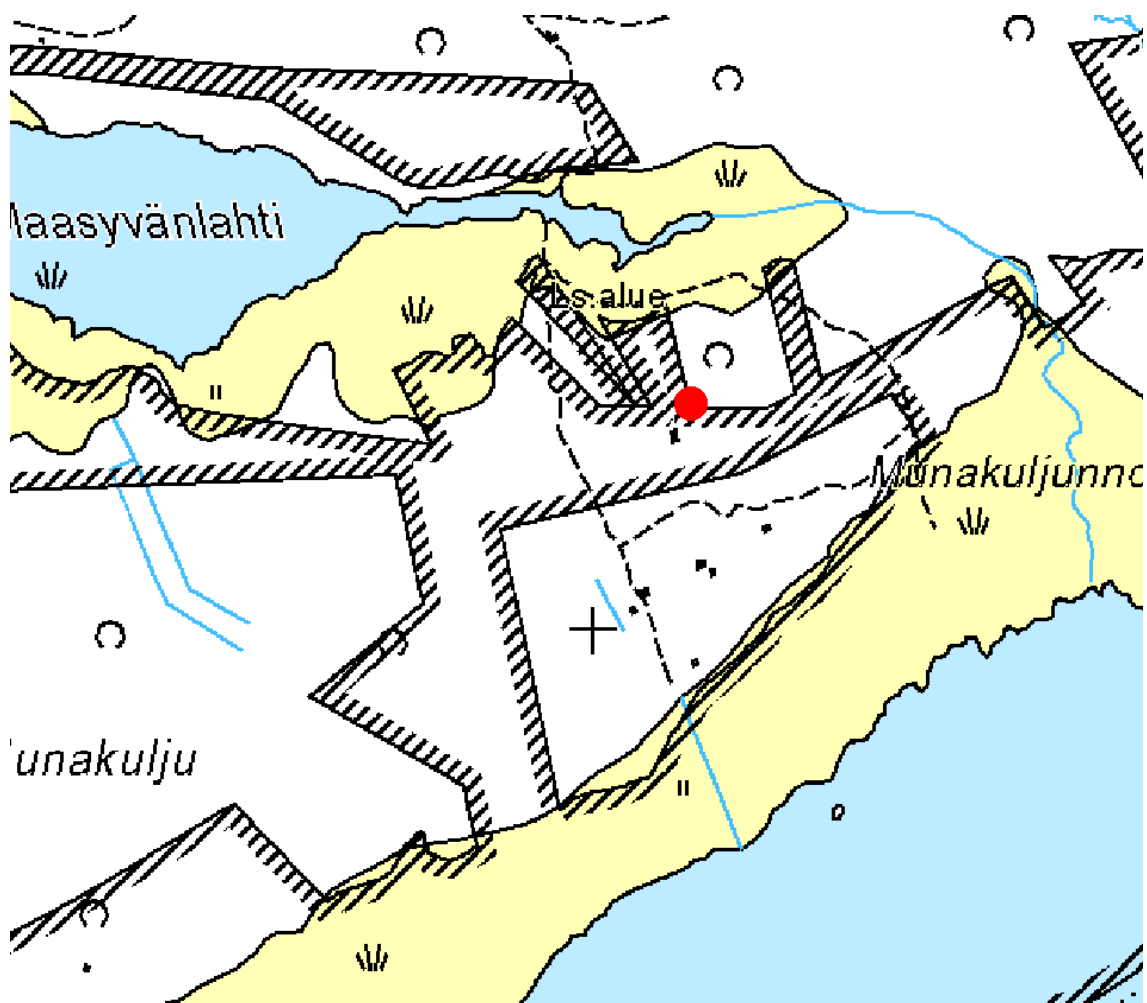
Ote maastokartasta 2442 11

x=7209 249, y=3398 110, z=1 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 18. *Munakuljunnokka 5, rajakivi itään.*

17. HAILUOTO, MUNAKULJUNNOKKA 6

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat (elinkeinohistorialliset muinaisjäännökset)
Tyyppin tarkenne:	- (niittyviljelyn jäännökset)
Reiska-tyyppi:	valmistuspaikat/työpaikat
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	7
Peruskartta:	2442 11
Koordinaatit:	x=7209 212, y=3398 085, z=1 m mpy x=7209 211, y=3398 083, z=1 m mpy x=7209 249, y=3398 080, z=1 m mpy x=7209 235, y=3398 081, z=1 m mpy x=7209 237, y=3398 061, z=1 m mpy x=7209 248, y=3398 066, z=1 m mpy x=7209 252, y=3398 066, z=1 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, keskipiste, lato 1, lato 2, nurkkakiveys 1, 2, 3, 4, 5
Maastomerkintä:	ei merkintää
Pinta-ala:	1,66 a
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 7,7 km kaakkoon
Maanomistus:	yksityinen

INVENTOINTI 2010

Aika:	14.6.2010
Valokuvat:	Munakuljunnokka 6_1–6_8, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Niittylatojen jäännöksiä Syökarin Munakuljunnokassa.

Taustatiedot

Kohde näkyy nykyisessä maastokartassa.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Syökarin Munakuljunnokassa Maasyvälahden kaakkoispuolella. Ladot ovat ryhmittyneet samalle pienelle aukiolle. Kasvillisuus on koivumetsää.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on kaksi ladon runkoa ja viisi ladon nurkkakiveystä 50 m x 25 m kokoisella alueella. Alueen eteläosassa on vierekkäin kaksi lahoavaa pyöröhirsistä koirankaulasalvoksista ladon jäännöstä. Lato 1 on 4,6 m leveä ja 5,5 m pitkä. Siinä on 16 hirsikertaa. Etelänpuoleisessa lato 2:ssa on 14 hirsikertaa, se on 5,6 m leveä ja 5,6 m pitkä. Ladot seisovat kivipinojen päällä ja molempien oviaukot ovat länsi-lounaaseen keskellä seinää. Lato 1 oven leveys on 1,35 m ja korkeus 1,4 m. Lato 2:n oven leveys on 1,7 m ja korkeus 1,2 m. Ovenpielien hirsien keskellä on pystylovet, joihin on upotettu puulistat. Oviaukkojen alla on kaksi hirsikertaa. Molemmissa ladoissa on siirtomerkkejä.

Latojen pohjoispuolella on viisi ladon nurkkakiveystä, joista kaksi on melko suoraan pohjoiseen ladoista. Pohjoisimpana oleva nurkkakiveys 1 on mitoiltaan 7,1 m x 5,3 m ja tehty kymmenestä luonnonkivistä. Nurkkakiveys 2 on 1:n eteläpuolella. Se on mitoiltaan 3,5 m x 5 m ja sen päällä on jonkin verran pitkälle lahonneita hirsiiä. Näiden länsipuolella on kolme nurkkakiveystä. Niistä eteläisin nurkkakiveys 3 on mitoiltaan 3,3 m x 3,2 m, pohjoisin nurkkakiveys 5 on 3,9 m x 4,1 m. Osittain 5:n päällä oleva 4 sen lounaispuolella on mitoiltaan 5,5 m x 5,1.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu maan pinnalle näkyviltä osiltaan yhteensä 166,4 m² kokoiselle alueelle.

Tulkinta

Kohteessa on ainakin seitsemän niittylatoa. Kohde ajoittune 1900-luvun puoliväliin.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjäännös.

17. HAILUOTO, MUNAKULJUNNOKKA 6

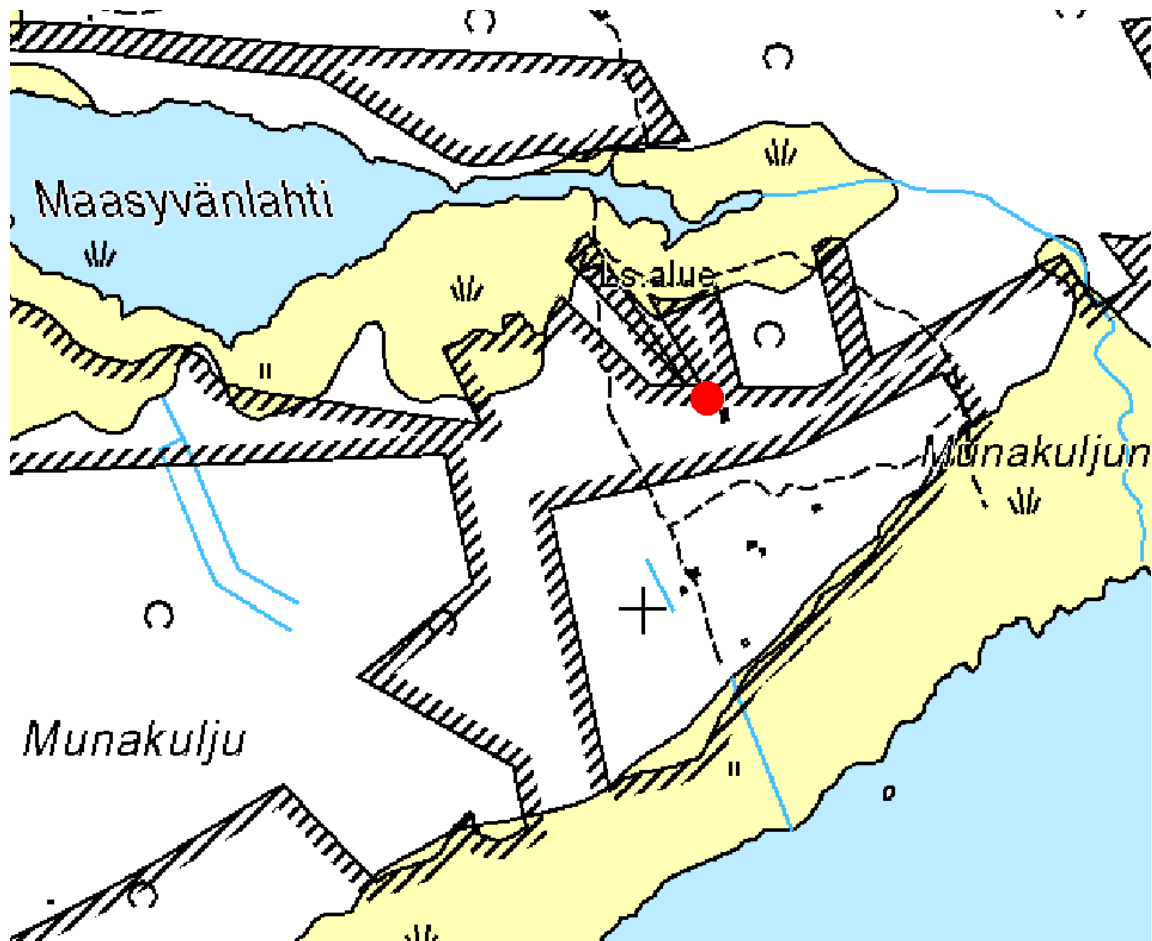
Ote maastokartasta 2442 11

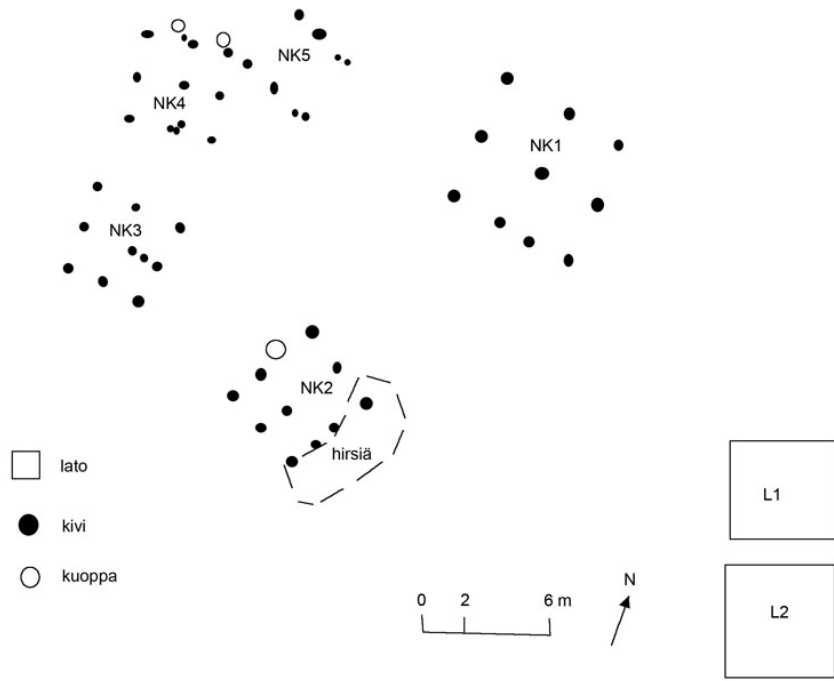
x=7209 232, y=3398 072, z=1 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 19. Munakuljunnokka 6, ladot 1 ja 2 koilliseen.

KIRKKOSALMI

18. HAILUOTO, KIRKONKARIT 1

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat (elinkeinohistorialliset muinaisjäännökset)
Tyyppin tarkenne:	- (niittyviljelyn jäännökset)
Reiska-tyyppi:	valmistuspaikat/työpaikat
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	2442 12
Koordinaatit:	x=7213 721, x=3393 346, z=1 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, keskipiste
Maastomerkintä:	ei merkintää
Pinta-ala:	29,2 m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 1,2 km kaakkoon.
Maanomistus:	Metsähallitus

INVENTOINTI 2010

Aika:	26.5.2010
Valokuvat:	Kirkonkarit 1_1–1_2, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Niittyladon jäännös Kirkkosalmen keskimmaisella Kirkonkarilla.

Taustatiedot

Kohde löytyi ilman ennakkotietoja maastoinventoinnissa. V. 1956 topografikarttaan paikalle on merkitty lato.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Kirkkosalmen keskimmaisella Kirkonkarilla Hahdonnokan länsipuolella keskellä salmea. Salmi on tältä kohdalta umpeenkasvanut ja kanava kulkee Kirkonkarien eteläpuolella. Kirkonkari on koivua ja pajua kasvava korkeampi pieni saareke, jota ympäröi ruokoa kasvava kosteikko. Kohde sijaitsee saarekkeen korkeimmalla kohdalla, jossa kasvaa vieressä muutama suurempi koivu. Rakenteen sisäpuolella kasvaa muutama nuori koivu.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on 5,4 m x 5,4 m kokoinen rakennuksen pohja, josta on säilyneenä kivijalka ja joitakin hirsiiä. Kivijalka muodostuu harvaan asetetuista luonnonkivistä. Luoteiskulman kivi on suurin, n. 60 cm korkea. Muut kivet ovat selvästi matalampia. Rakenteen keskellä on joitakin pieniä kivikasoja. Peruskivien päällä on jäljellä muutama jyrkkänurkkasalvoksinen lahoava pelkkahirsi.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu maan pinnalle näkyviltä osiltaan pienelle aukiolle saarekkeen korkeimmalle kohdalle 5,4 m x 5,4 m kokoiselle pääilmasuuntien mukaiselle alueelle.

Tulkinta

Kyseessä on niitty lato. Hirret lienevät peräisin ladon pohjarakenteista, suurin osa muista hirsistä on viety pois. Kohde ajoittuu 1900-luvun puoliväliin.

Lisätietoja

Hahdonnukan sillan eteläpuolella olevan lintutornin kohdalta tien länsipuolelta lähtee pitkospuut länteen Kirkonkareille. Kohde sijaitsee toisella Kirkonkarilla polkua pitkin kuljettaessa. Pitkospuut jatkuvat ensimmäiselle Kirkonkarille asti, jossa on taukotupa.

Peruskartta 1:20 000, karttalehti 2442 12, Maanmittaushallituksen karttapaino, Helsinki 1956.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjäännös.

18. HAILUOTO, KIRKONKARIT 1

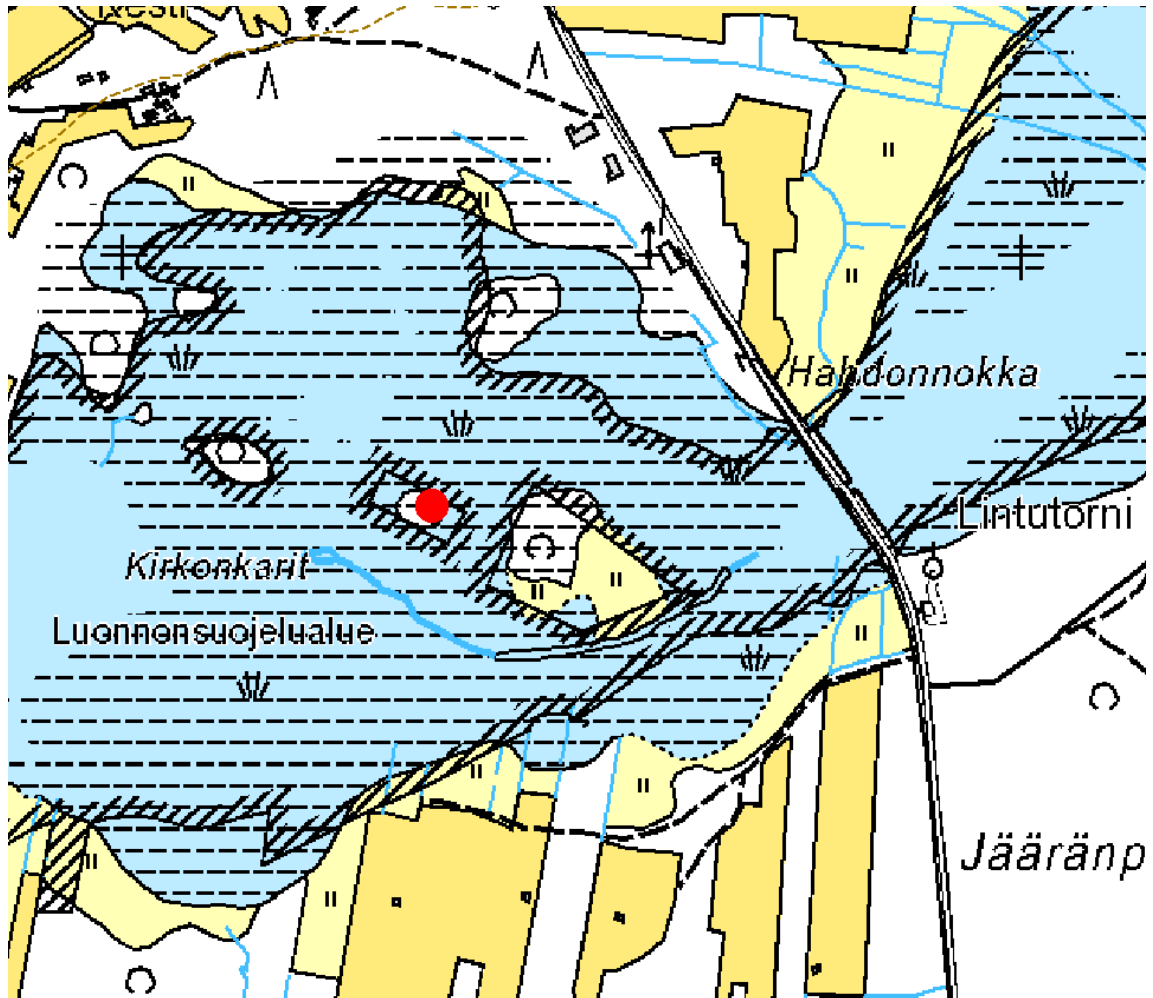
Ote maastokartasta 2442 12

x=7213 721, x=3393 346, z=1 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 21. *Kirkonkarit 1, niittyladon jäännös etelä-lounaaseen.*

19. HAILUOTO, JYRKÄNNOKKA 1

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	kulkuväylät (liikenteeseen ja tiedonkulkuun liittyvät muinaisjäännökset)
Tyypin tarkenne:	laiturit (satamat ja lastauspaikat)
Reiska-tyyppi:	vedenalaiset kohteet
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	2442 12
Koordinaatit:	x=7213 392, y=3392 364, z=0 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, mitattu rannasta
Maastomerkintä:	ei merkintää
Pinta-ala:	0,04 m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 1 km etelään
Maanomistus:	yksityinen

INVENTOINTI 2010

Aika:	28.5.2010
Valokuvat:	Jyrkännokka 1_1, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Vedessä pystyssä oleva pyöröhirsi Kirkkosalmen pohjoisrannalla Salmenrannan kylän kaakkoispuolella Jyrkännokan niemessä.

Taustatiedot

Kohde löytyi ilman ennakkotietoja maastoinventoinnissa.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee vedessä Salmenrannan kylän kohdalla Kirkkosalmen pohjoisrannalla Sipon- ja Aaponnokan niemien välissä olevan Jyrkännokan niemen koillisrannalla lähellä niemen kärkeä.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on n 10 m rannasta Itään vedessä pystytetty n. 20 cm paksu pyöröhirsi. Hirrestä erottuu vedenpinnalle vajaa metri. Hirren pää on sahattu tasaiseksi.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu veden pinnalle näkyvältä osaltaan vesialueelle 20 cm x 20 cm kokoiselle alueelle.

Tulkinta

Kyseessä on mahdollisesti laiturirakenne.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjäänös.

19. HAILUOTO, JYRKÄNNOKKA 1

Ote maastokartasta 2442 12

x=7213 392, y=3392 364, z=0 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 22. *Jyrkännokka 1, hirsi vedessä itään.*

20. HAILUOTO, VATUNKI 1

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat (elinkeinohistorialliset muinaisjäännökset)
Tyyppin tarkenne:	- (niittyviljelyn jäännökset)
Reiska-tyyppi:	valmistuspaikat/työpaikat
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	2442 12
Koordinaatit:	x=7213 203, y=3392 761, z=1 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, keskipiste
Maastomerkintä:	ei merkintää
Pinta-ala:	91,4 m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 1,3 km etelä-kaakkoon
Maanomistus:	yksityinen

INVENTOINTI 2010

Aika:	1.6.2010
Valokuvat:	Vatunki 1_1-1_2, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Niittyladon jäännös Kirkkosalmen eteläpuolella Hanhisen Vatungin pohjoisosassa.

Taustatiedot

Kohde löytyi ilman ennakkotietoja maastoinventoinnissa. V. 1956 topografikartassa paikalla on lato.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Kirkkosalmen eteläpuolella Hanhisen Vatungin pohjoisosassa. Kasvillisuus on kosteaa rehevää koivumetsää.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on 5,2 m leveä ja 6 pitkä m pitkä lahoava pyörö- ja pelkkahirsistä tehty niittyladon jäännös. Ladosta on jäljellä paksun sammaleen ja muun kasvillisuuden peittämiä hirsiiä ja pystyssä olevan päätykolmion viisi ylintä hirttä, jonka päällä on viisi vuoliaista. Ylimmässä päädyn hirressä on pyöreää kolme lovea tasavälein vuoliaisille. Kattorakenteessa on koirankaulasalvokset ja

vuoliaisissa on tavallisia rautanauloja. Lato on itä-koillis-länsi-lounaissauntainen. Ladon sivuilla on lisäksi romahtaneita tai purettuja hirssiä ja hirrenpätkiä 8,7 m x 10,5 m kokoisella alueella.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu maan pinnalle näkyviltä osiltaan 8,7 m x 10,5 m kokoiselle alueelle.

Tulkinta

Kyseessä on niitty lato. Kohde ajoittuu 1900-luvun puoliväliin.

Lisätietoja

Peruskartta 1:20 000, karttalehti 2442 12, Maanmittauslaitoksen karttapaino, Helsinki 1956.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjännös.

20. HAILUOTO, VATUNKI 1

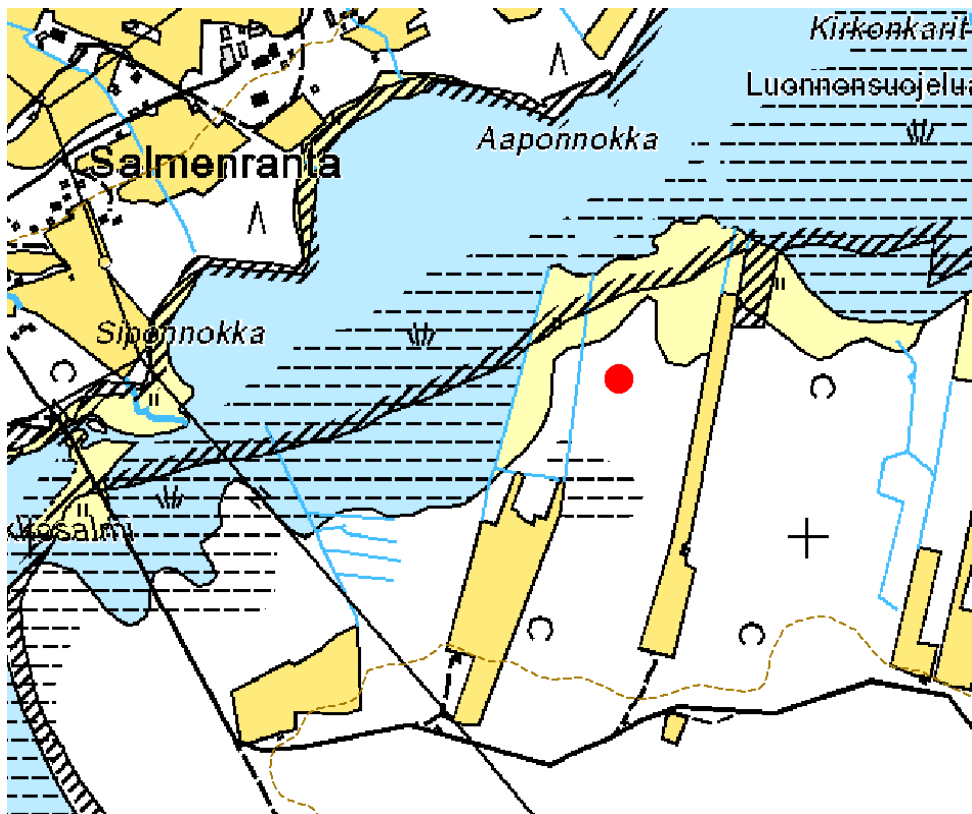
Ote maastokartasta 2442 12

x=7213 203, y=3392 761, z=1 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 23. *Vatunki 1, niitty-ladon jäännös lounaaseen.*

21. HAILUOTO, TOIJA 1

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat (elinkeinohistorialliset muinaisjäännökset)
Tyyppin tarkenne:	viljelyröykkiöt (peltoviljelyn jäännökset)
Reiska-tyyppi:	valmistuspaikat/työpaikat
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	2
Peruskartta:	2442 12
Koordinaatit:	x=7211 827, y=3393 438, z=1 m mpy x=7211 814, y=3393 450, z=1 m mpy x=7211 863, y=3393 372, z=1 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, järjestyksessä röykkiö 1:n luoteispääty ja kaakkoispääty, röykkiö 2:n keskipiste
Maastomerkitä:	ei merkintää
Pinta-ala:	96,5 m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 2,8 km etelä-kaakkoon
Maanomistus:	Metsähallitus ja yksityinen

INVENTOINTI 2010

Aika:	1.-2.6.2010
Valokuvat:	Toija 1_1-1_2, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kaksi röykkiötä Hanhisen Toijan länsipuolella Salmenkurkun itäpuolella.

Taustatiedot

Kohde löytyi ilman ennakkotietoja maastoinventoinnissa.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Hanhisen Toijan länsipuolella rannan suuntaisesti kulkevan tien länsipuolella umpeenkasvaneen pellon koillisreunalla ja pohjoisnurkassa, puhelinlinjan vieressä. Pellolla kasvaa pajupensaikkaa ja lähiympäristössä on rehevää koivumetsää.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on kaksi pellon reunaan tehtyä röykkiötä. Röykkiö 1 on pitkänmallinen luode-kaakkosuuntainen, 18 m pitkä ja 1,5–4 m leveä. Röykkiön

korkeus vaihtelee, ja on korkeimmillaan n. 1 m. Röykkiö on osittain sammaleen peittämä. Röykkiö 2 sijaitsee pellon pohjoisnurkassa. Se on soikea koillis-lounaissuuntainen, mitoiltaan 7 m x 3,5 m ja 1 m korkea. Röykkiö 1 on osittain Metsähallituksen maalla ja osittain yksityismaalla. Röykkiö 2 on Metsähallituksen alueella.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu maan pinnalle näkyviltä osiltaan 18 m x 4 m ja 7 m x 3,5 m kokoiselle alueelle pellon reunaan.

Tulkinta

Kyseessä on pellonraivausröykkiöt. Kohde ajoittuu 1900-luvun puolivälin jälkeiseen aikaan. Peltoa ei näy v. 1956 topografikartassa.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjännös.

21. HAILUOTO, TOIJA 1

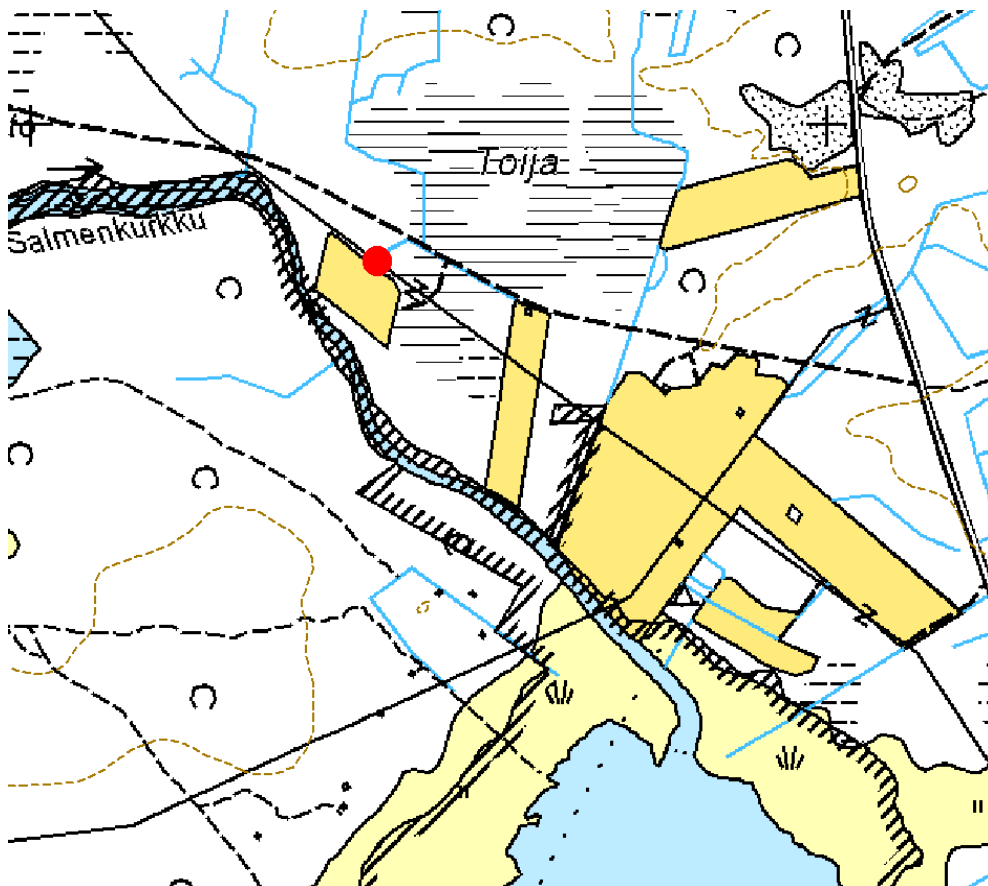
Ote maastokartasta 2442 12

x=7211 827, y=3393 438, z=1 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 24. *Toija 1, röykkiö 2 koilliseen.*

22. HAILUOTO, TOIJA 2

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat (elinkeinohistorialliset muinaisjäännökset)
Tyyppin tarkenne:	- (niittyviljelyn jäännökset)
Reiska-tyyppi:	valmistuspaikat/työpaikat
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	2442 12
Koordinaatit:	x=7211 816, y=3393 463, z=1 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, keskipiste
Maastomerkitä:	ei merkintää
Pinta-ala:	22,1 m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 2,8 km etelä-kaakkoon
Maanomistus:	yksityinen

INVENTOINTI 2010

Aika:	1.6.2010
Valokuvat:	Toija 2_1, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Niittyladon jäännös Salmenkurkun itäpuolella Hanhisen Toijan länsipuolella.

Taustatiedot

Kohde löytyi ilman ennakkotietoja maastoinventoinnissa. V. 1956 topografikartassa paikalla on latoja.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Salmenkurkun itäpuolella Hanhisen Toijan länsipuolella rannan suuntaisesti kulkevan tien ja pensoittuneen pellon välissä. Kasvillisuus on rehevää koivumetsää.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on 4,9 m x 4,5 m kokoinen lahoava paksun sammaleen peittämä niittyladon pohja. Yksi nurkkakivi erottuu.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu maan pinnalle näkyviltä osiltaan 4,9 m x 4,5 m kokoiselle

alueelle.

Tulkinta

Kyseessä on niittylato. Kohde ajoittune 1900-luvun puoliväliin. Hirret pohjimmaisista lukuun ottamatta on siirretty pois.

Lisätietoja

Peruskartta 1:20 000, karttalehti 2442 12, Maanmittauslaitoksen karttapaino, Helsinki 1956.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjäännös.

22. HAILUOTO, TOIJA 2

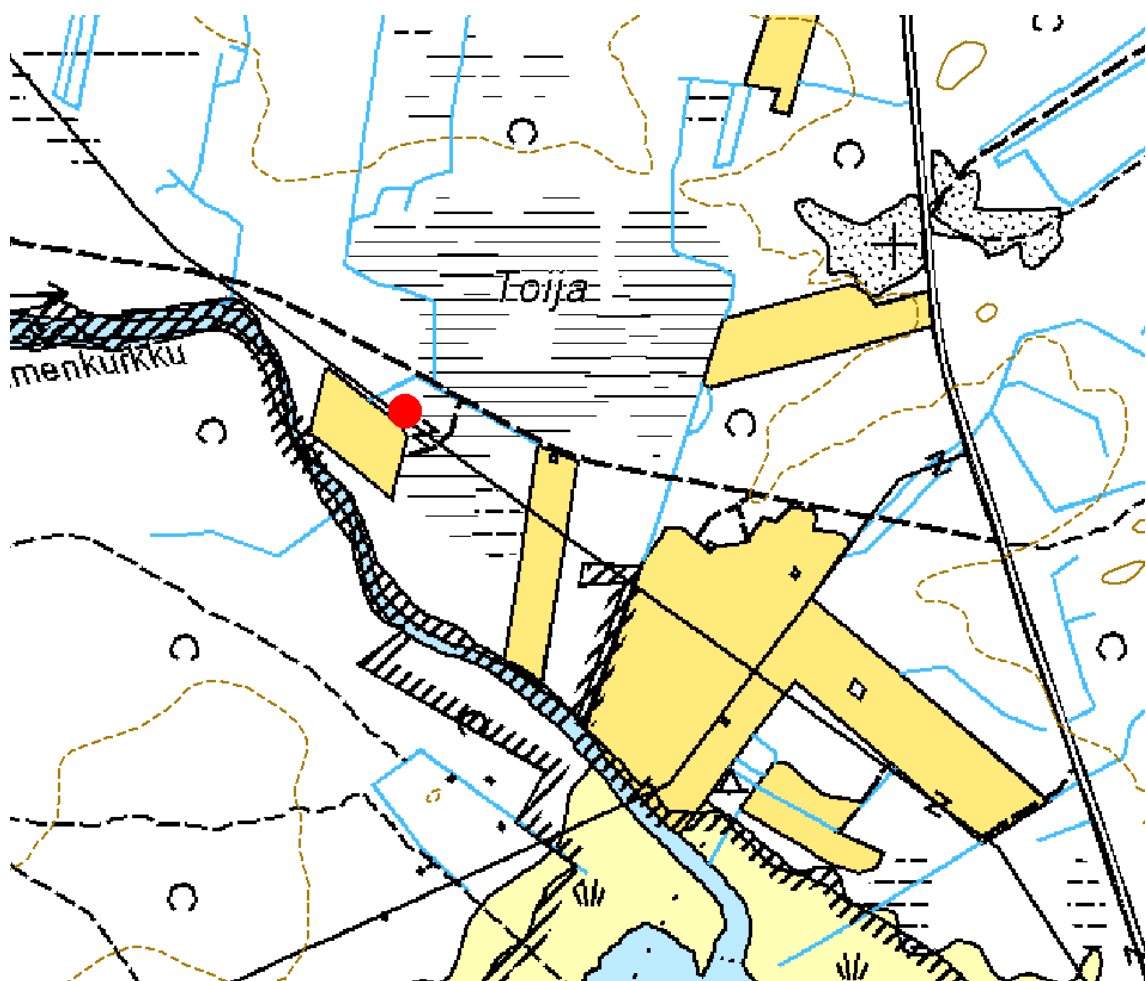
Ote maastokartasta 2442 12

x=7211 816, y=3393 463, z=1 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 25. *Toija 2, niittyladon jäännös itä-koilliseen.*

23. HAILUOTO, TOIJA 3

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat (elinkeinohistorialliset muinaisjäännökset)
Tyyppin tarkenne:	- (niittyviljelyn jäännökset)
Reiska-tyyppi:	valmistuspaikat/työpaikat
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	2442 12
Koordinaatit:	x=7211 808, y=3393 493, z=1 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, keskipiste
Maastomerkintä:	ei merkintää
Pinta-ala:	17,2 m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 2,8 km etelä-kaakkoon
Maanomistus:	yksityinen

INVENTOINTI 2010

Aika:	1.6.2010
Valokuvat:	Toija 3_1, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Niittyladon jäännös Salmenkurkun itäpuolella Hanhisen Toijan länsipuolella.

Taustatiedot

Kohde löytyi ilman ennakkotietoja maastoinventoinnissa. V. 1956 topografikartassa paikalla on latoja.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Salmenkurkun itäpuolella Hanhisen Toijan länsipuolella rannan suuntaisesti kulkevan tien lounaispuolella. Kasvillisuus on rehevää koivumetsää.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on 4 m x 4,3 m kokoinen lahoava paksun sammaleen peittämä niittyladon pohja. Lato on rakennettu nurkkakivien päälle.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu maan pinnalle näkyviltä osiltaan 4 m x 4,3 m kokoiselle

alueelle.

Tulkinta

Kyseessä on niitty lato. Kohde ajoittunee 1900-luvun puoliväliin. Hirret pohjimmaisista lukuun ottamatta on siirretty pois.

Lisätietoja

Peruskartta 1:20 000, karttalehti 2442 12, Maanmittauslaitoksen karttapaino, Helsinki 1956.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjäännös.

23. HAILUOTO, TOIJA 3

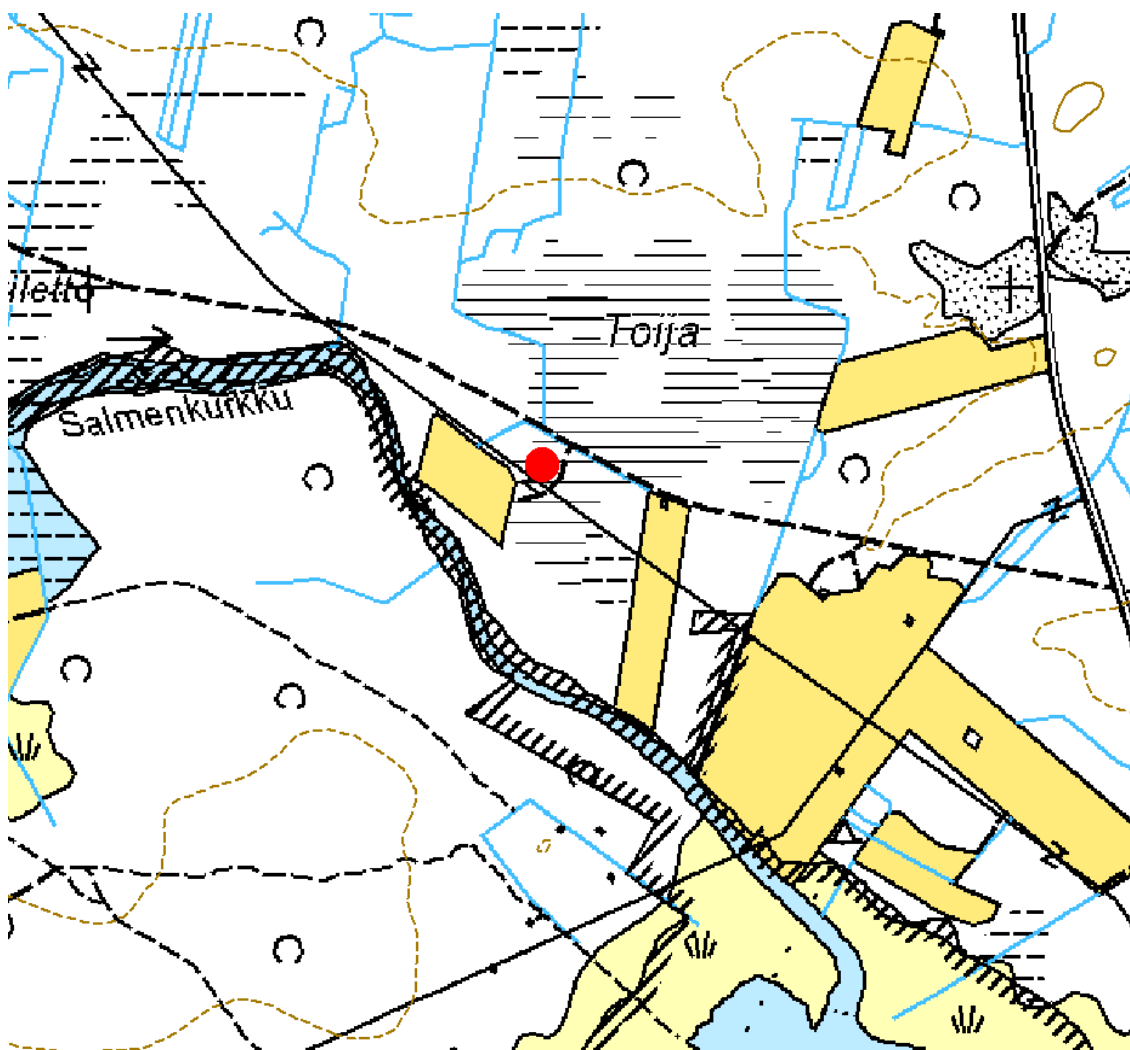
Ote maastokartasta 2442 12

x=7211 808, y=3393 493, z=1 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 26. *Toija 3, niittyladon jäännös etelä-kaakkoon.*

24. HAILUOTO, TOIJA 4

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat (elinkeinohistorialliset muinaisjäännökset)
Tyyppin tarkenne:	- (niittyviljelyn jäännökset)
Reiska-tyyppi:	valmistuspaikat/työpaikat
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	2442 12
Koordinaatit:	x=7211 779, y=3393 543, z=1 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, keskipiste
Maastomerkintä:	ei merkintää
Pinta-ala:	29,7 m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 2,9 km etelä-kaakkoon
Maanomistus:	yksityinen

INVENTOINTI 2010

Aika:	1.6.2010
Valokuvat:	Toija 4_1-4_2, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Niittyladon jäännös Salmenkurkun itäpuolella Hanhisen Toijan länsipuolella.

Taustatiedot

Kohde löytyi ilman ennakkotietoja maastoinventoinnissa. V. 1956 topografikartassa paikalla on latoja.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Salmenkurkun itäpuolella Hanhisen Toijan länsipuolella rannan suuntaisesti kulkevan tien lounaispuolella. Kasvillisuus on rehevää koivumetsää.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on 4 m leveä ja 4,4 m pitkä lahoava pyöröhirsinen niittyladon jäännös. Lato on muodoltaan suora. Nurkissa on koirankaulasalvokset. Ladosta on jäljellä 13 hirsikertaa. Lato seisoo nurkkakivien päällä. Oviaukko on 1,35 m levyinen, 1,4 m korkea ja se on itään päin. Oviaukon alla on yksi ja päällä kaksi hirsikertaa. Ovenpielien hirsissä on pystylovi, johon on asetettu puulista. Oven

sivuilla on yläosastaan hirsiin rautanauiloilla kiinnitetyt pitkät kapeat puut, joita on mahdollisesti käytetty oven säppeinä. Kattorakenteista on jäljellä romahtaneita hirsii ja lautoja. Ladon ympärillä on romahtaneita hirsii 5,5 m x 5,4 kokoisella alueella.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu maan pinnalle näkyviltä osiltaan 5,5 m x 5,4 m kokoiselle alueelle.

Tulkinta

Kyseessä on niitylato. Kohde ajoittuu 1900-luvun puoliväliin.

Lisätietoja

Peruskartta 1:20 000, karttalehti 2442 12, Maanmittauslaitoksen karttapaino, Helsinki 1956.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjäännös.

24. HAILUOTO, TOIJA 4

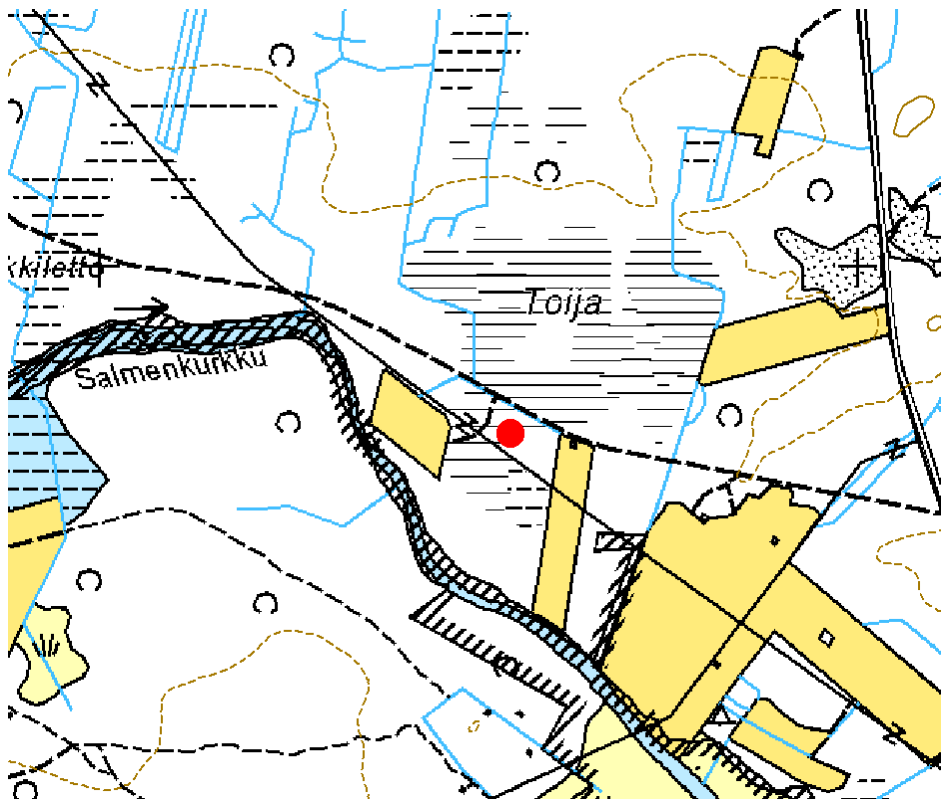
Ote maastokartasta 2442 12

x=7211 779, y=3393 543, z=1 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 27. *Toija 4, niittylato lounaaseen.*

25. HAILUOTO, TOIJA 5

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat (elinkeinohistorialliset muinaisjäännökset)
Tyyppin tarkenne:	- (niittyviljelyn jäännökset)
Reiska-tyyppi:	valmistuspaikat/työpaikat
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	2442 11
Koordinaatit:	x=7211 660, y=3393 569, z=1 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, keskipiste
Maastomerkitä:	ei merkintää
Pinta-ala:	m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 3 km etelä-kaakkoon
Maanomistus:	yksityinen

INVENTOINTI 2010

Aika:	2.6.2010
Valokuvat:	Toija 5_1, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Niittyladon nurkkakivet Salmenkurkun itäpuolella Hanhisen Toijassa.

Taustatiedot

Kohde löytyi ilman ennakkotietoja maastoinventoinnissa. V. 1956 topografikartassa paikalla on latoja.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Salmenkurkun itäpuolella Hanhisen Toijassa rannan suuntaisesti kulkevan tien lounaispuolella. Kasvillisuus on rehevää koivumetsää.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on yhdeksän halkaisijaltaan 60 cm kokoisista luonnonkivistä tehty 4,3 m x 4,4 m kokoinen rakennuksen nurkkakiveys. Kivet on aseteltu tasavälein, reunoilla on kahdeksan kiveä ja keskellä yksi. Kivet ovat sammaleen peittämiä ja keskellä kasvaa nuoria koivuja.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu maan pinnalle näkyviltä osiltaan 4,3 m x 4,4 m kokoiselle alueelle.

Tulkinta

Kyseessä on niittyladon nurkkakiveys. Kohde ajoittuu 1900-luvun puoliväliin.

Lisätietoja

Peruskartta 1:20 000, karttalehti 2442 12, Maanmittauslaitoksen karttapaino, Helsinki 1956.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjännös.

25. HAILUOTO, TOIJA 5

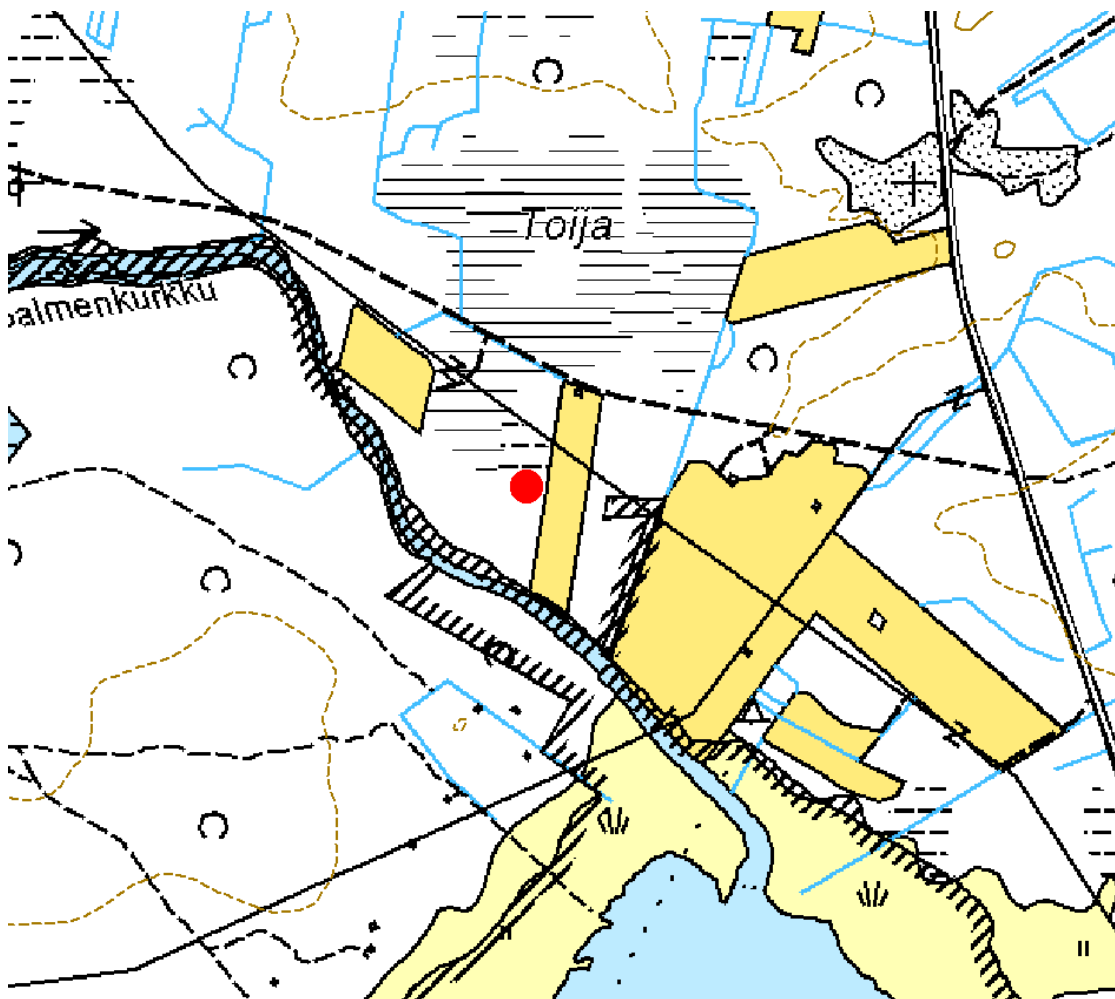
Ote maastokartasta 2442 12

x=7211 660, y=3393 569, z=1 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 28. *Toija 5, niittyladon jäännös etelä-lounaaseen.*

26. HAILUOTO, TOIJA 6

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	kivirakenteet (muut historiallisen ajan muinaisjäännökset)
Tyyppin tarkenne:	rajamerkit (rajamerkit)
Reiska-tyyppi:	kivi- ja maarakenteet
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	2442 11
Koordinaatit:	x=7211 636, y=3393 516, z=1 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, keskipiste
Maastomerkintä:	ei merkintää
Pinta-ala:	0,1 m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 3 km etelä-kaakkoon
Maanomistus:	yksityinen

INVENTOINTI 2010

Aika:	2.6.2010
Valokuvat:	Toija 6_1, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Tontin rajakivi Salmenkurkun itäpuolella Hanhisen Toijassa.

Taustatiedot

Kohde löytyi ilman ennakkotietoja maastoinventoinnissa.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Salmenkurkun itäpuolella Hanhisen Toijassa rannan suuntaisesti kulkevan tien lounaispuolella. Kasvillisuus on rehevää koivumetsää.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on 40 cm korkea pystyssä oleva luonnonkivi, jossa on kaiverrus "28".

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu maan pinnalle näkyviltä osiltaan 30 cm x 30 cm kokoiselle alueelle.

Tulkinta

Kyseessä on käytössä oleva tontin rajakivi, joka ajoittunee 1900-luvulle.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjäännös.

26. HAILUOTO, TOIJA 6

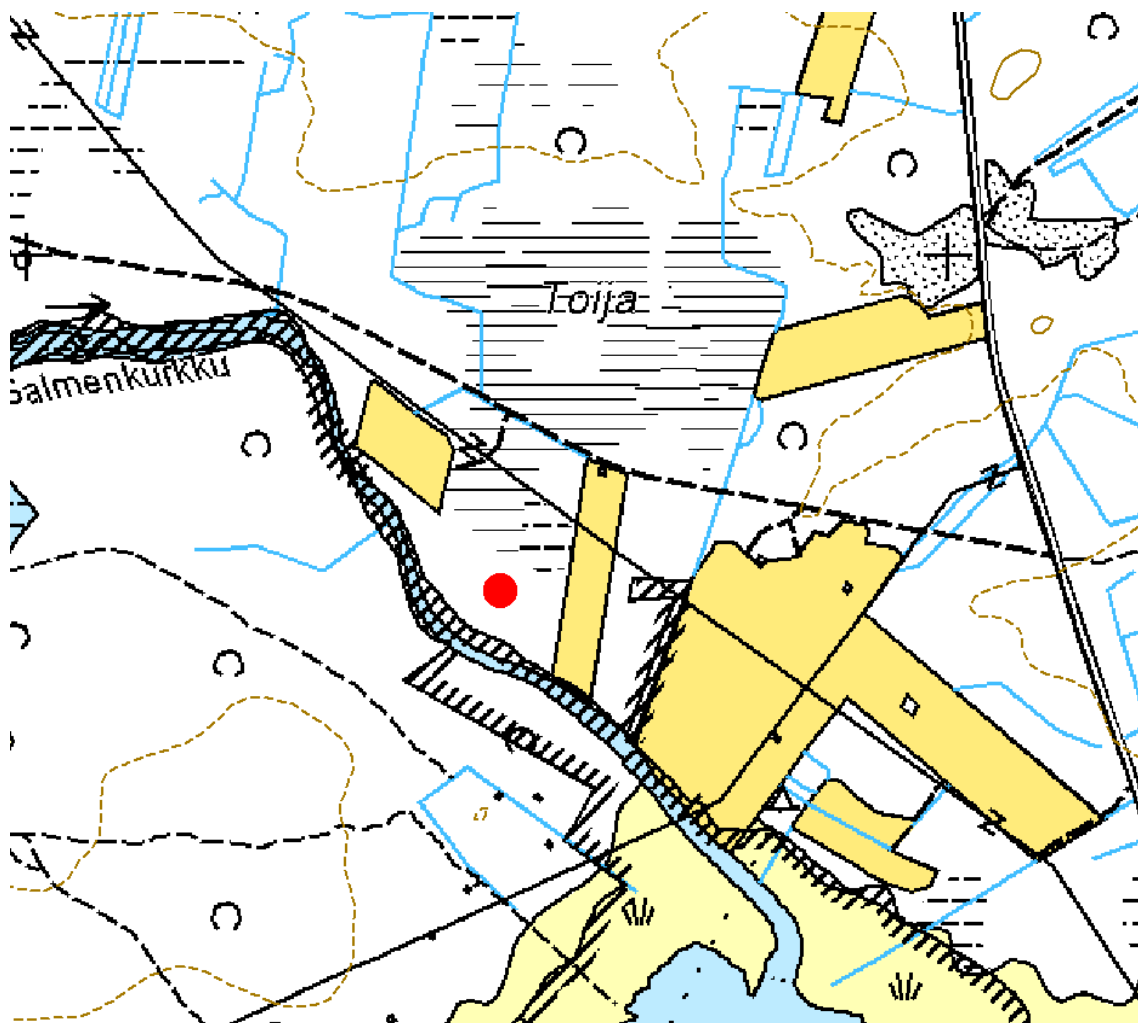
Ote maastokartasta 2442 12

x=7211 636, y=3393 516, z=1 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 29. *Toija 6, rajakivi lounaaseen.*

27. HAILUOTO, VIINIKKA 1

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat (elinkeinohistorialliset muinaisjäännökset)
Tyypin tarkenne:	kalastuspaikat (kalastustukikohdat)
Reiska-tyyppi:	valmistuspaikat/työpaikat
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	2442 11
Koordinaatit:	x=7210 735, y=3394 087, z=2 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, keskipiste
Maastomerkintä:	ei merkintää
Pinta-ala:	15 m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 4 km etelä-kaakkoon
Maanomistus:	yksityinen

INVENTOINTI 2010

Aika:	2.6.2010
Valokuvat:	Viinikka 1_1-1_4, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kiuas Hanhisen Viinikanlahden perällä.

Taustatiedot

Kohde löytyi ilman ennakkotietoja maastoinventoinnissa. V. 1956 maastokartassa paikalla on rakennus.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Hanhisen Viinikanlahden perukassa niemellä itä-länsisuuntaisen harjanteen päällä uuden kesämökin itäpuolella haarautuvan pihatien väliin jäävällä alueella. Kasvillisuus on rehevää koivumetsää.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on soikea luonnonkivistä ja muutamista betonitiilistä ja rautalistasta koostuva 4,7 m x 3,2 m kokoinen matala röykkiö. Röykkiöstä löytyi kairatessa hiiltä. Röykkiön päällä on vanha koivunkanto. Röykkiön ympärillä on neljä suurempaa kiveä, jotka voivat olla nurkkakiviä, mutta ne eivät näytä muodostavan selkeää muotoa.

Kohteen rajaus

Maan pinnalle näkyvät kiukaan rakenteet sijoittuvat 4,7 m x 3,2 m kokoiselle alueelle.

Tulkinta

Kohde voi olla jonkin kala- tai niittytalouteen liittyvän rakennuksen kiuas. Mahdollisesti se on jokin v. 1956 topografikartassa näkyvä rakennus ajoittuen siten 1900-luvulle. Kesämökin asukkaita ei päästy haastattelemaan.

Lisätietoja

Peruskartta 1:20 000, karttalehti 2442 11, Maanmittauslaitoksen karttapaino, Helsinki 1956.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjäännös.

27. HAILUOTO, VIINIKKA 1

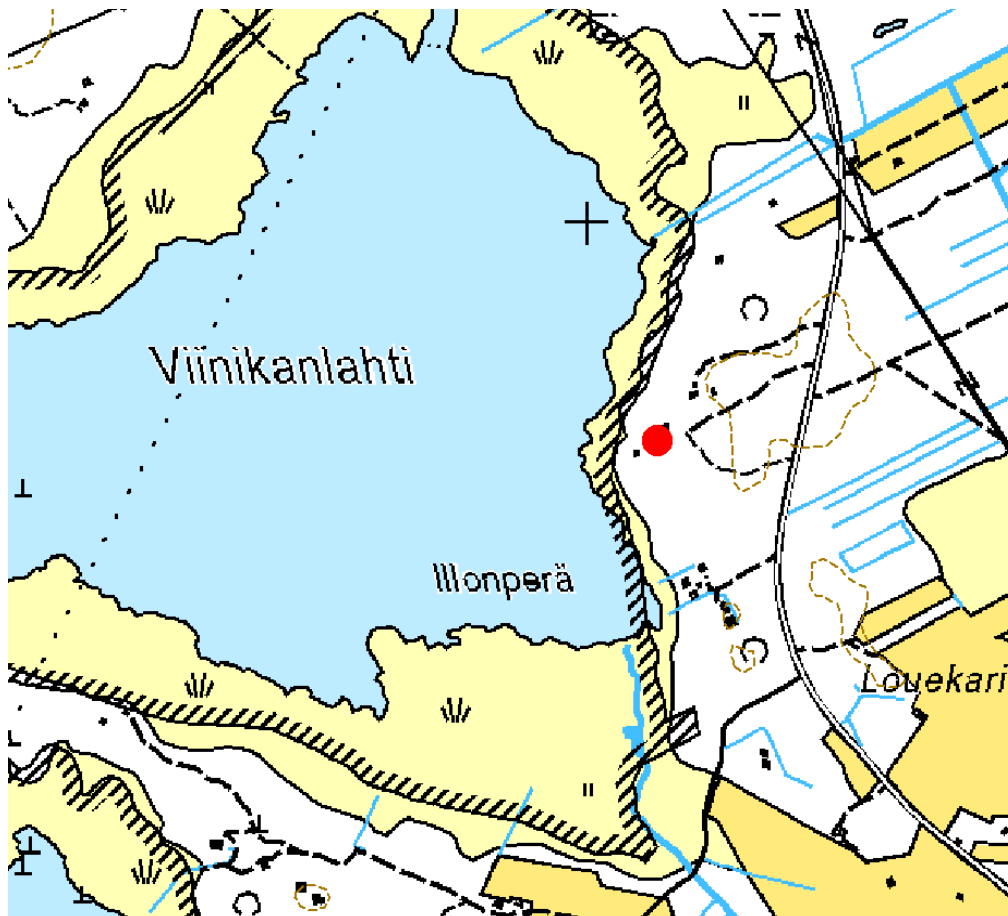
Ote maastokartasta 2442 11

Mittakaava 1:10 000

x=7210 735, y=3394 087, z=2 m mpy

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 30. Viinikka 1, yleiskuva lounaaseen.

Kuva 31. Viinikka 1, kiuas lounaaseen.

28. HAILUOTO, VIINIKKA 2

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat (elinkeinohistorialliset muinaisjäännökset)
Tyypin tarkenne:	-
Reiska-tyyppi:	valmistuspaikat/työpaikat
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	2442 11
Koordinaatit:	x=7210 326, y=3393 510, z=1 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, keskipiste
Maastomerkitä:	ei merkintää
Pinta-ala:	24,9 m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 4,2 km etelä-kaakkoon
Maanomistus:	yksityinen

INVENTOINTI 2010

Aika:	2.6.2010
Valokuvat:	Viinikka 2_1, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kesänavetan kivijalka Hanhisen Viinikan niemessä.

Taustatiedot

Viinikassa mökin omistavan Matti Lepistön mukaan Viinikan niemessä on ollut kesänavetta ja niitty latoja. V. 1956 topografikartassa paikalla on neljä latoa rivissä.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Hanhisen Viinikan niemessä laidunalueen sisäpuolella. Kasvillisuus on rehevää koivumetsää.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on luonnonkivistä tehty 5,4 m x 4,6 m kokoinen rakennuksen kivijalka. Kivijalan keskellä kulkee etelä-pohjoissuuntainen kivijalka. Pohjoisenpuoleisessa osassa on aukot molemmin puolin keskellä kulkevaa kivijonoa ja eteläpäässä on aukko vain jonon länsipuolella. Kivien päällä kasvaa sammalta ja keskellä on koivu.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu maan pinnalle näkyviltä osiltaan 5,4 m x 4,6 m kokoiselle alueelle.

Tulkinta

Kyseessä on mahdollisesti Matti Lepistön mainitseman kesänavetan kivijalka, koska se eroaa selvästi muista niemellä olevista latojen nurkkakiveyksistä. Kohde ajoittuu luultavasti 1900-luvun puoliväliin.

Lisätietoja

Peruskartta 1:20 000, karttalehti 2442 11, Maanmittaushallituksen karttapaino, Helsinki 1956.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjäännös.

28. HAILUOTO, VIINIKKA 2

Ote maastokartasta 2442 11

x=7210 326, y=3393 510, z=1 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 32. *Viinikka 2, kesänavetan kivijalka luoteeseen.*

29. HAILUOTO, VIINIKKA 3

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat (elinkeinohistorialliset muinaisjäännökset)
Tyyppin tarkenne:	- (niittyviljelyn jäännökset)
Reiska-tyyppi:	valmistuspaikat/työpaikat
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	3
Peruskartta:	2442 11
Koordinaatit:	x=7210 302, y=3393 529, z=1 m mpy x=7210 319, y=3393 554, z=1 m mpy x=7210 323, y=3393 541, z=1 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, keskipiste, järjestyksessä nurkkakiveys 1, 2 ja 3
Maastomerkintä:	ei merkintää
Pinta-ala:	1,34 a
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 4,3 km etelä-kaakkoon
Maanomistus:	yksityinen

INVENTOINTI 2010

Aika:	2.6.2010
Valokuvat:	Viinikka 3_1-3_4, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Niittylatojen nurkkakiviä Hanhisen Viinikan niemessä.

Taustatiedot

Viinikassa mökin omistavan Matti Lepistön mukaan Viinikan niemessä on ollut kesänavetta ja niittylatoja. V. 1956 topografikartassa paikalla on neljä latoa rivissä.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Hanhisen Viinikan niemessä laidunalueen sisäpuolella laitumella kulkevan tieuran eteläpuolella. Nurkkakiveykset 2 ja 3 sijaitsevat aivan tien eteläpuolella peräkkäin tien suuntaisesti ja 1 hieman kauempana etelässä. Kasvillisuus on rehevää koivumetsää.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on ainakin kolme ladon nurkkakiveystä. Nurkkakiveys 1 on mitoiltaan 5,3 m x 5,8 m. Kiviä on asetettu harvaan ruudukkoon ja keskellä on pienemmistä kivistä tehty kasa. Osa kivistä on nostettu pois, jolloin kohdalle on jäänyt kuoppa. Kivet ovat osittain sammaleen peittämiä. Nurkkakivien eteläsivulla on 7,5 m x 4,8 m kokoisella alueella lahoavia pyörö- ja pelkkahirsiä, jotka ovat mahdollisesti kuuluneet ko. latoon, koska hirsien alla ei näytä olevan nurkkakiveystä, vaan vain muutamia kiviä pienellä alueella. Yhden ehjän hirret pituus on 5 m. Nurkkakiveys 2 on mitoiltaan 5,4 m x 5,3 m kokoinen. Osa nurkkakivistä on pieniä kivikasoja. Nurkkakiveys 3 on vastaavanlainen osittain kivipinoista ja osittain suuremmista kivistä koostuva kiviperusta, ja se on mitoiltaan 5,2 m x 5,6 m. Lisäksi alueella on muita yksittäisiä kiviä ja kuoppia, jotka voivat olla osia muiden latojen nurkkakivistä.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu maan pinnalle näkyviltä osiltaan 10,1 m x 7,5 m (nurkkakivet 1 ja puurakenteet), 5,4 m x 5,3 m ja 5,2 x 5,6 m kokoiselle alueelle.

Tulkinta

Kyseessä on niitty latojen nurkkakiviä ja puurakenteita. Ladot ovat seisoneet suurempien luonnonkivien ja kivipinojen päällä. Kohde ajoittuu 1900-luvun puoliväliin.

Lisätietoja

Peruskartta 1:20 000, karttalehti 2442 11, Maanmittaushallituksen karttapaino, Helsinki 1956.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjäännös.

29. HAILUOTO, VIINIKKA 3

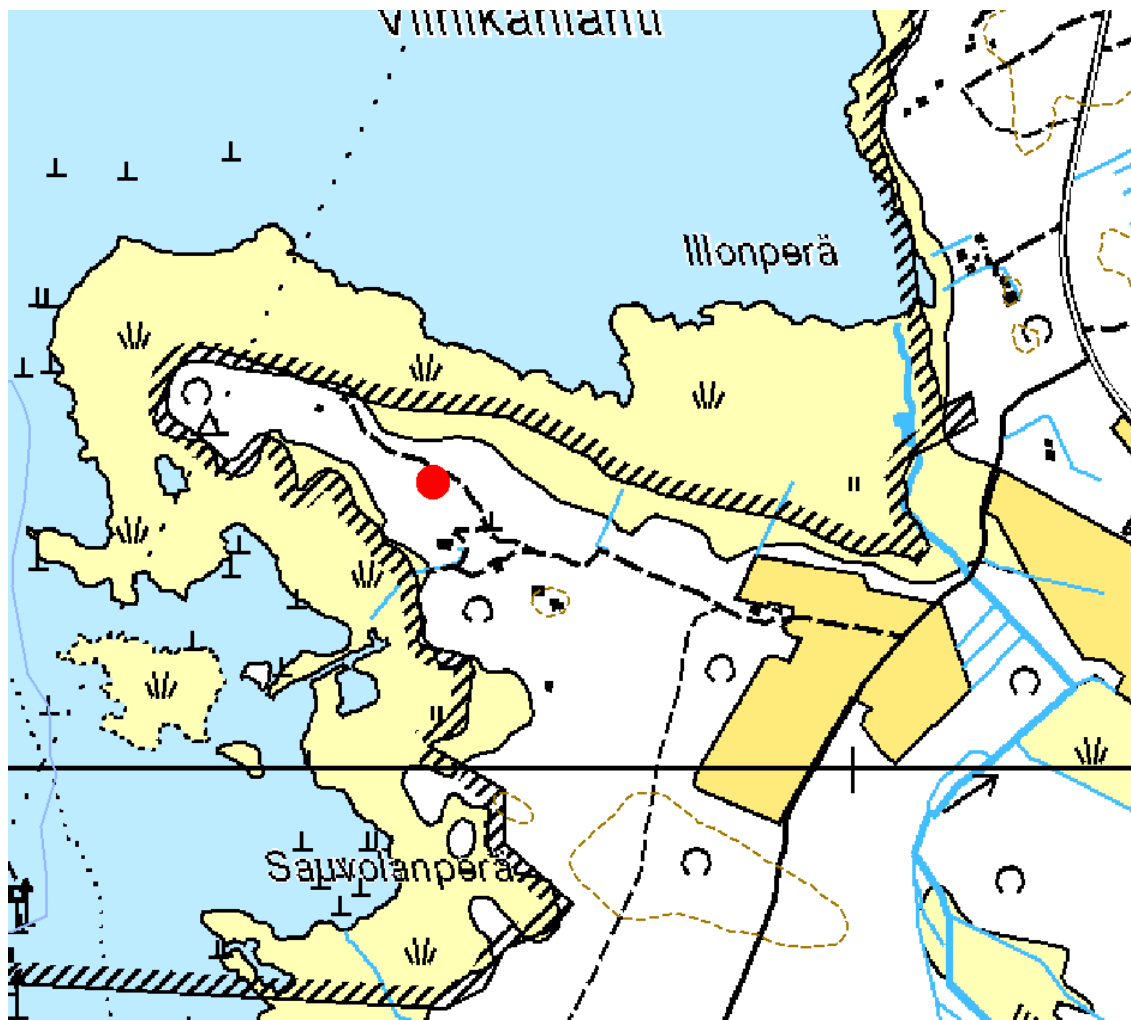
Ote maastokartasta 2442 11

x=7210 313, y=3393 541, z=1 m mpy

Mittakaava 1:10 000

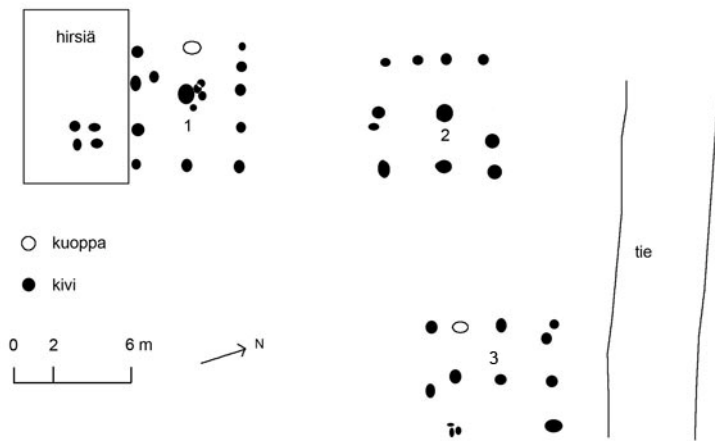
© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 33. Viinikka 3, niittylato 1:n nurkkakivet etelään.

Kuva 34. Viinikka 3, karttaluonnos.

30. HAILUOTO, KUTUKARI 1

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	kulkuväylät (liikenteeseen ja tiedonkulkuun liittyvät muinaisjäännökset)
Tyyppin tarkenne:	laiturit (satamat ja lastauspaikat)
Reiska-tyyppi:	vedenalaiset kohteet
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	2442 11
Koordinaatit:	x=7210 896, y=3393 409, z=0 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, luoteissivu
Maastomerkintä:	ei merkintää
Pinta-ala:	24 m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 3,7 km eteläkaakkoon
Maanomistus:	yksityinen

INVENTOINTI 2010

Aika:	3.6.2010
Valokuvat:	Kutukari 1_1-1_2, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Laiturin kivirakenne Luodon Kutukarin niemessä Viinikanlahdella.

Taustatiedot

Kohde löytyi ilman ennakkotietoja maastoinventoinnissa.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Luodon Kutukarin lintutornin lähellä niemen kärjessä vesirajassa, lintutornista 50 m kaakkoon, Viinikanlahden pohjoisrannalla. Ympäristö on avointa laidunnettua rantaniittyä.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on suurista halkaisijaltaan 80–100 cm kokoisista luonnonkivistä koostuva 4 m x 6 m kokoinen soikea rökkiö. Pitempi sivu on kaakkoon päin merelle. Ranta on muuten kivetön.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu maan pinnalle näkyviltä osiltaan 4 m x 6 m kokoiselle alueelle.

Lisäksi vedessä voi olla muita kohteeseen kuuluvia rakenteita, mutta niitä ei pystytty havaitsemaan.

Tulkinta

Kyseessä on mahdollisesti laiturin kivirakenne, joka ajoittuu historialliselle ajalle. Kohteesta ei löytynyt kirjallisia tietoja.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjäännös.

30. HAILUOTO, KUTUKARI 1

Ote maastokartasta 2442 11

x=7210 896, y=3393 409, z=0 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 35. *Kutukari 1, laiturirakenne itä-kaakkoon.*

31. HAILUOTO, KUTUKARI 2 (508)

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	kivirakenteet
Tyyppin tarkenne:	-
Reiska-tyyppi:	maa- ja kivirakenteet
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	2442 11
Koordinaatit:	x=7210 975, y=3393 308, z=0,5 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, keskipiste
Maastomerkintä:	ei merkintää
Pinta-ala:	35 m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 3,5 km etelä-kaakkoon
Maanomistus:	yksityinen

INVENTOINTI 2010

Aika:	3.6.2010
Valokuvat:	Kutukari 2_1, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kivistä tehty pengerrys Luodon Kutukarin niemessä.

Taustatiedot

Kohde löytyi ilman ennakkotietoja maastoinventoinnissa.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Luodon Kutukarin lintutornille johtavan tien lounaispuolella 20 m tiestä. Penkereen kohdalla avoin laidunnettu matala rantaniitty lounaispuolella vaihtuu korkeammaksi koivukasvavaksi alueeksi koillispuolelle.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on vanhaan rantatörmään tehty kivipengerrys. Penkere kaakko-luodesuuntainen, 14 m pitkä ja 2,5 m leveä. Se ulottuu törmän alaosasta törmän päälle ja on n. 70 cm korkea lounaispuolelta mitattuna. Rantatörmän päällä on nuotiopaikka.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu maan pinnalle näkyviltä osiltaan 14 m x 2,5 m kokoiselle alueelle.

Tulkinta

Kohde voi liittyä rannassa olevaan mahdolliseen laiturirakenteeseen tai rantaan johtavaan tiehen. Pengerryksellä on ehkä yritetty vahvistaa rantatörmää ja estää jään nousemista törmän päälle. Kohde ajoittunee 1900-luvulle.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjännös.

31. HAILUOTO, KUTUKARI 2

Ote maastokartasta 2442 11

x=7210 975, y=3393 308, z=0,5 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 36. *Kutukari 2, kivipengerrys pohjois-koilliseen.*

HÄRKINNEVA–HANHISJÄRVENSUO

32. HAILUOTO, HÄRKINNEVA 1

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	- (muut historiallisen ajan muinaisjäännökset)
Tyyppin tarkenne:	- (rajamerkit)
Reiska-tyyppi:	ei määritelty
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	2442 12
Koordinaatit:	x=7214 291, y=3397 945, z=6 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, keskipiste
Maastomerkintä:	ei merkintää
Pinta-ala:	4,8 m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 5,5 km itään.
Maanomistus:	Metsähallitus

INVENTOINTI 2010

Aika:	26.5.2010
Valokuvat:	Härkinneva 1_1, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Käytössä oleva lahoava puinen tontin rajamerkki Hanhisen Härkinnevan pohjoisosassa.

Taustatiedot

Kohde löytyi ilman ennakkotietoja maastoinventoinnissa.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Hanhisen keskellä olevan Härkinnevan suon pohjoisosassa. Kasvillisuus on rämettä, valtapuuna mänty. Metsänraja on luoteessa 100 m etäisyydellä.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on kolme n. 0,5 m korkea ja 10–15 cm paksua puutolppaa rivissä n. 1,5 m etäisyydellä toisistaan. Rakenne on lounais-koillisuuntainen, päästä päähän mitattuna 3,2 m pitkä. Tolppien päät on veistetty kahdelta sivulta kirveellä teräviksi A-muotoon niin että pään terävä särmä on rakenteen

suuntainen. Tolpat ovat lahoja ja niissä kasvaa jäkälää.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu 3,2 m pituiselle alueelle lounais-koillissuuntaisesti.

Tulkinta

Kyseessä on tontin rajamerkki. Samalla kohdalla näkyy maastokartassa luoteispuoleisen luonnonsuojelun alueen ja kaakkoispuoleisen palstan raja. Palstat ovat lounais-koillissuuntaisia. Kohde ajoittuu 1900-luvulle.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjäänös.

32. HAILUOTO, HÄRKINNEVA 1

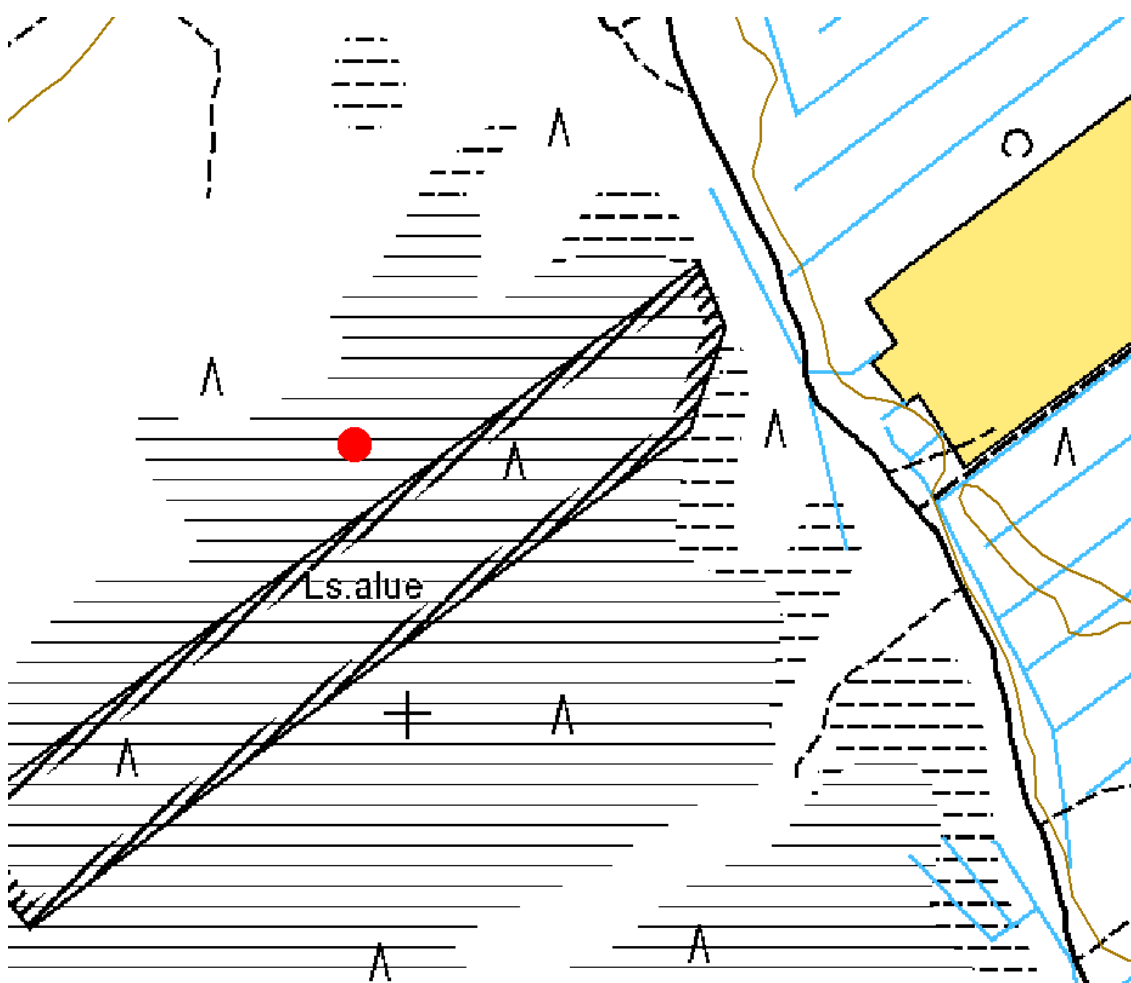
Ote maastokartasta 2442 12

x=7214 291, y=3397 945, z=6 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 37. Härkinneva 1, puinen rajamerkki itään.

OJAKYLÄNLAHTI

33. HAILUOTO, KAARANSELKÄ 1

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat (elinkeinohistorialliset muinaisjäännökset)
Tyyppin tarkenne:	- (niittyviljelyn jäännökset)
Reiska-tyyppi:	valmistuspaikat/työpaikat
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	2442 12
Koordinaatit:	x=7218 022, y=3397 059, z=1 m mpy
Koordinaattiselite:	keskipiste
Maastomerkintä:	ei merkintää
Pinta-ala:	33 m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 5,8 km koilliseen
Maanomistus:	yksityinen

INVENTOINTI 2010

Aika:	27.5.2010
Valokuvat:	Kaaranselkä 1_1, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Niittyladon nurkkakivet Luodon Ojakylän itäpuolella Kaaranselällä.

Taustatiedot

Kohde löytyi ilman ennakkotietoja maastoinventoinnissa. V. 1956 topografikarttaan paikalle on merkitty useita latoja. Paikallisten mukaan Kaaranselällä on ollut vielä 70-luvulla niittylatoja, joista yksi on ollut aivan niemen päässä tolppien päälle rakennettuna.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Ojakylän itäpuolella olevan Kaaranselän niemen tyvessä peltojen luoteispuolella. Kohde sijoittuu niemen keskiharjanteelle. Ympäristö on avointa laidunnettua tai niitettyä rantaniittyä. Aivan kohteen lounaispuolella kulkee traktoriura.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on 5,9 m x 5,6 m kokoinen neliömäinen nurkkakiveys, joka muodostuu yhdeksästä matalasta luonnonkivistä. Kahdeksan kiveä on tasavälein reunoilla ja yksi kivi keskellä. Suurimmat kivet ovat läpimitaltaan n. 60–70 cm. Seinälinjat ovat pääilmansuuntien mukaiset. Kivien päällä ei ole kasvillisuutta.

Kohteen raja

Kohde rajautuu maan pinnalle näkyviltä osiltaan 5,9 m x 5,6 m kokoiselle pääilmansuuntien mukaiselle alueelle.

Tulkinta

Kyseessä on 1900-luvun puoliväliin ajoittuva niityladon kivijalka.

Lisätietoja

Peruskartta 1:20 000, karttalehti 2442 12, Maanmittaushallituksen karttapaino, Helsinki 1956.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjäännös.

33. HAILUOTO, KAARANSELKÄ 1

Ote maastokartasta 2442 12

x=7218 022, y=3397 059, z=1 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 38. *Kaaranselkä 1, niittyriadon nurkkakivet etelä-kaakkoon.*

34. HAILUOTO, KAARANSELKÄ 2

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat (elinkeinohistorialliset muinaisjäännökset)
Tyyppin tarkenne:	- (niittyviljelyn jäännökset)
Reiska-tyyppi:	valmistuspaikat/työpaikat
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	2442 12
Koordinaatit:	x=7218 072, x=3396 987, z=1 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, keskipiste
Maastomerkitä:	ei merkintää
Pinta-ala:	9 m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 5,8 km koilliseen
Maanomistus:	yksityinen

INVENTOINTI 2010

Aika:	27.5.2010
Valokuvat:	Kaaranselkä 2_1, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Osittain tuhoutunut niittyladon nurkkakiveys Luodon Ojakylän itäpuolella Kaaranselällä.

Taustatiedot

Kohde löytyi ilman ennakkotietoja maastoinventoinnissa. V. 1956 topografikarttaan paikalle on merkitty latoja. Paikallisten mukaan Kaaranselällä on ollut vielä 70-luvulla niittylatoja.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Ojakylän itäpuolella olevan Kaaranselän niemen pohjoisimpaan ulottuvan läntisen peltoalueen itäpuolella. Kohde sijoittuu niemen keskiharjanteen länsipuolelle. Ympäristö on avointa laidunnettua tai niitettyä rantaniittyä. Kohteen ja pellon välissä on oja, jonka kaivaminen on tuhonnut kohdetta, ja kohteen päältä kulkee traktoriura.

Kohteen kuvaus

Kohde on mahdollinen osittain tuhoutunut niittyladon kivijalka. Kivijalasta on

jäljellä kuusi läpimitaltaan n. 50 cm kokoista luonnonkiveä, joista neljä on pohjois-eteläsuuntaisesti 4,5 m pitkässä jonossa tasavälein niin, että pohjoispäässä on vierekkäin kaksi kiveä. Itäpuolella metrin päässä on maassa irtokivi. Lisäksi kivijalan pohjoisseinustasta on jäljellä yksi em. kivijonon länsipuolella. Ojaa kaivettaessa osa lännenpuoleisesta kivijalasta on mahdollisesti kaivettu pois ja osa on jäänyt ojan vallin alle.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu maan pinnalle näkyviltä osiltaan itäpuolella olevaan säilyneeseen kivijalkaan ja länsipuolella olevaan ojaan tai sen valliin 4,5 m x 2 m kokoiselle alueelle.

Tulkinta

Kyseessä on osittain tuhoutunut 1900-luvun puoleen väliin ajoittuva niittyladon kivijalka. Lato on todennäköisesti ollut suurin piirtein neliömäinen 4,5 m x 4,5 m kokoinen.

Lisätietoja

Peruskartta 1:20 000, karttalehti 2442 12, Maanmittaushallituksen karttapaino, Helsinki 1956.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjäännös.

34. HAILUOTO, KAARANSELKÄ 2

Ote maastokartasta 2442 12

x=7218 072, x=3396 987, z=1 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 39. *Kaaranselkä 2, niitty-ladon nurkkakivet lounaaseen.*

35. HAILUOTO, KAARANSELKÄ 3

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	kivirakenteet (muut historiallisen ajan muinaisjäännökset)
Tyyppin tarkenne:	rajamerkit (rajamerkit)
Reiska-tyyppi:	kivi- ja maarakenteet
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	2442 12
Koordinaatit:	x=7218 076, y=3396 624, z=0,5 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, keskipiste
Maastomerkintä:	ei merkintää
Pinta-ala:	1 m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 5,6 km koilliseen
Maanomistus:	yksityinen

INVENTOINTI 2010

Aika:	27.5.2010
Valokuvat:	Kaaranselkä 3_1-3_2, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Tontin rajakivi Luodon Ojakylän itäpuolella Kaaranselän länsipuolella.

Taustatiedot

Kohde löytyi ilman ennakkotietoja maastoinventoinnissa.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Luodon Ojakylän itäpuolella olevan Kaaranselän niemen länsiosassa. Ympäristö on avointa laidunnettua tai niitettyä rantaniittyä. Ranta on 110 m etäisyydellä pohjoisessa.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on neljän halkaisijaltaan 30 cm kokoisen kiven ympäröimä 50 cm korkea pystyssä oleva kivi, jossa on poranjälkiä. Neljä pienempää kiveä on asetettu neliöön, jonka sivun pituus on 1 m.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu maan pinnalle näkyviltä osiltaan 1 m x 1 m kokoiselle alueelle.

Tulkinta

Kyseessä on käytössä oleva tontin rajakivi. Kohde ajoittunee aikaisintaan 1950-luvulle, mutta on luultavasti nuorempi.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjäänös.

35. HAILUOTO, KAARANSELKÄ 3

Ote maastokartasta 2442 12

x=7218 076, y=3396 624, z=0,5 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 40. *Kaaranselkä 3, rajakivi pohjois-koilliseen.*

36. HAILUOTO, KAARANSELKÄ 4

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	kivirakenteet (muut historiallisen ajan muinaisjäännökset)
Tyyppin tarkenne:	rajamerkit (rajamerkit)
Reiska-tyyppi:	kivi- ja maarakenteet
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	2
Peruskartta:	2442 12
Koordinaatit:	x=7218 075, y=3397 053, z=1 m mpy x=7218 039, y=3397 066, z=1 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, keskipiste, järjestyksessä rajakivi 1, rajakivi 2
Maastomerkintä:	ei merkintää
Pinta-ala:	8 m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 5,9 km koilliseen
Maanomistus:	yksityinen

INVENTOINTI 2010

Aika:	27.5.2010
Valokuvat:	Kaaranselkä 4_1-4_3, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kaksi tontin rajakiveä Luodon Ojakylä Kaaranselällä.

Taustatiedot

Kohde löytyi ilman ennakkotietoja maastoinventoinnissa.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Luodon Ojakylän itäpuolella olevan Kaaranselän niemen keskiosassa peltojen pohjoispuolella. Ympäristö on avointa laidunnettua tai niitettyä rantaniittyä.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on kaksi rajamerkkiä, jotka ovat 40 m etäisyydellä toisistaan. Rajakivi 1 on neljän halkaisijaltaan 30–40 cm kokoisen kiven ympäröimä 60 cm korkea pystyssä oleva kivi, jossa on kaiverrus "710". Neljä pienempää kiveä on asetettu neliöön, jonka sivun pituus on 2 m. Rajakivi 2 sijaitsee rajakivi 1:stä kaakkoon päin. Siinä on kolme halkaisijaltaan 30–50 cm kokoista kiveä. Yhden kiven

sivussa on puinen paalu. Kivet ovat 2 m etäisyydellä toisistaan kolmiossa. Lähellä on lisäksi neljäs irtokivi.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu maan pinnalle näkyviltä osiltaan kahdelle 2 m x 2 m kokoiselle alueelle.

Tulkinta

Kyseessä on kaksi käytössä olevaa tontin rajamerkkiä. Rajakivi 2:ssa on alun perin ollut luultavasti samantyyppinen keskellä oleva pystykivi. Kohde ajoittune 1950-luvun jälkeiseen aikaan.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjäännös.

36. HAILUOTO, KAARANSELKÄ 4

Ote maastokartasta 2442 12

x=7218 075, y=3397 053, z=1 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 41. *Kaaranselkä 4, rajakivi 1 luoteeseen.*

37. HAILUOTO, OJAKYLÄNLAHTI 1

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	kulkuväylät (liikenteeseen ja tiedonkulkuun liittyvät muinaisjäännökset)
Tyyppin tarkenne:	laiturit (satamat ja lastauspaikat)
Reiska-tyyppi:	vedenalaiset kohteet
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	2442 12
Koordinaatit:	x=7218 809, y=3396 289, z=0 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, rannan kivirakenne
Maastomerkintä:	ei merkintää
Pinta-ala:	55,6 m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 5,8 km koilliseen
Maanomistus:	yksityinen, Hailuodon jakokunta

INVENTOINTI 2010

Aika:	27.5.2010
Valokuvat:	Ojakylänlahti 1_1-1_2, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Laiturin kivirakenteita Ojakylänlahden Lahdenperän länsirannalla.

Taustatiedot

Kohteen lähellä asuvan Markku Sipolan mukaan röykkiö on paikalla olleen laivalaiturin rakenne. Kohde on mainittu Hailuodon kulttuuriympäristöohjelmassa. Paikalle on rakennettu laituri v. 1880, ja laivaliikenne Ouluun on alkanut vuosisadan vaihteessa. Maankohoamisen vuoksi väylää on jouduttu syventämään Kaaran nokan kohdalta v. 1913. Väylän mataloitumisen takia uusi satamapaikka siirrettiin Ulkokarvoon, jossa Petsamon laituri otettiin käyttöön v. 1929. (Merilä E. 2003: 94–95)

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Ojakylänlahden Lahdenperän länsirannalla Koninnokan niemen pohjoispuolella osittain rannassa ja osittain veden alla. Rannassa on lammaslaidun. Laitumen aita kulkee kohteen kohdalla.

Kohteen kuvaus

Arviolta 30–40 m itään merellä päin näkyy jonkin verran veden yläpuolelle yltävä arviolta 5 m halkaisijaltaan oleva pyöreähkö luonnonkiviröykkiö. Rannassa vesirajassa on 6 m x 6 m laajuisella alueella erillään olevia luonnonkiviä, jotka voivat myös kuulua laiturin rakenteisiin, koska rannassa ei juuri ole muita kiviä.

Kohteen rajaus

Koska kyseessä on vedenalaiskohde, laajuus pitäisi tarkemmin määrittää vedenalaisilla tutkimuksilla. Rannan kivirakenne rajautuu maan pinnalle näkyviltä osiltaan 6 m x 6 m kokoiselle alueelle. Arviolta 30–40 m etäisyydellä idässä oleva röykkiö näyttäisi olevan vedenpinnalle ulottuvalta osaltaan halkaisijaltaan n. 5 m.

Tulkinta

Kyseessä on laiturin kivirakenteita. Alkuperäinen laituri on rakennettu v. 1880 ja kohde on ollut käytössä 1920-luvulle asti.

Lisätietoja

Markku Sipolan mukaan vedessä oleva röykkiö näkyy vain veden ollessa matalalla.

Merilä, E. 2003: *Toisten nurkista. Hailuodon kulttuuriympäristöohjelma*. Hailuodon kunta, Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus & Pohjois-Pohjanmaan liitto.

Luokitusehdotus

Luokka 2. Rauhoitusasteen tarkempi määrittely edellyttää lisätutkimuksia.

37. HAILUOTO, OJAKYLÄNLAHTI 1

Ote maastokartasta 2442 12

x= 7218 809, y=3396 289, z=0 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 42. Ojakylänlahti 1, laiturin kivirakenteita itään.

Kuva 43. Ojakylänlahti 1, laiturin kivirakenteita etelään. Vedessä oleva röykkiö näkyy horisontin lähellä kuvan vasemmassa reunassa.

38. HAILUOTO, OJAKYLÄNLAHTI 2

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	kulkuväylät (liikenteeseen ja tiedonkulkuun liittyvät muinaisjäännökset)
Tyypin tarkenne:	laiturit (satamat ja lastauspaikat)
Reiska-tyyppi:	vedenalaiset kohteet
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	2442 12
Koordinaatit:	x=7218 995, y=3396 422, z=0 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, keskipiste
Maastomerkintä:	ei merkintää
Pinta-ala:	0,04 m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 6,1 km koilliseen
Maanomistus:	yksityinen

INVENTOINTI 2010

Aika:	27.5.2010
Valokuvat:	Ojakylänlahti 2_1, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Vedessä pystyssä oleva pyöröhirsi Ojankylänlahden Lahdenperässä luoteisrannalla.

Taustatiedot

Kohde löytyi ilman ennakkotietoja maastoinventoinnissa.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Ojankylänlahden Lahdenperän luoteiskulmassa Koninnokan niemen pohjoispuolella matalassa vedessä.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on n. 7 m rannasta etelään vedessä pystytetty n. 1 m korkea päästään sahattu 20 cm paksuinen pyöröhirsi. Puolet hirrestä on vedenpinnan yläpuolelle. Hirsi tuntuu olevan melko tukevasti kiinni pohjahiekassa.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu vedenpinnalle näkyviltä osiltaan vesialueelle 20 cm x 20 cm

kokoiselle alueelle. Vedessä ei lähistöllä näy muita rakenteita.

Tulkinta

Kyseessä on mahdollisesti laiturirakenne, joka voi olla osa Ojakylänlahden laiturin rakenteita. Kohde ajoittuu 1900-luvulle.

Lisätietoja

Lahdenperä 1 laiturin kivirakenteet sijaitsevat n. 230 m kohteesta pohjoiskoilliseen.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjäännös.

38. HAILUOTO, OJAKYLÄNLAHTI 2

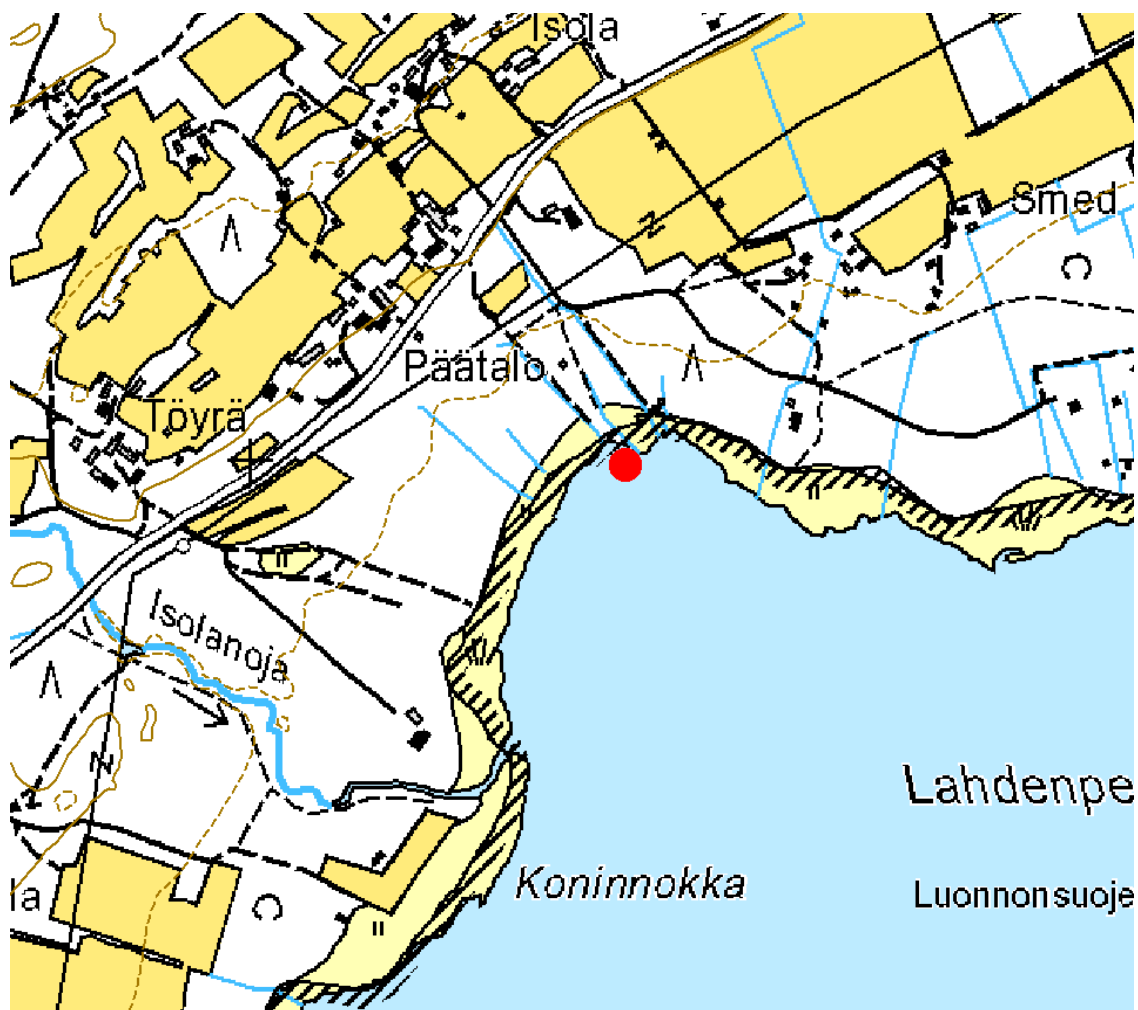
Ote maastokartasta 2442 12

x= 7218 995, y=3396 422, z=0 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 44. *Ojakylänlahti 2, hirsi vedessä etelään.*

HAILUODON POHJOISRANTA

39. HAILUOTO, PÖKÖNNOKKA 1

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat	(elinkeinohistorialliset muinaisjäännökset)
Tyyppin tarkenne:	- (niittyviljelyn jäännökset)	
Reiska-tyyppi:	valmistuspaikat/työpaikat	
Ajoitus:	uusi aika	
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde	
Lukumäärä:	1	
Peruskartta:	2533 01	
Koordinaatit:	x=7221 462, y=3400 947, z=1,5 m mpy	
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, keskipiste	
Maastomerkintä:	ei merkintää	
Pinta-ala:	22,5 m ²	
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 11,1 km koilliseen	
Maanomistus:	yksityinen	

INVENTOINTI 2010

Aika:	21.5.2010
Valokuvat:	Pökönnokka 1_1, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Ladon nurkkakivet Luodon Pökönnokan pohjoispuolella.

Taustatiedot

Kohde löytyi ilman ennakkotietoja maastoinventoinnissa.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Luodon pohjoisrannan itäpäässä Pökönnokan niemen pohjoispuolella rannansuuntaisesti kulkevan tien itäpuolella n. 200 m rannasta länteen. Lähin kesämökki on n. 50 m etäisyydellä. Kasvillisuus on nuorta koivuvaltaista lehtimetsää.

Kohteen kuvaus

Kohde on neliönmuotoinen mitoiltaan 5 m x 4,5 m kokoinen kivijalka. Se on rakennettu kahdeksasta läpimitaltaan n. 40 cm kokoisesta matalasta

luonnonkivistä, jotka asetettu tasavälein. Kivien päällä ei ole kasvillisuutta, mutta kivijalan sisäpuolella kasvaa nuorta koivua.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu maan pinnalle näkyviltä osiltaan 5 m x 4,5 m kokoiselle alueelle.

Tulkinta

Kyseessä on mahdollisesti niityladon nurkkakivet. Korkeuden perusteella kohde ajoittuu 1900-luvulle.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjännös.

39. HAILUOTO, PÖKÖNNOKKA 1

Ote maastokartasta 2533 01

x= 7221 462, y=3400 947, z=1,5 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 45. *Pökönnokka 1, niittyäladon nurkkakiveys.*

40. HAILUOTO, HIIDENNIEMI 1

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	kulkuväylät (liikenteeseen ja tiedonkulkuun liittyvät muinaisjäännökset)
Tyyppin tarkenne:	merimerkit (väylämerkit ja majakat)
Reiska-tyyppi:	liikennekohteet
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	2531 10
Koordinaatit:	x=7223 549, y=3398 637, z=2 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, keskipiste
Maastomerkintä:	ei merkintää
Pinta-ala:	3,14 a
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 11 km koilliseen
Maanomistus:	yksityinen

INVENTOINTI 2010

Aika:	10.6.2010
Valokuvat:	Hiidenniemi 1_1-1_3, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Vuonna rakennetun rautaisen linjamerkin pohja Luodon Pohjoisosassa Hiidenniemessä.

Taustatiedot

Kohde on mainittu Hailuodon kulttuuriympäristöohjelmassa ja se näkyy nykyisessä maastokartassa. Paikalla on ollut rautainen korkea v. 1933 rakennettu linjataulu. Aiemmin paikalla on ollut puinen v. 1859 rakennettu tunnusmajakka, joka on palanut. (Merilä, E. 2003: 91) Eino Merilän mukaan Merenkulkulaitos on myöhemmin purkanut rautaisen linjataulun tarpeettomana.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Luodon Hiidenniemessä rannansuuntaisesti kulkevan tien pohjoispuolella aivan tien reunassa. Itäpuolella 50 m etäisyydellä on kesämökki. Kasvillisuus on kuivaa mäntykangasta.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on halkaisijaltaan 20 m kokoinen, 3,5–4 m leveä pyöreä maavalli. Vallin korkeus on koillisosasta 1 m ja muuten 50–70 cm. Vallimateriaali on hiekkaa ja seassa on kiviä. Vallin pohjoisosassa on 2 m leveä aukko, etelässä tienpuolella 3 m leveä ja itäpuolella 1 m leveä. Vallin keskellä on viisi neliönmuotoista betonilaattaa, jotka on asetettu 6 m x 6 m kokoiselle neliönmuotoiselle väli-ilmansuuntien mukaiselle alueelle. Neljä 1 m x 1 m kokoista laattaa on alueen kulmissa ja yksi 1,5 m x 1,5 m kokoinen laatta on neliön lounaissivulla. Laattojen korkeus on tällä hetkellä n. 30 cm maan pinnasta, mutta turvekerros on paksu.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu maan pinnalle näkyviltä osiltaan halkaisijaltaan 20 m kokoiselle alueelle.

Tulkinta

Kohde on linjamarkin pohja. Tornin jalat ovat olleet betonilaattojen päällä. Hiekkavalli voi kuulua alkuperäiseen rakenteeseen tai sen on voinut syntyä käytön tai purkamisen aikana. Kohde on rakennettu v. ja se on purettu 2000-luvun alussa.

Lisätietoja

Merilä, E. 2003: *Toisten nurkista. Hailuodon kulttuuriympäristöohjelma*. Hailuodon kunta, Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus & Pohjois-Pohjanmaan liitto.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjäännös.

40. HAILUOTO, HIIDENNIEMI 1

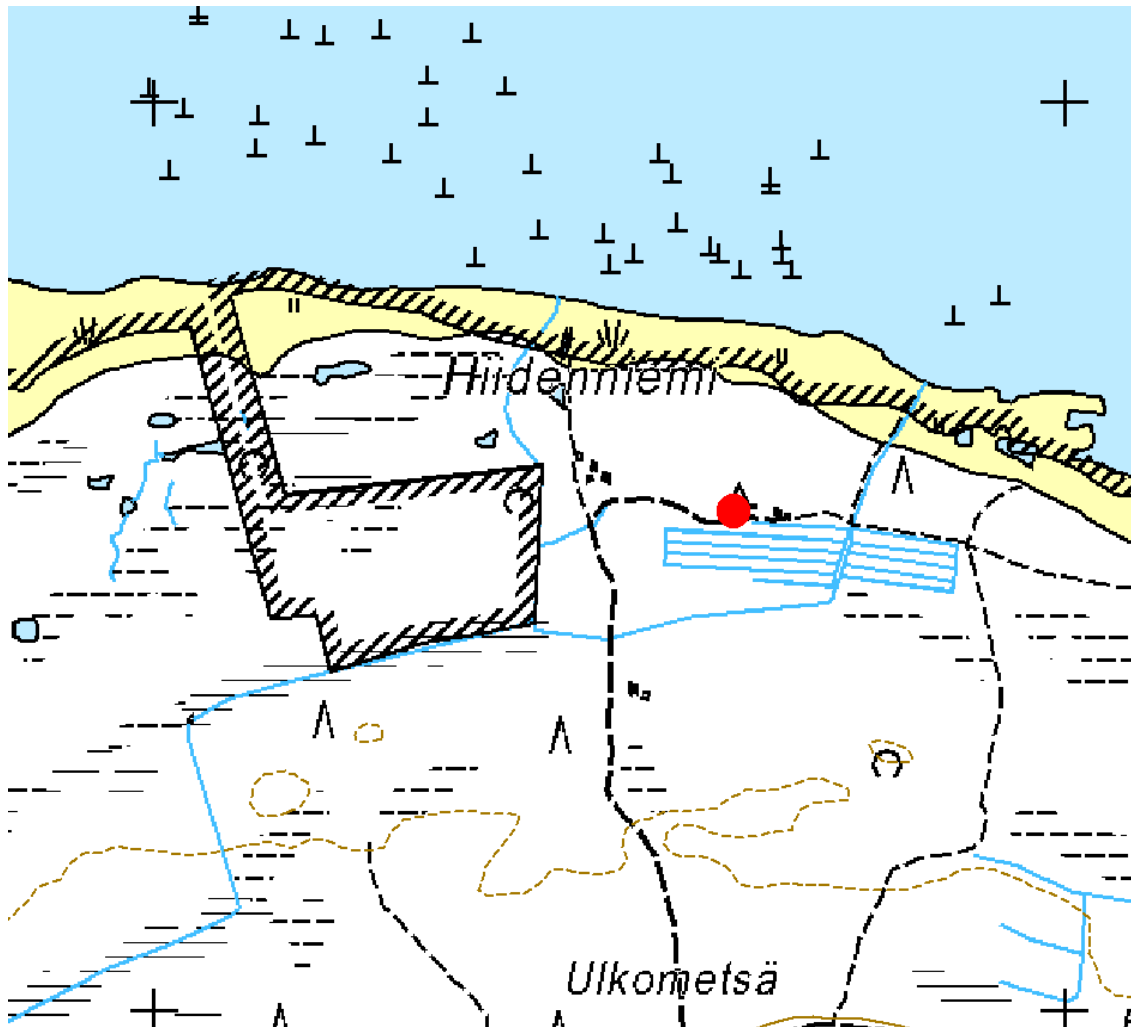
Ote maastokartasta 2531 10

x=7223 549, y=3398 637, z=2 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

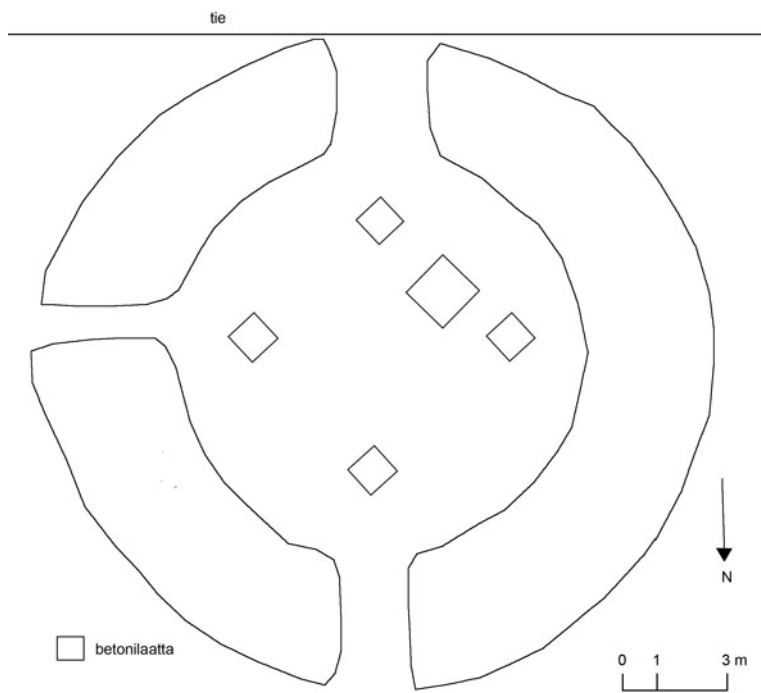

Kuva 46. *Hiidenniemi 1, merimerkin paikka, yleiskuva kaakkoon.*

Kuva 47. *Hiidenniemi 1, merimerkin betonilaatta.*

Kuva 48. Hiidenniemi 1, karttaluonnos.

41. HAILUOTO, VESANNIITYT 1

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat (elinkeinohistorialliset muinaisjäännökset)
Tyyppin tarkenne:	- (niittyviljelyn jäännökset)
Reiska-tyyppi:	valmistuspaikat/työpaikat
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	2531 10
Koordinaatit:	x=7223 048, y=3397 161, z=1 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, keskipiste
Maastomerkintä:	ei merkintää
Pinta-ala:	19,4 m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 9,9 km pohjois-koilliseen
Maanomistus:	Metsähallitus

INVENTOINTI 2010

Aika:	15.6.2010
Valokuvat:	Vesanniityt 1_1, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Niittyladon jäännös Luodon Vesanniityillä.

Taustatiedot

Kohde löytyi ilman ennakkotietoja maastoinventoinnissa. V. 1956 topografikartassa paikalla on latoja.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Luodon pohjoisrannalla Vesanniityillä pohjoiseen kulkevan tien varrella metsänrajalla. Kasvillisuus on mäntyvaltaista sekametsää. Eteläpuolella on 20 m etäisyydellä on niittyä. Kohde sijaitsee yksityismaan ja Metsähallituksen alueen rajalla.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on 4,5 m x 4,3 m kokoinen lahoava pyöröhirsinen niittyladon jäännös. Nurkissa on koirankaulasalvokset. Ladosta on jäljellä 7 hirsikertaa. Ladon kaakkoisnurkka on sahattu niin, että siinä on vain pari hirsikertaa. Oviaukon suunnasta ei voi olla varma, jos rakennuksessa ei ole sellaista sekä

etelä- että itäsivulla. Todennäköisesti ovi on ollut eteläsivulla.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu maan pinnalle näkyviltä osiltaan 4,5 m x 4,3 m kokoiselle alueelle.

Tulkinta

Kyseessä on niitty lato. Kohde ajoittune 1900-luvun puoliväliin.

Lisätietoja

Peruskartta 1:20 000, karttalehti 2531 10, Maanmittaushallituksen karttapaino, Helsinki 1956.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjäännös.

41. HAILUOTO, VESANNIITYT 1

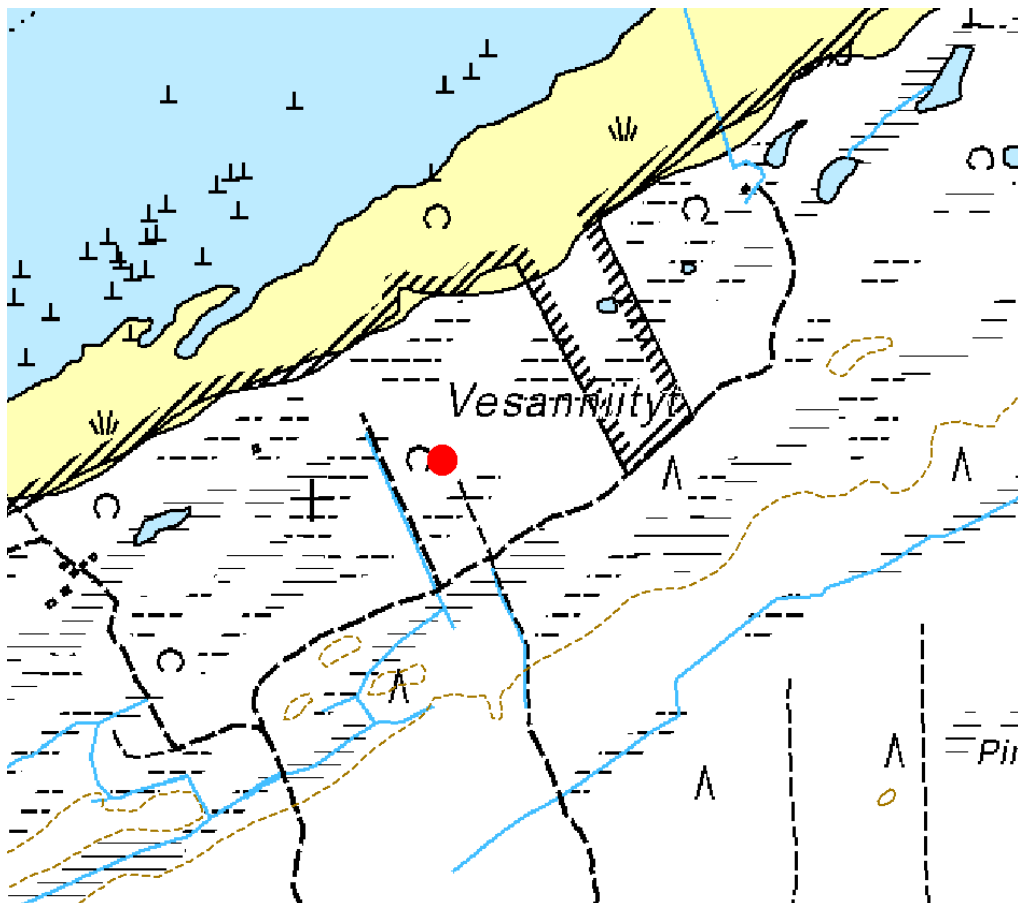
Ote maastokartasta 2531 10

x=7223 048, y=3397 161, z=1 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 49. *Vesanniityt 1, niitty-ladon jäännös länsi-luoteeseen.*

42. HAILUOTO, VESANNIITYT 2

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat (elinkeinohistorialliset muinaisjäännökset)
Tyyppin tarkenne:	- (niittyviljelyn jäännökset)
Reiska-tyyppi:	valmistuspaikat/työpaikat
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	2531 10
Koordinaatit:	x=7223 068, y=3396 935, z=1 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, keskipiste
Maastomerkintä:	ei merkintää
Pinta-ala:	35,4 m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 9,8 km pohjois-koilliseen
Maanomistus:	Metsähallitus

INVENTOINTI 2010

Aika:	15.6.2010
Valokuvat:	Vesanniityt 2_1, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Niittyladon jäännös Luodon Vesanniityillä.

Taustatiedot

Kohde näkyy nykyisessä maastokartassa. V. 1956 topografikartassa paikalla on latoja.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Luodon pohjoisrannalla Vesanniityillä niittyalueiden välissä olevalla rannansuuntaisella mäntykankaalla.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on 5,9 m x 6 m kokoinen lahoava pyöröhirsinen niittyladon pohja. Pohjan päällä on muutamia latoja ja irtonaisia hirsiiä, joissa on koirankaulasalvokset ja viistopäät. Ladossa on nurkkakivet. Ladon päällä kasvaa paljon jäkälää.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu maan pinnalle näkyviltä osiltaan 5,9 m x 6 m kokoiselle alueelle.

Tulkinta

Kyseessä on niitty lato, josta suurin osa hirsistä on siirretty pois. Paikalle on jäänyt pohjan lisäksi luultavasti katosta peräisin olevia rakenteita. Kohde ajoittunee 1900-luvun puoliväliin.

Lisätietoja

Peruskartta 1:20 000, karttalehti 2531 10, Maanmittauslaitoksen karttapaino, Helsinki 1956.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjäännös.

42. HAILUOTO, VESANNIITYT 2

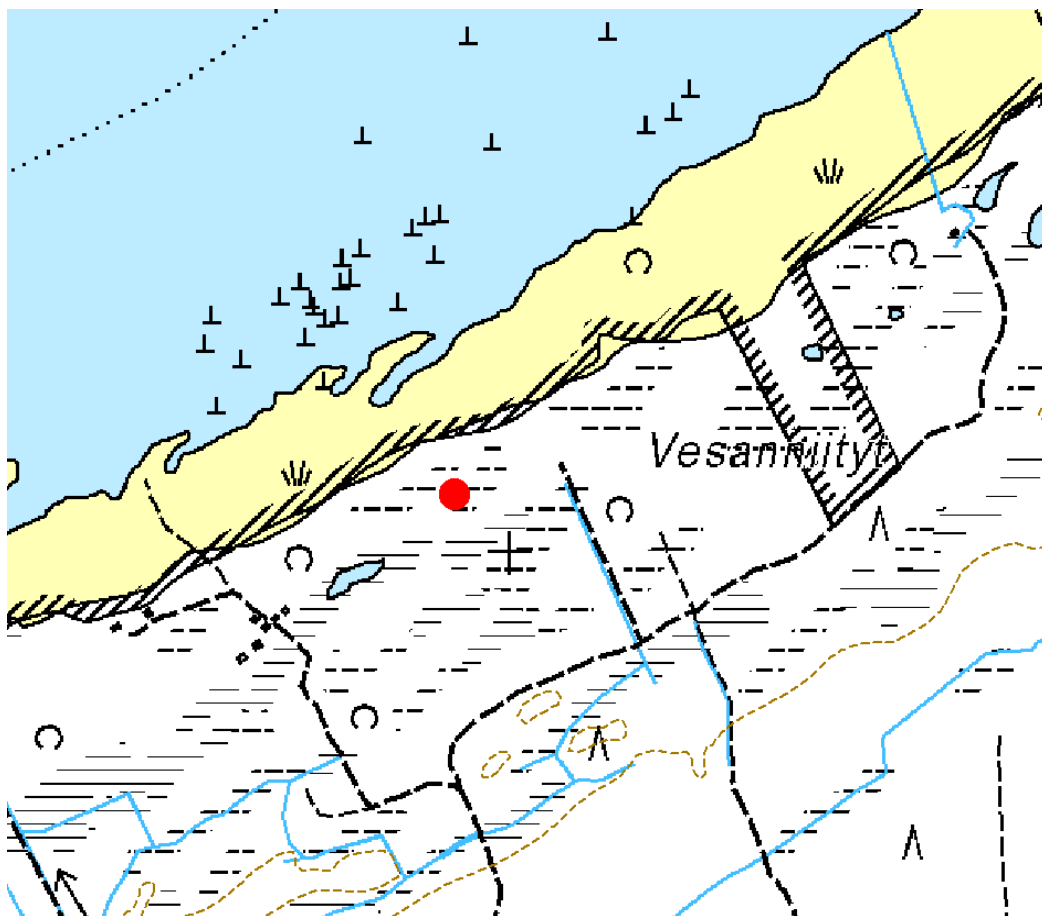
Ote maastokartasta 2531 10

x=7223 068, y=3396 935, z=1 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 50. *Vesanniityt 2, niittyladon jäännös pohjoiseen.*

43. HAILUOTO, ITARA 1

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat (elinkeinohistorialliset muinaisjäännökset)
Tyypin tarkenne:	kalastuspaikat (kalastustukikohdat)
Reiska-tyyppi:	valmistuspaikat/työpaikat
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	4
Peruskartta:	2531 10
Koordinaatit:	x=7222 444, y=3392 029, z=2 m mpy x=7222 446, y=3392 023, z=2 m mpy x=7222 447, y=3392 021, z=2 m mpy x=7222 442, y=3392 018, z=2 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, keskipiste, järjestyksessä kivijalka, rökkiö 1, rökkiö 2, käymälä
Maastomerkintä:	ei merkintää
Pinta-ala:	66,1 m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 8 km pohjoiseen
Maanomistus:	yksityinen

INVENTOINTI 2010

Aika:	16.6.2010
Valokuvat:	Itara 1_1-1_5, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kalamökin kivijalka, kaksi rökkiötä ja lahoava käymälä Luodon pohjoisrannan Itarassa.

Taustatiedot

Kohde on Hataran mökkiläisten mukaan Itaran vanha kalamökki, joka on purettu pois. V. 1956 topografikartassa paikalla on kaksi rakennusta, jotka on merkitty kalamökiksi. Paulaharju (1914: 50) mainitsee Itaran vähemmän käytettynä kalastuspaikkana.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Luodon pohjoisrannan Itarassa Haaralampinnokan niemen länsipuolella, rannan suuntaisen tien reunalla pienellä aukiolla. Kasvillisuus on mäntyvaltaista sekametsää. Kohteen eteläpuolella on umpeenkasvava pieni

lampi.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on samaan pihapiiriin kuuluva mökin kivijalka, lahoava käymälä ja kaksi röykkiötä. Tie kulkee osittain kivijalan nurkan päältä. Kivijalka on tien eteläpuolella ja se on mitoiltaan 6,5 m x 8,5 m kokoinen. Pitempi sivu on melkein tien suuntainen. Kivijalka on osittain melko paksun turpeen peittämä ja siten vaikeasti hahmotettava. Kivijalan kohdalla on lisäksi pari tiiltä, mutta ne ovat turpeen pinnassa eivätkä ole alkuperäisellä paikallaan. Kivijalan keskellä kasvaa leppä. Kivijalan lounaisnurkassa ei ole kiviä. Lahoava kaatunut pystylautarakenteinen pulpettikattoinen käymälä sijaitsee kivijalasta 11 m länsilounaaseen. Käymälä on ollut 1,8 m korkea ja 80 cm leveä. Röykkiö 1 on aivan kivijalan länsipuolella. Se on pienehköistä kivistä tehty, muodoltaan lähes pyöreä 3 m x 2,5 m kokoinen ja n. 30 cm korkea. Röykkiö on kasvillisuuden peittämä. Lisäksi tien pohjoispuolella raivatus alueen itäpuolella on 1,8 m x 1,5 m kokoinen 30 cm korkea röykkiö 2. Osa kivistä näyttää olevan halkeilleita, mutta hiiltä ei röykkiöstä löytynyt.

Kohteen rajaus

Rakenteet sijoittuvat n. 20 m x 10 m kokoiselle alueelle. Niiden maan pinnalle näkyvien rakenteiden ala on 66,1 m².

Tulkinta

Kohde on Itaran kalamökin paikka. Paikalla on ollut v. 1956 topografikartan mukaan silloin ainakin kaksi rakennusta. Paikalla olevat röykkiöt voivat olla peräisin toisesta rakennuksesta. Löydetty kivijalka kuulunee varsinaiseen mökkiin. Kohde ajoittuu 1900-luvun alkupuoliskolle.

Lisätietoja

Peruskartta 1:20 000, karttalehti 2531 10, Maanmittaushallituksen karttapaino, Helsinki 1956.

Paulaharju, S. 1914: *Kuvauksia Hailuodosta*. Kansanvalistusseuran Toimituksia 167. Kansanvalistusseura.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjäännös.

43. HAILUOTO, ITARA 1

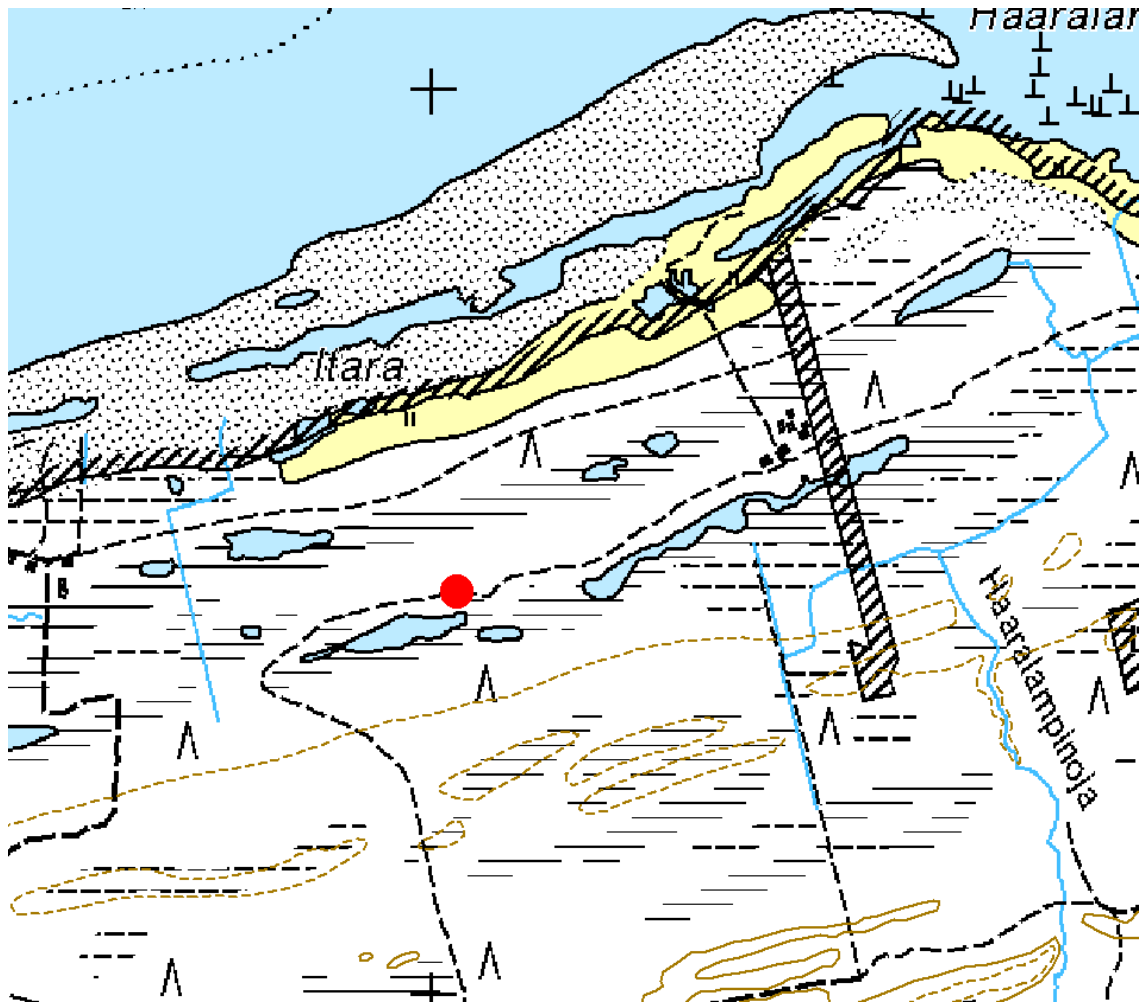
Ote maastokartasta 2531 10

Mittakaava 1:10 000

x=7222 444, y=3392 029, z=2 m mpy

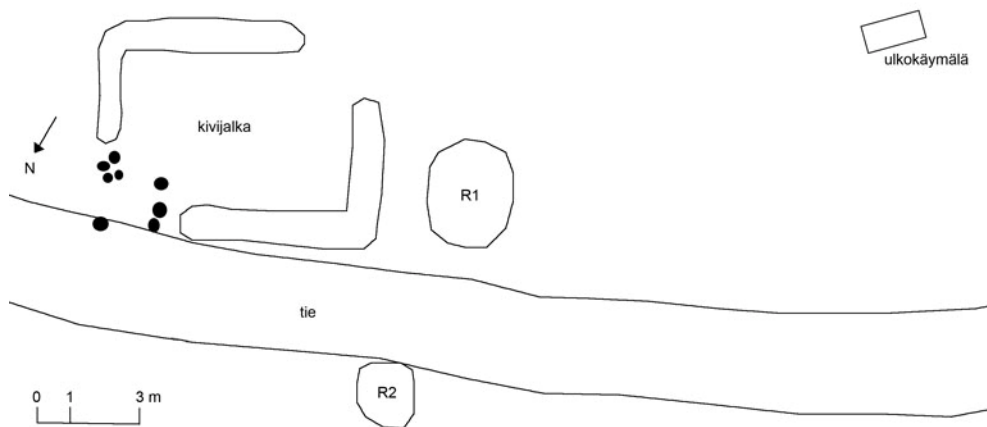
© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 51. Itara 1, mökin kivijalka itä-koilliseen.

Kuva 52. Itara 1, karttaluonnos.

44. HAILUOTO, SUNIJÄRVENKANGAS 1

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	kivirakenteet (muut historiallisen ajan muinaisjäännökset)
Tyyppin tarkenne:	rajamerkit (rajamerkit)
Reiska-tyyppi:	kivi- ja maarakenteet
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	2531 10
Koordinaatit:	x=7222 037, y=3390 836, z=3 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, keskipiste
Maastomerkintä:	ei merkintää
Pinta-ala:	0,36 m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 7,8 km pohjois-luoteeseen
Maanomistus:	Metsähallitus

INVENTOINTI 2010

Aika:	16.6.2010
Valokuvat:	Sunijärvenkangas 1_1, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Käytössä oleva tontin rajakivi Luodon luoteisosassa Sunijärvenkankaan pohjoisosassa.

Taustatiedot

Kohde löytyi ilman ennakkotietoja maastoinventoinnissa.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Luodon luoteisosassa Sunijärvenkankaan pohjoisosassa rannan suuntaisesti kulkevan tien pohjoispuolella 8 m etäisyydellä. Kasvillisuus on kuivaa mäntykangasta, pohjoispuolella kasvillisuus muuttuu rämeeksi.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on 60 cm korkea pystyssä oleva kivi, jonka halkaisija on 60 cm. Kivessä on kaiverrus "9". Kiven kohdalta jatkuu raivattu linja rantaan päin.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu maan pinnalle näkyviltä osiltaan 0,6 m x 0,6 m kokoiselle

alueelle.

Tulkinta

Kyseessä on käytössä oleva tontin rajakivi. Kohde ajoittuu 1900-luvulle.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjäännös.

44. HAILUOTO, SUNIJÄRVENKANGAS 1

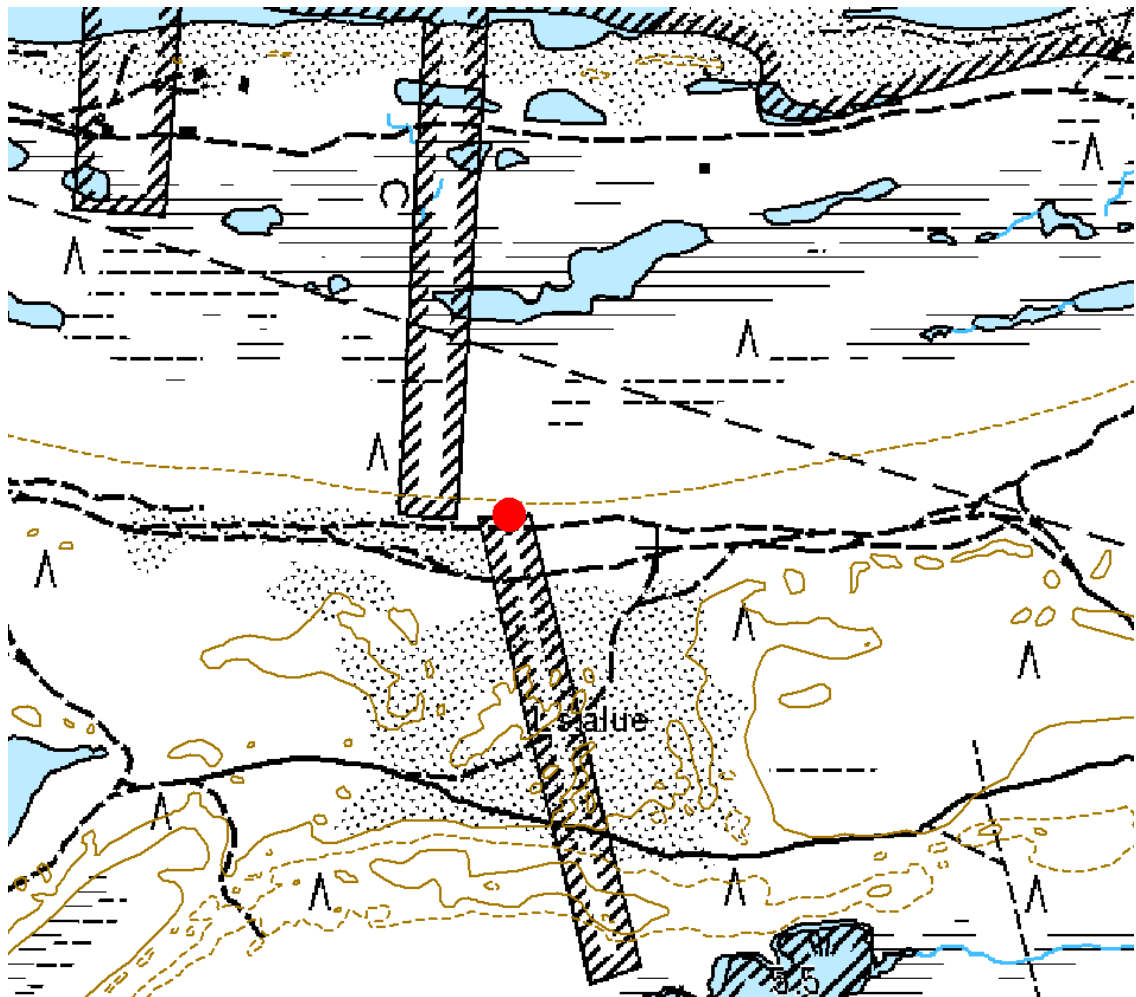
Ote maastokartasta 2531 10

x=7222 037, y=3390 836, z=3 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 53. *Sunijärvenkangas 1, rajakivi etelä-kaakkoon.*

45. HAILUOTO, KESKINIEMI 1

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	kivirakenteet (muut historiallisen ajan muinaisjäännökset)
Tyyppin tarkenne:	rajamerkit (rajamerkit)
Reiska-tyyppi:	kivi- ja maarakenteet
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	2531 10
Koordinaatit:	x=7222 449, y=3389 398, z=2 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, keskipiste
Maastomerkinä:	ei merkintää
Pinta-ala:	0,12 m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 8,6 km pohjois-luoteeseen
Maanomistus:	yksityinen

INVENTOINTI 2010

Aika:	17.6.2010
Valokuvat:	Keskiniemi 1_1, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Tontin rajakivi Luodon länsirannalla Mäntyniemessä

Taustatiedot

Kohde löytyi ilman ennakkotietoja maastoinventoinnissa.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Luodon luoteisrannalla Keskiniemen lounaisosassa. Kasvillisuus on kuivaa mäntykangasta.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on halkaisijaltaan 35 cm kokoinen 20 cm korkea kivi, jossa näyttäisi olevan kaiverrus "8". Kiven vieressä on kolme muuta pienempää kiveä. Kivien kohdalle on asetettu keppi pystyyn.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu maan pinnalle näkyviltä osiltaan halkaisijaltaan 35 cm kokoiselle alueelle.

Tulkinta

Kyseessä on käytössä oleva tontin rajakivi. Kohde on melko nuori.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjäännös.

45. HAILUOTO, KESKINIEMI 1

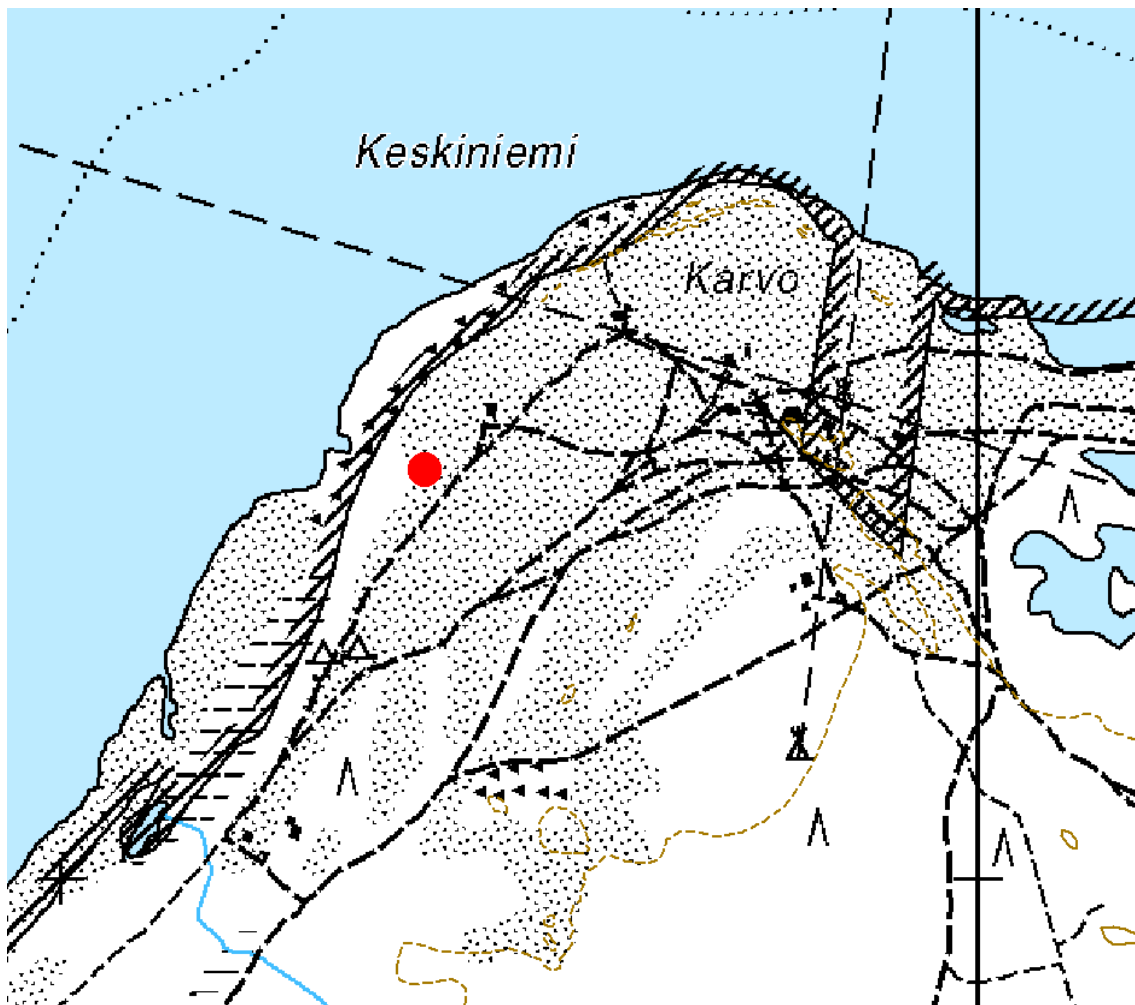
Ote maastokartasta 2531 10

x=7222 449, y=3389 398, z=2 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 54. *Keskiniemi 1, rajakivi etelään.*

46. HAILUOTO, MÄNTYNIEMI 1

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	kivirakenteet (muut historiallisen ajan muinaisjäännökset)
Tyyppin tarkenne:	rajamerkit (rajamerkit)
Reiska-tyyppi:	kivi- ja maarakenteet
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	2442 09
Koordinaatit:	x=7221 484, y=3388 536, z=2 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, keskipiste
Maastomerkitä:	ei merkintää
Pinta-ala:	4,6 m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 8 km pohjois-luoteeseen
Maanomistus:	yksityinen

INVENTOINTI 2010

Aika:	17.6.2010
Valokuvat:	Mäntyniemi 1_1, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Tontin rajakivi Luodon länsirannalla Mäntyniemessä.

Taustatiedot

Kohde löytyi ilman ennakkotietoja maastoinventoinnissa.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Luodon luoteisrannalla Mäntyniemen pohjoispuolella. Kasvillisuus on kuivaa mäntykangasta.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on neljän halkaisijaltaan 20–30 cm kokoisen kiven ympäröimä 30 cm korkea kivi, jossa on kaiverrus "2". Neljä pienempää kiveä on asetettu neliöön, jonka ala on 2 m x 2,3 m.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu maan pinnalle näkyviltä osiltaan 2 m x 2,3 m kokoiselle alueelle.

Tulkinta

Kyseessä on käytössä oleva nuori tontin rajakivi.

Lisätietoja

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjäännös.

46. HAILUOTO, MÄNTYNIEMI 1

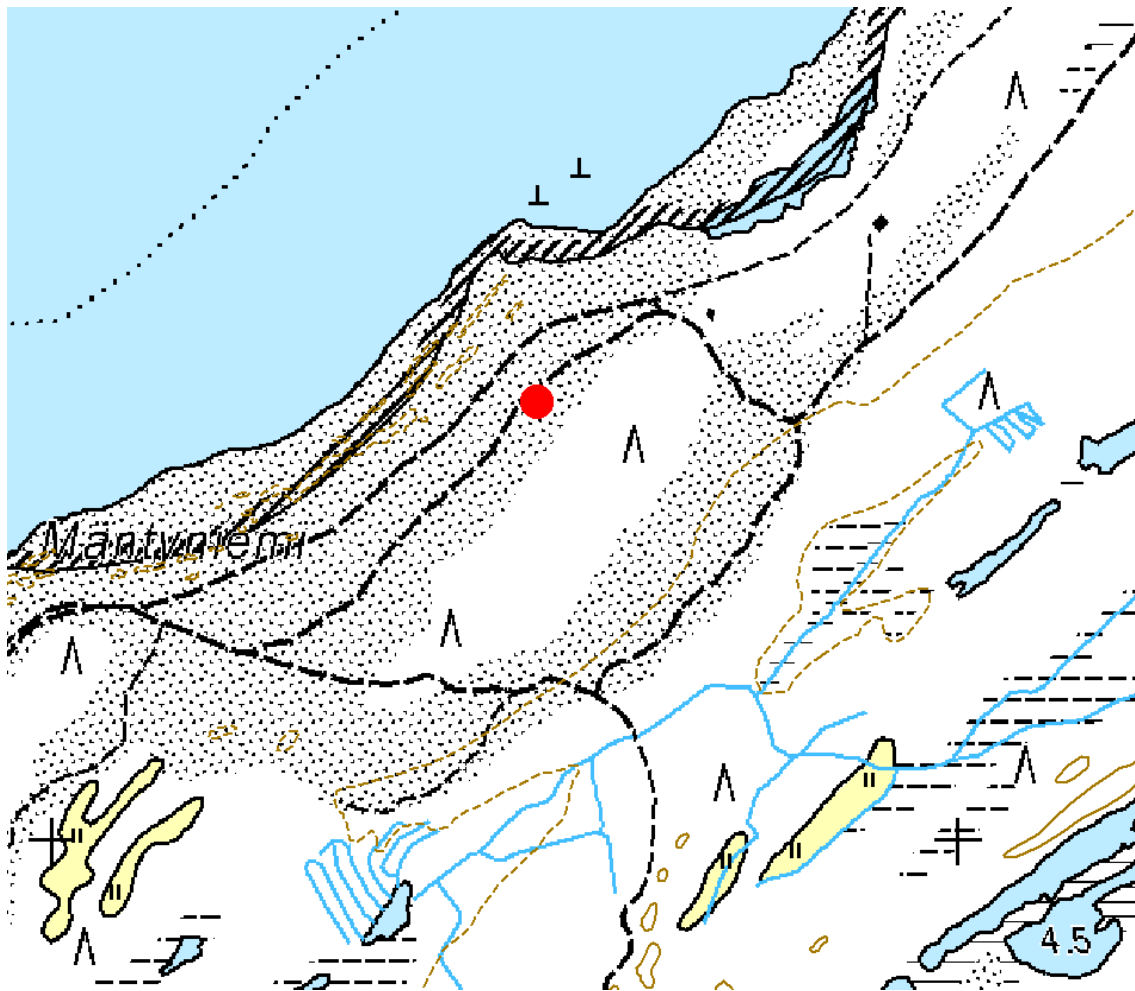
Ote maastokartasta 2442 09

x=7221 484, y=3388 536, z=2 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 55. *Mäntyniemi 1, rajakivi itään.*

47. HAILUOTO, MÄNTYNIEMI 2

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	kivirakenteet (muut historiallisen ajan muinaisjäännökset)
Tyyppin tarkenne:	rajamerkit (rajamerkit)
Reiska-tyyppi:	kivi- ja maarakenteet
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	6
Peruskartta:	2442 09
Koordinaatit:	x=7220 974, y=3387 811, z=2 m mpy x=7220 952, y=3387 775, z=2 m mpy x=7220 948, y=3387 768, z=2 m mpy x=7220 904, y=3387 801, z=2 m mpy x=7220 901, y=3387 796, z=2 m mpy x=7220 862, y=3387 817, z=2,5 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, keskipiste, rajakivi 1, 2, 3, 4, 5, ja 6
Maastomerkintä:	ei merkintää
Pinta-ala:	0,63 m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 8 km luoteeseen
Maanomistus:	yksityinen

INVENTOINTI 2010

Aika:	17.6.2010
Valokuvat:	Mäntyniemi 2_1-2_6, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Tontin rajakiviä Luodon länsirannan Mäntyniemessä

Taustatiedot

Kohde löytyi ilman ennakkotietoja maastoinventoinnissa.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Luodon länsirannalla Mäntyniemen eteläpuolella kesämökkien läheisyydessä. Kasvillisuus on kuivaa mäntykangasta.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on kuusi rajakiveä. Kivet on asetettu rajaamaan kaakko-luodesuuntaista L-kirjaimen muotoista 50 m leveää ja 100 m pitkää aluetta.

Rajakivet 1, 2 ja 3 ovat alueen luoteispäädyssä. Rajakivi 1 on näistä koillispuoleisin. Se on halkaisijaltaan 30 cm ja 30 cm korkea, ja siinä on kaiverrus "2". Rajakivi 2 on tästä 42 m lounaaseen. Se on halkaisijaltaan 25 cm ja 30 cm korkea, ja siinä on kaiverrus "9". Rajakivi 3 on kaistaleen lounaisreunassa 8 m rajakivi 2:sta lounaaseen. Se on halkaisijaltaan 25 cm ja 30 cm korkea, ja siinä on kaiverrus "8". Rajakivi 3:stä 55 m kaakkoon ja kaksi rajakiveä, joista rajakivi 5 on lounaanpuoleisin. Se on halkaisijaltaan 40 cm ja 35 cm korkea, ja siinä on kaiverrus "5". Rajakivi 4 on tästä 6 m etäisyydellä koilliseen. Se on halkaisijaltaan 30 cm ja 20 cm korkea, ja siinä on kaiverrus "4". Alueen kaakkoispäädyssä rajakivi 5:sta 44 m kaakkoon on rajakivi 6, joka on halkaisijaltaan 40 cm ja 25 cm korkea, ja siinä on kaiverrus "22". Tiheämmän mäntymetsän raja on tästä 10 m etäisyydellä kaakossa.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu maan pinnalle näkyviltä osiltaan yhteensä 0,625 m² kokoiselle alueelle.

Tulkinta

Kyseessä on käytössä olevia nuoria tontin rajakiviä.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjäännös.

47. HAILUOTO,

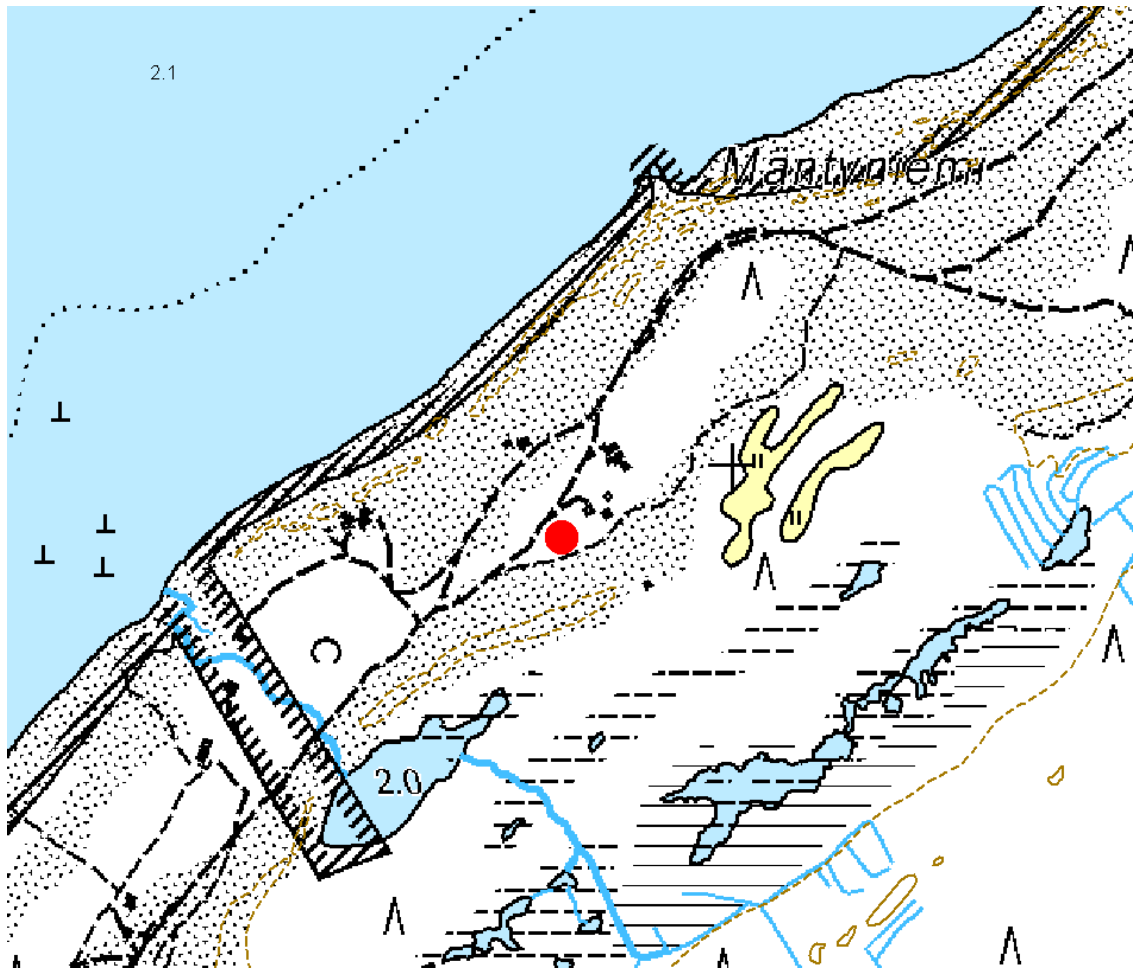
Ote maastokartasta 2442 09

x=7220 919, y=3387 812, z=2 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 56. *Mäntyniemi 2, rajakivi 1 itään.*

48. HAILUOTO, VIRPINIEMI 1

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	kivirakenteet (muut historiallisen ajan muinaisjäännökset)
Tyyppin tarkenne:	rajamerkit (rajamerkit)
Reiska-tyyppi:	kivi- ja maarakenteet
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	2
Peruskartta:	2442 09
Koordinaatit:	x=7220 096, y=3386 993, z=2 m mpy x=7220 124, y=3387 036, z=2 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, keskipiste, rajakivi 1, rajakivi 2
Maastomerkintä:	ei merkintää
Pinta-ala:	6,3 m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 7,8 km luoteeseen
Maanomistus:	yksityinen ja Metsähallitus

INVENTOINTI 2010

Aika:	17.6.2010
Valokuvat:	Virpiniemi 1_1-1_2, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kaksi tontin rajakiveä Luodon Virpiniemessä.

Taustatiedot

Kohde löytyi ilman ennakkotietoja maastoinventoinnissa.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Luodon länsirannalla Virpiniemen nummella aidatun laitumen eteläpuolella. Kasvillisuus on kuivaa mäntykangasta.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on kaksi rajakiveä. Rajakivi 1 on neljän halkaisijaltaan 20–40 cm kokoisen kiven ympäröimä 45 cm korkea kivi, jossa on kaiverrus "11". Neljä pienempää kiveä on asetettu neliöön, jonka ala on 1,7 m x 1,6 m. Rajakiven kohdalla on luonnonsuojelualueen merkki. Rajakivi 2 on 1:stä 50 m koilliseen aitauksen vieressä. Rajakivi 2 on neljän halkaisijaltaan 20–30 cm kokoisen kiven ympäröimä 40 cm korkea kivi, jossa on kaiverrus "6". Neljä pienempää kiveä on

asetettu neliöön, jonka ala on 1,9 m x 1,9 m. Rajakivi 1 on yksityismaalla ja 2 Metsähallituksen alueella.

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu maan pinnalle näkyviltä osiltaan 1,7 m x 1,6 m ja 1,9 m x 1,9 m kokoisille alueille.

Tulkinta

Kyseessä on käytössä olevia tontin rajakiviä. Kohde on luultavasti melko nuori.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjäännös.

48. HAILUOTO, VIRPINIEMI 1

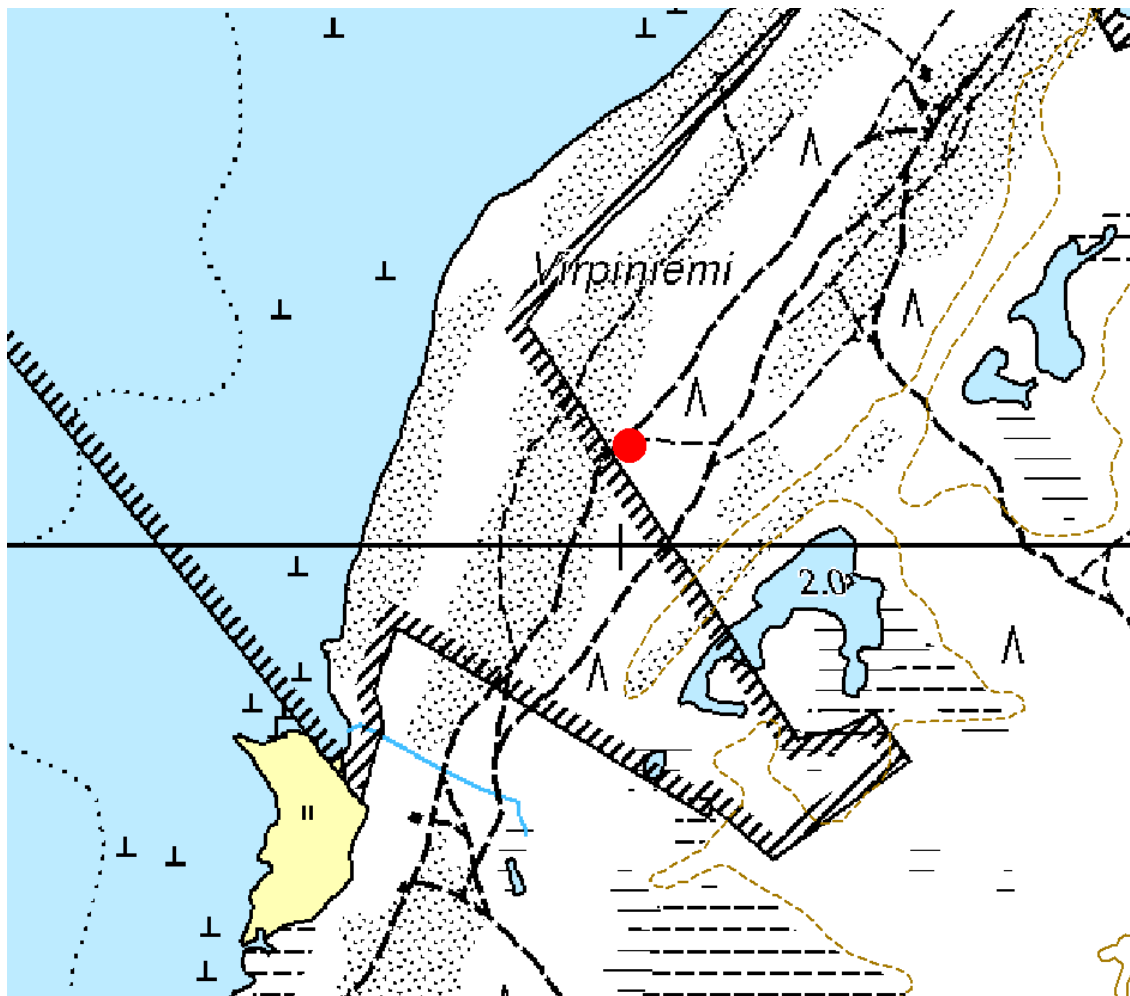
Ote maastokartasta 2442 09

x=7220 108, y=3387 012, z=2 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 57. *Virpiniemi 1, rajakivi 2 länsi-luoteeseen.*

49. HAILUOTO, VIRPINIEMI 2

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	kivirakenteet (muut historiallisen ajan muinaisjäännökset)
Tyyppin tarkenne:	rajamerkit (rajamerkit)
Reiska-tyyppi:	kivi- ja maarakenteet
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	2
Peruskartta:	2442 09
Koordinaatit:	x=7220 589, y=3387 261, z=2 m mpy x=7220 563, y=3387 244, z=1 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, keskipiste, rajakivi 1, rajakivi 2
Maastomerkintä:	ei merkintää
Pinta-ala:	0,5 m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 8 km luoteeseen
Maanomistus:	yksityinen

INVENTOINTI 2010

Aika:	17.6.2010
Valokuvat:	Virpiniemi 2_1-2_2, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kaksi tontin rajakiveä Luodon länsirannalla Virpiniemessä.

Taustatiedot

Kohde löytyi ilman ennakkotietoja maastoinventoinnissa.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Luodon länsirannalla Virpiniemen nummella aidatun laitumen pohjoispuolella mökiltä rantaan kulkevan tien molemmin puolin. Kasvillisuus on kuivaa mäntykangasta.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on kaksi rajakiveä. Rajakivi 1 sijaitsee rantaan menevän tien pohjoispuolella 10 m etäisyydellä dyynin päällä. Se on halkaisijaltaan 50 cm kokoinen 40 cm korkea kivi, jossa on kaiverrus "27". Rajakivi 2 on 1:stä 30 m lounaaseen tien eteläpuolella. Se on halkaisijaltaan 50 cm kokoinen ja 40 cm korkea, ja siinä on kaiverrus "20".

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu maan pinnalle näkyviltä osiltaan kahdelle 0,5 m x 0,5 m kokoiselle alueelle.

Tulkinta

Kyseessä on käytössä olevia tontin rajakiviä. Kohde on melko nuori ja se liittyy ilmeisesti läheiseen kesämökkiin.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjännös.

49. HAILUOTO, VIRPINIEMI 2

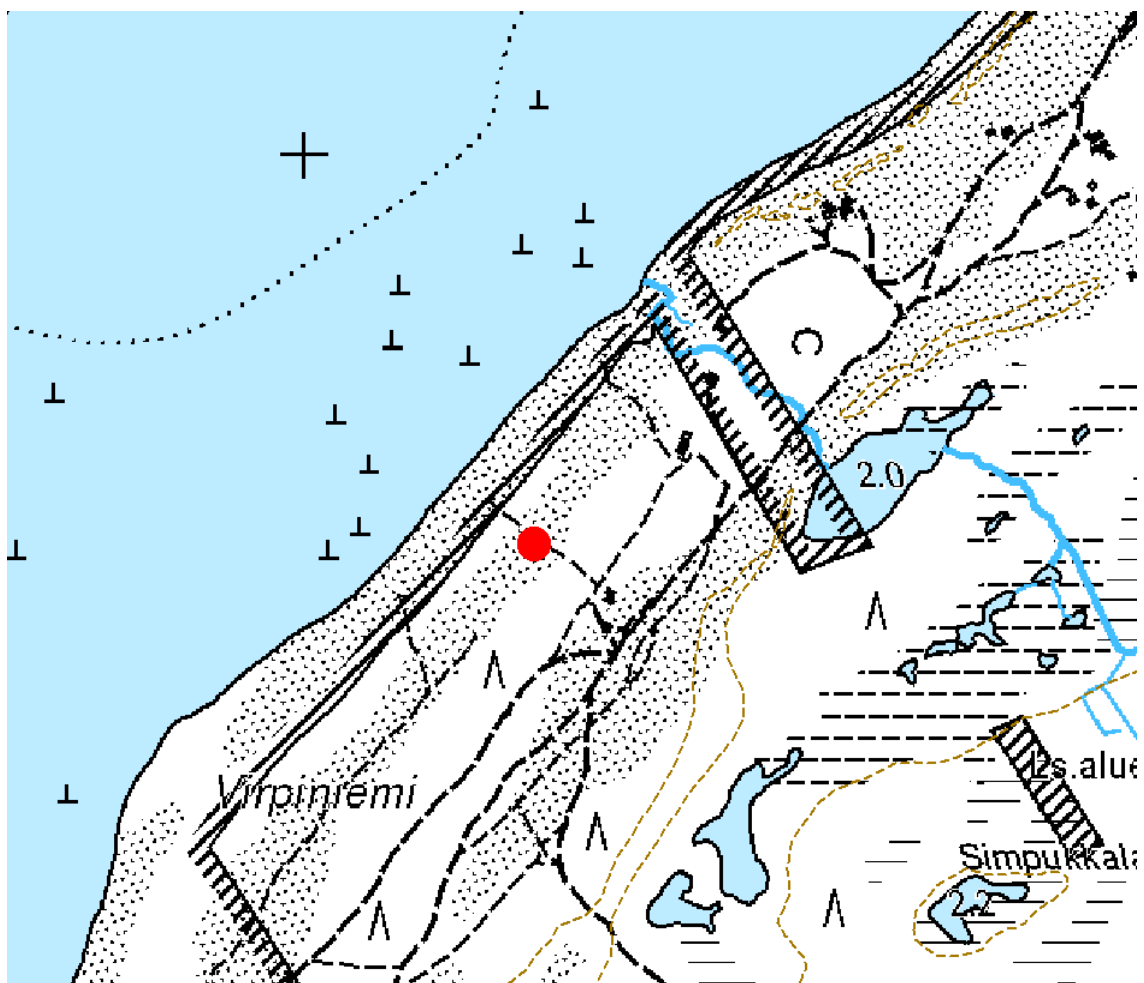
Ote maastokartasta 2442 09

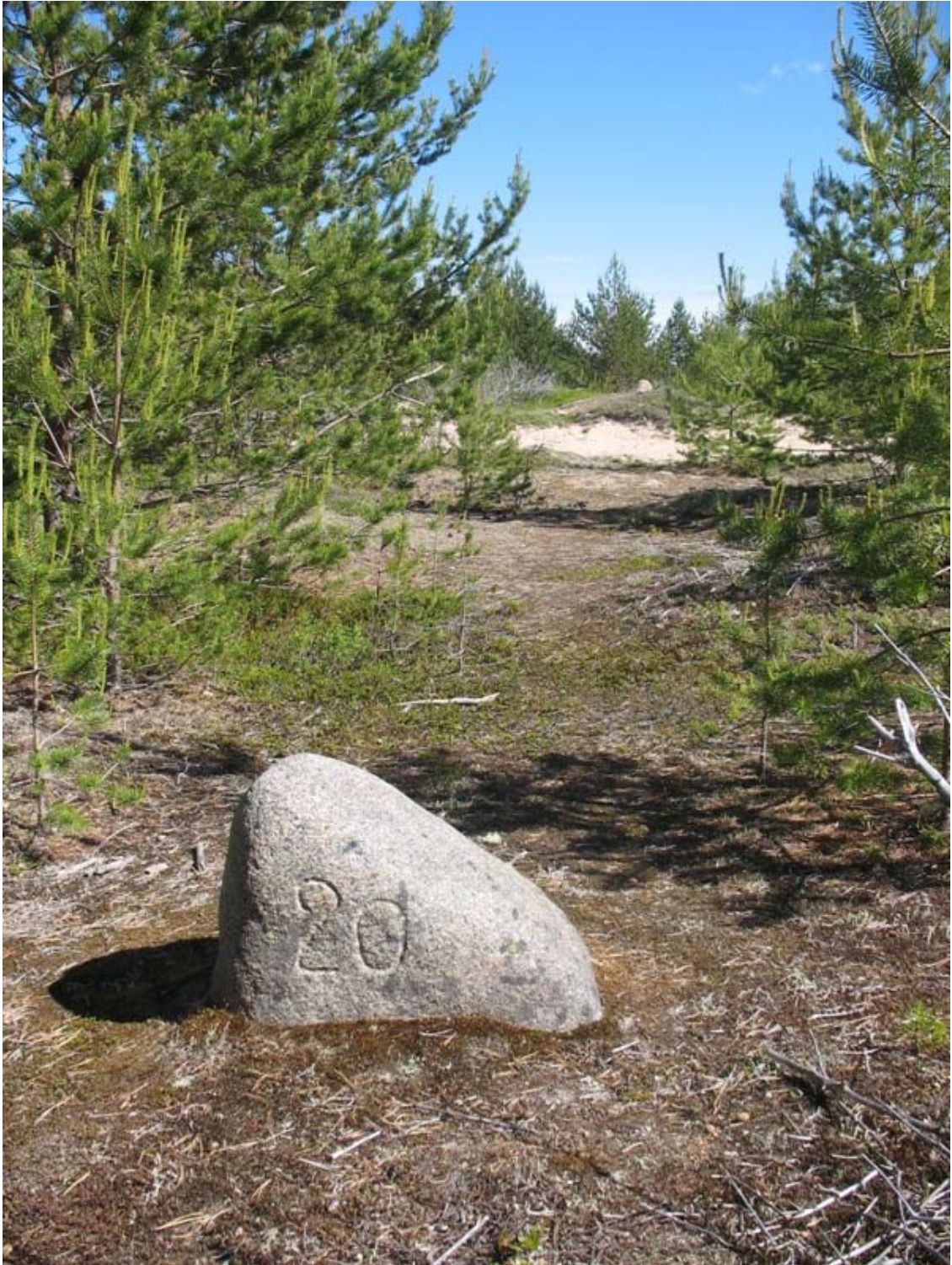
x=7220 573, y=3387 253, z=1 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 58. *Virpiniemi 2, rajakivi 2 pohjois-koilliseen.*

50. HAILUOTO, VIRPINIEMI 3

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	kivirakenteet (muut historiallisen ajan muinaisjäännökset)
Tyyppin tarkenne:	rajamerkit (rajamerkit)
Reiska-tyyppi:	kivi- ja maarakenteet
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	2442 09
Koordinaatit:	x=7220 114, y=3387 271, z=2 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, keskipiste
Maastomerkintä:	ei merkintää
Pinta-ala:	0,16 m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 7,7 km luoteeseen
Maanomistus:	Metsähallitus

INVENTOINTI 2010

Aika:	17.6.2010
Valokuvat:	Virpiniemi 3_1, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Tontin rajakivi Luodon länsirannalla Virpiniemessä.

Taustatiedot

Kohde löytyi ilman ennakkotietoja maastoinventoinnissa.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Luodon länsirannalla Virpiniemessä. Kasvillisuus on kuivaa mäntykangasta.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on halkaisijaltaan 40 cm kokoinen 30 cm korkea kivi, jossa on kaiverrus "418".

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu maan pinnalle näkyviltä osiltaan halkaisijaltaan 40 cm kokoiselle alueelle.

Tulkinta

Kyseessä on käytössä oleva nuorehko tontin rajakivi.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjäännös.

50. HAILUOTO, VIRPINIEMI 3

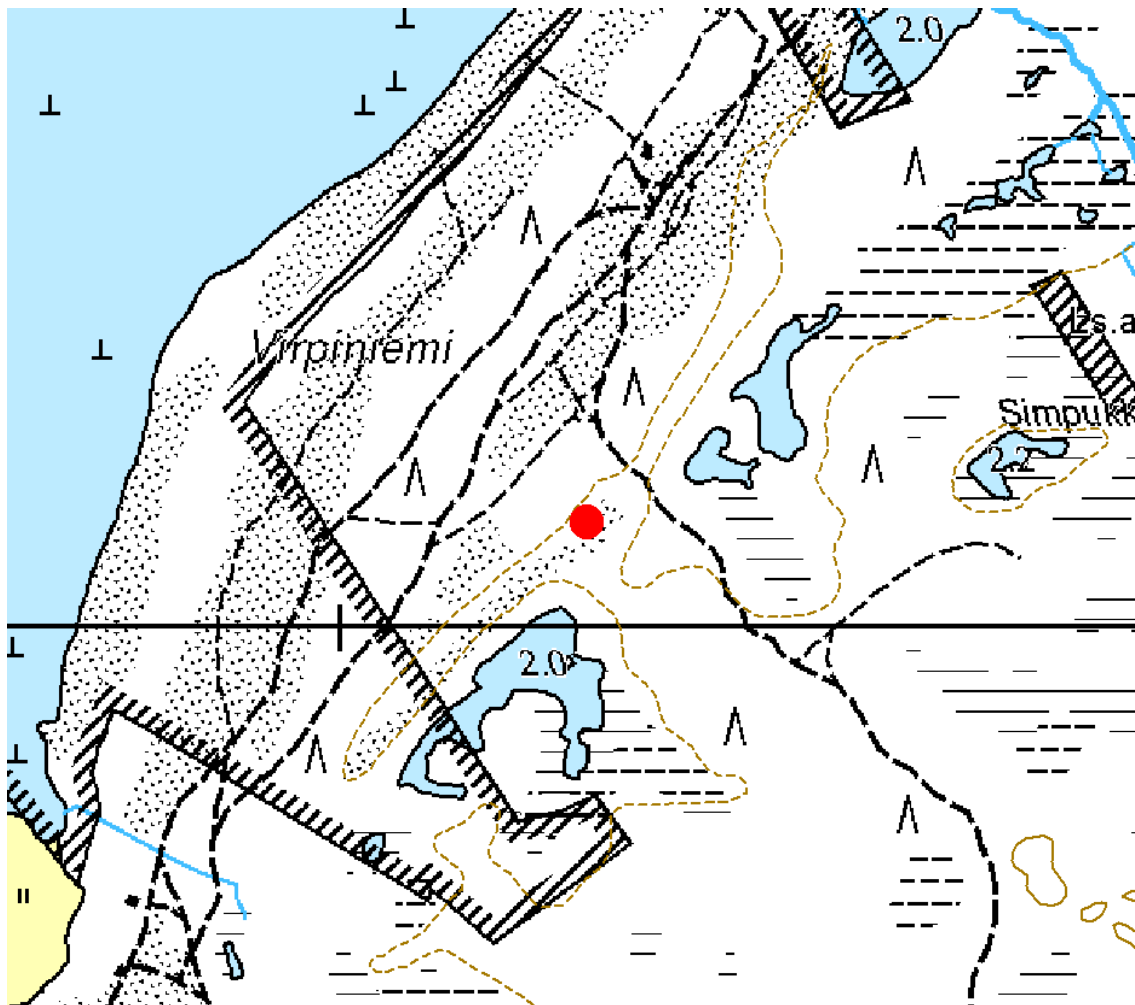
Ote maastokartasta 2442 09

x=7220 114, y=3387 271, z=2 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 59. *Virpiniemi 3, rajakivi länsi-luoteeseen.*

51. HAILUOTO, PAJUPERÄ 1

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat (elinkeinohistorialliset muinaisjäännökset)
Tyypin tarkenne:	kalastuspaikat (kalastustukikohdat)
Reiska-tyyppi:	valmistuspaikat/työpaikat
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	5
Peruskartta:	2442 09
Koordinaatit:	x=7215 742, y=3386 228, z=2 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, keskipiste
Maastomerkintä:	ei merkintää
Pinta-ala:	0,16 m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 6,3 km länsi-luoteeseen
Maanomistus:	yksityinen

INVENTOINTI 2010

Aika:	2.8.2010
Valokuvat:	Pajuperä 1_1-1_4, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Verkkotelineen tukipylväitä Luodon länsirannalla Pajuperän kalastajakylän eteläosassa.

Taustatiedot

Kohde löytyi ilman ennakkotietoja maastoinventoinnissa. Pajuperän kylän rakennukset on käyty dokumentoimassa piirtämällä ja valokuvaamalla v. 1974 Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston arkkitehtuurin historian laboratorion toimesta opiskelijatyönä. Asemapiirroksessa paikalla on verkkotelineitä (Pörrö & Sund 1974).

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Luodon länsirannalla Pajuperän kalastajakylän eteläosassa rantaan menevien teiden eteläpuolella. Neljä pylväistä on metsittyneellä alueella ja yksi lähempänä tietä lahoavien veneiden pohjoispuolella. Kasvillisuus on mäntykangasta.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on viisi verkkotelineen tukipylvästä. Pylväät ovat 15–20 cm paksuja, 1,75–1,95 m korkeita pyöröhirsiiä. Neljä niistä on metsän puolella, kolme lähes lounas-koillissuuntaisessa rivissä 6–5 m välein ja yksi näiden luoteispuolella 6 m etäisyydellä. Yksi pylväs on 20 m etäisyydellä luoteen suunnalla pohjoispuolella kulkevan tien ja lahoavien veneiden vieressä. Sen yläosassa on keskellä pylväästä läpi porattu reikä, jonka yläreuna on vahvistettu rautalevyllä. Metsässä olevista pylväistä yhden yläosaan on sahattu suorakaiteenmuotoinen lovi. Muissa kolmessa samanlainen lovi on tehty sahaamalla puolet päästä pois ja naulaamalla reunaan pystyyn laudanpätkä. Lovet ovat 8–9 cm leveitä. Yhtä pylvästä vasten nojaa kapea puomi. Asemapiirroksessa (Pörrö & Sund 1974) telineet ovat lounas-koillissuuntaisia.

Kohteen rajaus

Maan pinnalle näkyvät rakenteet sijoittuvat 0,16 m² kokoiselle alueelle.

Tulkinta

Kyseessä on 1900-luvun puoliväliin ajoittuvia verkkotelineen tukipylväitä.

Lisätietoja

Pörrö, P. & Sund, E. 1974: mittauspiirustus nro: 7301:1. *Hailuoto, Pajunperän kalastajakylä. Asemapiirros, luonnos*. Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston arkkitehtuurin historian laboratorio.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjäännös.

51. HAILUOTO, PAJUPERÄ 1

Ote maastokartasta 2442 09

Mittakaava 1:10 000

x=7215 742, y=3386 228, z=2 m mpy

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 60. Pajuperä 1, verkkotelineen pylväs itään.

52. HAILUOTO, PAJUPERÄ 2

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat (elinkeinohistorialliset muinaisjäännökset)
Tyypin tarkenne:	kalastuspaikat (kalastustukikohdat)
Reiska-tyyppi:	valmistuspaikat/työpaikat
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	12
Peruskartta:	2442 09
Koordinaatit:	x=7215 774, y=3386 161, z=2 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, keskipiste
Maastomerkitä:	ei merkintää
Pinta-ala:	0,38 m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 6,3 km länsi-luoteeseen
Maanomistus:	yksityinen

INVENTOINTI 2010

Aika:	2.8.2010
Valokuvat:	Pajuperä 2_1-2_4, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Verkkotelineen tukipylväitä Luodon länsirannalla Pajuperän kalastajakylässä.

Taustatiedot

Kohde löytyi ilman ennakkotietoja maastoinventoinnissa. Pajuperän kylän rakennukset on käyty dokumentoimassa piirtämällä ja valokuvaamalla v. 1974 Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston arkkitehtuurin historian laboratorion toimesta opiskelijatyönä. Asemapiirroksessa paikalla on verkkotelineitä (Pörrö & Sund 1974).

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Luodon länsirannalla Pajuperän kalastajakylän keskiosassa Pramilan talli- ja puojirakennuksen eteläpuolella rantaan päin menevien teiden välissä. Kohdalla on pensoittuva aukio.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on 12 verkkotelineen tukipylvästä. Pylväät ovat 15–20 cm paksuja, 1,8–2 m korkeita pyöröhirsii. Yksi näistä on pelkkahirsi. Aukion eteläosassa on rinnakkain kaksi lounas-koillisuuntaista kolmen pylvään riviä, joissa pylväät on asetettu 7 m välein. Eteläpuoleisessa rivissä lounaispäädyssä on lisäksi

neljäs pylväs metrin etäisyydellä ja kaksi pylväistä on kaatunut. Pylväsrivit ovat 8 m etäisyydellä toisistaan. Lisäksi pohjoispuolella kulkevan tien ja Pramilan talli- ja puojirakennuksen välisellä kaistaleella on kolme pylvästä ja alueen itäosassa kaksi 15 m etäisyydellä toisistaan niin, että idänpuoleinen pylväs on aukion vierestä kulkevan pohjois-eteläsuuntaisen tien itäpuolella. Pylväiden päästä on sahattu puolet pois, ja osassa on rautanauvoja jäljellä. Niissä on voinut olla samanlainen laudanpätkä kiinnitettynä sahatun osan viereen, kuin Pajuperä 1:n pylväissä. Pelkkahirret päässä on rautalenkki, eikä lovea. Aukiolla on myös muita maassa olevia lahoavia puita ja kiviä, jotka voivat liittyviä telinerakenteeseen. Asemapiirroksessa (Pörrö & Sund 1974) on vain kaksi telinettä, jotka sijaitsevat talli- ja puojirakennuksen eteläpuolella lounas-koillissuuntaisesti tien molemmin puolin.

Kohteen rajaus

Maan pinnalle näkyvät rakenteet sijoittuvat 0,38 m² kokoiselle alueelle. Aukion laajuus, jolle rakenteet sijoittuvat, on n. 25 m x 30 m.

Tulkinta

Kyseessä on 1900-luvun puoliväliin ajoittuvia verkkotelineen tukipylväitä.

Lisätietoja

Pörrö, P. & Sund, E. 1974: mittauspiirustus nro: 7301:1. *Hailuoto, Pajunperän ka-
lastajakylä. Asemapiirros, luonnos*. Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston arkkitehtuurin historian laboratorio.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjäännös.

52. HAILUOTO, PAJUPERÄ 2

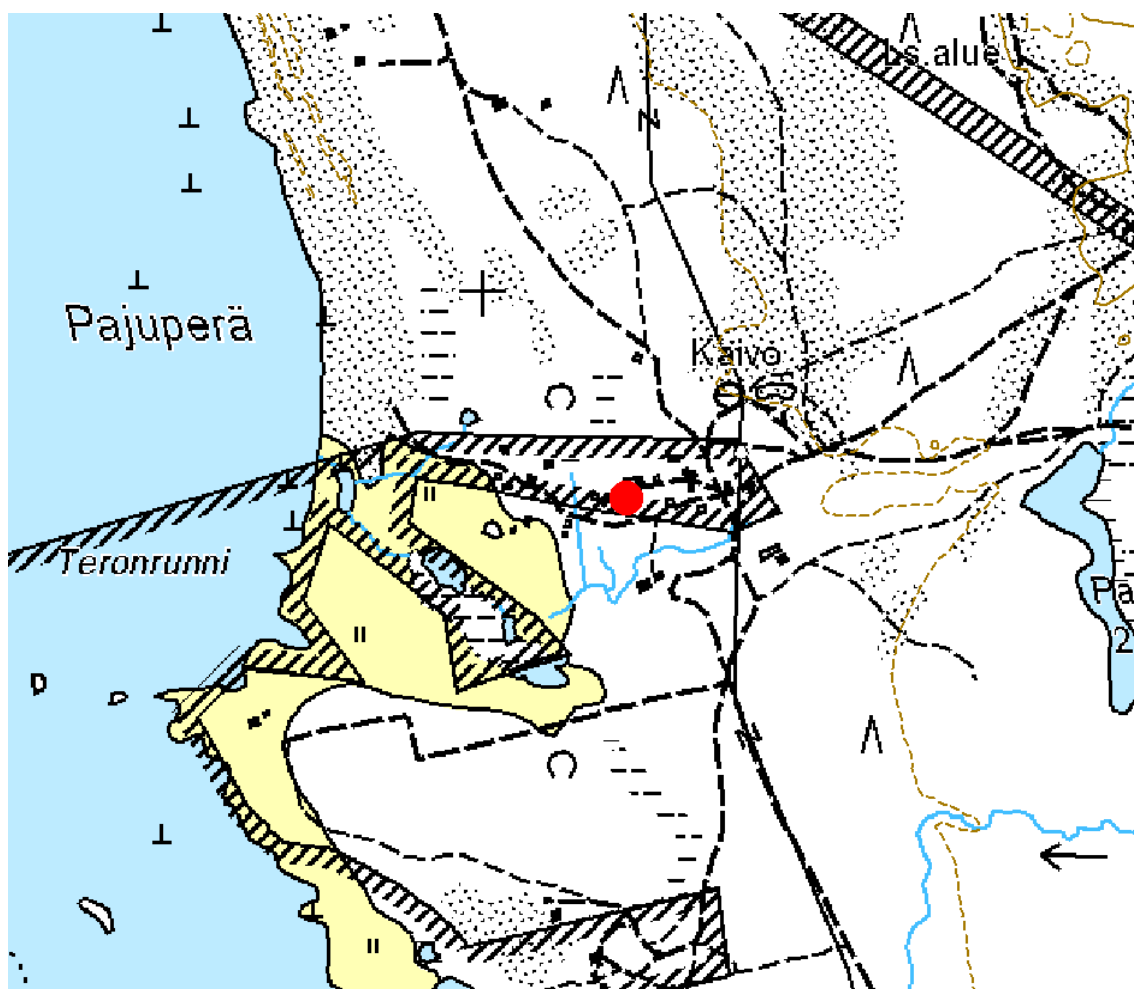
Ote maastokartasta 2442 09

Mittakaava 1:10 000

x=7215 774, y=3386 161, z=2 m mpy

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 61. *Pajuperä 2, verkkotelineen tukipyloäitä koilliseen.*

53. HAILUOTO, PAJUPERÄ 3

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat (elinkeinohistorialliset muinaisjäänneökset)
Tyyppin tarkenne:	kalastuspaikat (kalastustukikohdat)
Reiska-tyyppi:	valmistuspaikat/työpaikat
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	2442 09
Koordinaatit:	x=7215 783, y=3386 180, z=2 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, uuninpohja
Maastomerkintä:	ei merkintää
Pinta-ala:	25 m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 6,3 km länsi-luoteeseen
Maanomistus:	yksityinen

INVENTOINTI 2010

Aika:	2.8.2010
Valokuvat:	Pajuperä 3_1–3_2, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kalamökin kivijalka ja uuninpohja Luodon länsirannalla Pajuperän kalastajakylässä.

Taustatiedot

Kohde löytyi ilman ennakkotietoja maastoinventoinnissa. Pajuperän kylän rakennukset on käyty dokumentoimassa piirtämällä ja valokuvaamalla v. 1974 Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston arkkitehtuurin historian laboratorion toimesta opiskelijatyönä. Asemapiirroksessa paikalla on kalamökin kivijalka ja uuninpohja (Pörrö & Sund 1974).

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Luodon länsirannalla Pajuperän kalastajakylän keskiosassa Pramilan talli- ja puojirakennuksen kaakkoispuolella pohjoispuoleisen rantaan päin menevän tien eteläpuolella.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on 5 m x 5 m kokoinen mökin luonnonkivistä tehty kivijalka. Seinät

ovat väli-ilmansuuntien mukaiset. Kivijalan pohjoisnurkassa on laastilla muurattu 1,5 m x 1,5 kokoinen 0,5 m korkea uuninpohja, jossa luonnonkiveä, tiiltä ja rautalaatta päällä. Uuninpohjassa on ainakin kaksi kivistä. Kivijalka on melko huonosti erottuva, koska sen päällä on runsaasti kasvillisuutta ja pensaita.

Kohteen rajaus

Maan pinnalle näkyvät rakenteet sijoittuvat 5 m x 5 m kokoiselle alueelle.

Tulkinta

Kyseessä on kalamökin pohja. Mökki on ollut pelkkä kivijalka jo v. 1974, joten se ajoittuu luultavasti 1900-luvun alkupuoliskolle.

Lisätietoja

Pörrö, P. & Sund, E. 1974: mittauspiirustus nro: 7301:1. *Hailuoto, Pajunperän kalastajakylä. Asemapiirros, luonnos*. Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston arkkitehtuurin historian laboratorio.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjäännös.

53. HAILUOTO, PAJUPERÄ 3

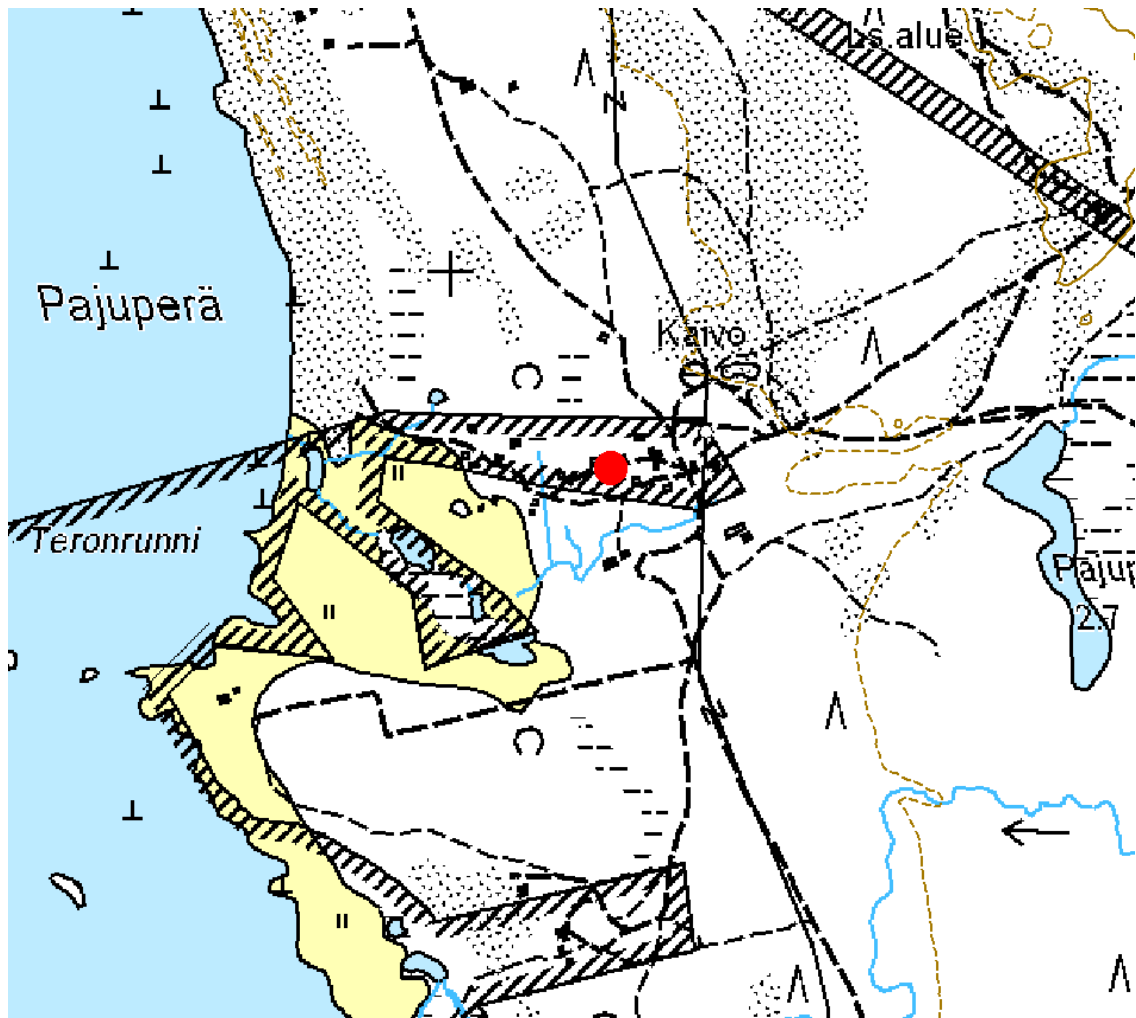
Ote maastokartasta 2442 09

Mittakaava 1:10 000

x=7215 783, y=3386 180, z=2 m mpy

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 62. *Pajuperä 3, kalamökin uunin pohja.*

54. HAILUOTO, PAJUPERÄ 4

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat (elinkeinohistorialliset muinaisjäännökset)
Tyypin tarkenne:	kalastuspaikat (kalastustukikohdat)
Reiska-tyyppi:	valmistuspaikat/työpaikat
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	4
Peruskartta:	2442 09
Koordinaatit:	x=7215 790, y=3386 188, z=2 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, keskipiste
Maastomerkintä:	ei merkintää
Pinta-ala:	24,44 m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 6,3 km länsi-luoteeseen
Maanomistus:	yksityinen

INVENTOINTI 2010

Aika:	2.8.2010
Valokuvat:	Pajuperä 4_1-4_7, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Pramilan suolauspuojin jäännös ja verkkotelineen tukipylväitä Luodon länsirannalla Pajuperän kalastajakylässä.

Taustatiedot

Kohde löytyi ilman ennakkotietoja maastoinventoinnissa. Pajuperän kylän rakennukset on käyty dokumentoimassa piirtämällä ja valokuvaamalla v. 1974 Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston arkkitehtuurin historian laboratorion toimesta opiskelijatyönä. Asemapiirroksessa (Pörrö & Sund 1974) paikalla on rakennus, joka on ilmeisesti Pramilan suolauspuoji, sekä verkkotelineitä. Suolauspuojista on tehty mittauspiirroksset, mutta niitä ei löytynyt arkkitehtuurin osastolta. Asemapiirroksessa rakennuksen pohjois-luoteenpuoleisessa päädyssä on pulpettikattoinen katos, mutta se on ilmeisesti myöhemmin purettu, eikä siitä löytynyt merkkejä inventoinnissa.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Luodon länsirannalla Pajuperän kalastajakylän keskiosassa Pramilan talli- ja puojirakennuksen itäpuolella pohjoispuoleisen rantaan päin

menevän tien pohjoispuolella.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on 4,7 m leveä ja 5,2 m pitkä pelkkahirsistä tehty jyrkkänurkkasalvoksinen lahoava rakennus. Rakennuksessa on 13 hirsikertaa. Katto on romahtanut sisään. Katossa pohjimmaisena on vuoliaisia, joiden päällä on poikkipuita. Katteena on olki. Rakennuksessa on nurkkakiviperusta ja lautalattia. Oviaukko on etelä-kaakonpuoleisen päätyseinän keskellä tielle päin. Oviaukko on 1,61 m korkea ja 1,17 m leveä. Oven pieli. ja karmilaudat ja kynnyshirsi ovat vielä osittain jäljellä, mutta ovea ei ole. Ovenpielessä on vielä rautainen säpen rengas. Osaa hirsistä on paikattu hirrenpätkillä, jotka on kiinnitetty puutapeilla. Itä-koillisenpuoleisella räystäässivulla yhden hirret paikalla on reenjalas. Hirsissä on siirtomerkkejä. Rakennuksen sisällä on puutynnyreitä ja -laatikoita.

Rakennuksen ympärillä on kolme verkkotelineen tukipylvästä, yksi pohjoisnurkalla ja kaksi länsipuolella, joista toinen on 1 m pituinen tynkä. Pylväät ovat 1,8 m korkeita pyöröhirsiiä. Länsipuoleisen yläosasta on sahattu puolet pois ja reunaan on naulattu laudanpätke pystyyn. Pohjoisnurkalla olevan pylvään yläosan sivussa on sahattu lovi.

Kohteen rajaus

Maan pinnalle näkyvät rakenteet sijoittuvat 4,7 m x 5,2 m kokoiselle alueelle.

Tulkinta

Kyseessä on 1900-luvun alkupuoliskolle ajoittuva suolauspuoji ja vuosisadan puoliväliin ajoittuvan verkkotelineen jäännöksiä Rakennus on luultavasti jäänyt pois käytöstä 70–80-luvulla, eikä siihen siten ole vaihdettu katemateriaalia, niin kuin muihin säilyneisiin Pajuperän rakennuksiin.

Lisätietoja

Pörrö, P. & Sund, E. 1974: mittauspiirustus nro: 7301:1. *Hailuoto, Pajunperän kalastajakylä. Asemapiirros, luonnos*. Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston arkkitehtuurin historian laboratorio.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjäännös.

54. HAILUOTO, PAJUPERÄ 4

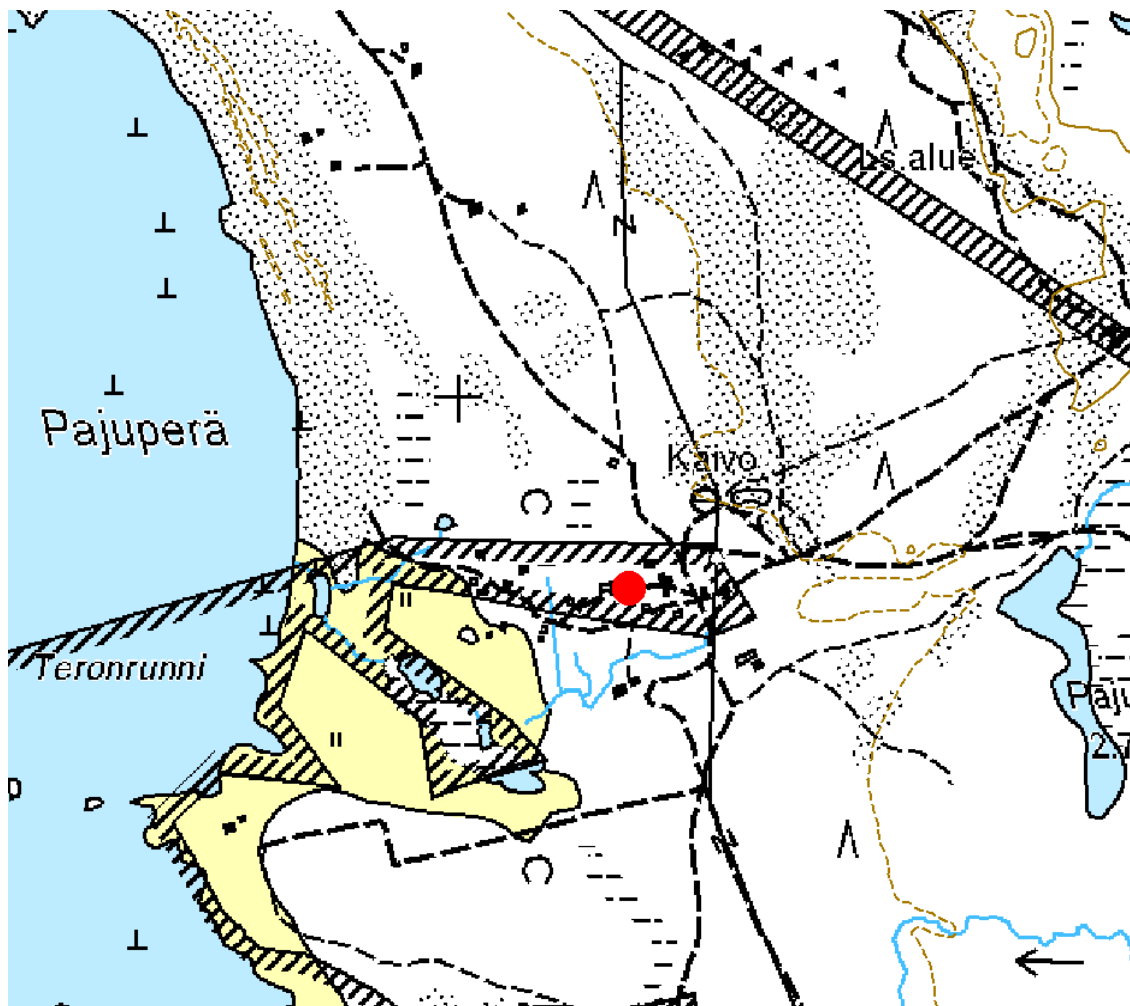
Ote maastokartasta 2442 09

Mittakaava 1:10 000

x=7215 790, y=3386 188, z=2 m mpy

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 63. *Pajuperä 4, puoji pohjois-luoteeseen.*

55. HAILUOTO, PAJUPERÄ 5

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat (elinkeinohistorialliset muinaisjäännökset)
Tyypin tarkenne:	kalastuspaikat (kalastustukikohdat)
Reiska-tyyppi:	valmistuspaikat/työpaikat
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	2442 09
Koordinaatit:	x=7215 781, y=3386 211, z=2 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, oviaukko pohjoispuolella
Maastomerkitä:	ei merkintää
Pinta-ala:	16 m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 6,3 km länsi-luoteeseen
Maanomistus:	yksityinen

INVENTOINTI 2010

Aika:	2.8.2010
Valokuvat:	Pajuperä 5_1–5_6, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kalamökin jäännös Luodon länsirannalla Pajuperän kalastajakylässä.

Taustatiedot

Kohde löytyi ilman ennakkotietoja maastoinventoinnissa. Pajuperän kylän rakennukset on käyty dokumentoimassa piirtämällä ja valokuvaamalla v. 1974 Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston arkkitehtuurin historian laboratorion toimesta opiskelijatyönä. Asemapiirroksessa (Pörrö & Sund 1974) paikalla on rakennus, tosin erimuotoinen.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Luodon länsirannalla Pajuperän kalastajakylän keskiosassa Pramilan kalamajan pohjoispuolella pohjoispuoleisen rantaan päin menevän tien eteläpuolella.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on 4 m x 4 m kokoinen etupäässä pelkkahirsistä tehty jyrkkänurkkasalvoksinen lahoava rakennus. Rakennuksessa on 11 hirsikertaa.

Katosta ei ole enää mitään havaittavaa jäljellä. Oviaukko on pohjoispuoleisen seinän keskellä tielle päin. Oviaukko on 1,5 m korkea ja 0,8 m leveä. Kapeat ovenkarmilaudat ovat vielä osittain jäljellä, mutta ovea ei ole. Rakennuksessa on yksi ikkuna merelle päin länteen. Se on 0,8 m leveä ja 1,1 m korkea. Osa puitteista on vielä paikallaan. Seinien tiivisteinä on käytetty kalaverkkoa ja sammalta. Luoteisnurkassa on hieman tiiltä, joka voi olla peräisin uunista, mutta rakenne on hyvin epäselvä. Lisäksi rakennuksen itä- ja länsipuolella on epäselviä kasvillisuuden peittämiä kivirakenteita, jotka voivat kuulua jonkin aiemman rakennuksen kivijalkaan. Länsipuolen kivirakenne on selvempi; ovellisen seinän vierestä lähtee 4 m pitkä kivijalan pätkä. Rakennuksen eteläseinällä on puukelkka ja -laatikko.

Kohteen rajaus

Maan pinnalle näkyvät rakenteet sijoittuvat 4 m x 4 m kokoiselle alueelle.

Tulkinta

Kyseessä on 1900-luvun alkupuoliskolle ajoittuva mökki. Kivirakenteet voivat olla peräisin jostain aiemmasta rakennuksesta tai ne voivat liittyä tien raivaamiseen. Vuoden 1974 asemapiirroksen (Pörrö & Sund 1974) rakennus on pitkänmallinen ja sen harja on pohjois-eteläsuuntainen, joten sen kivijalkaan rakenteet eivät luultavasti liity, koska ne ovat väärällä puolella. Rakennus on mahdollisesti sama kuin kartassa näkyvä, mutta siitä on purettu eteläpääty pois.

Lisätietoja

Pörrö, P. & Sund, E. 1974: mittauspiirustus nro: 7301:1. *Hailuoto, Pajunperän kalastajakylä. Asemapiirros, luonnos*. Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston arkkitehtuurin historian laboratorio.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjäännös.

55. HAILUOTO, PAJUPERÄ 5

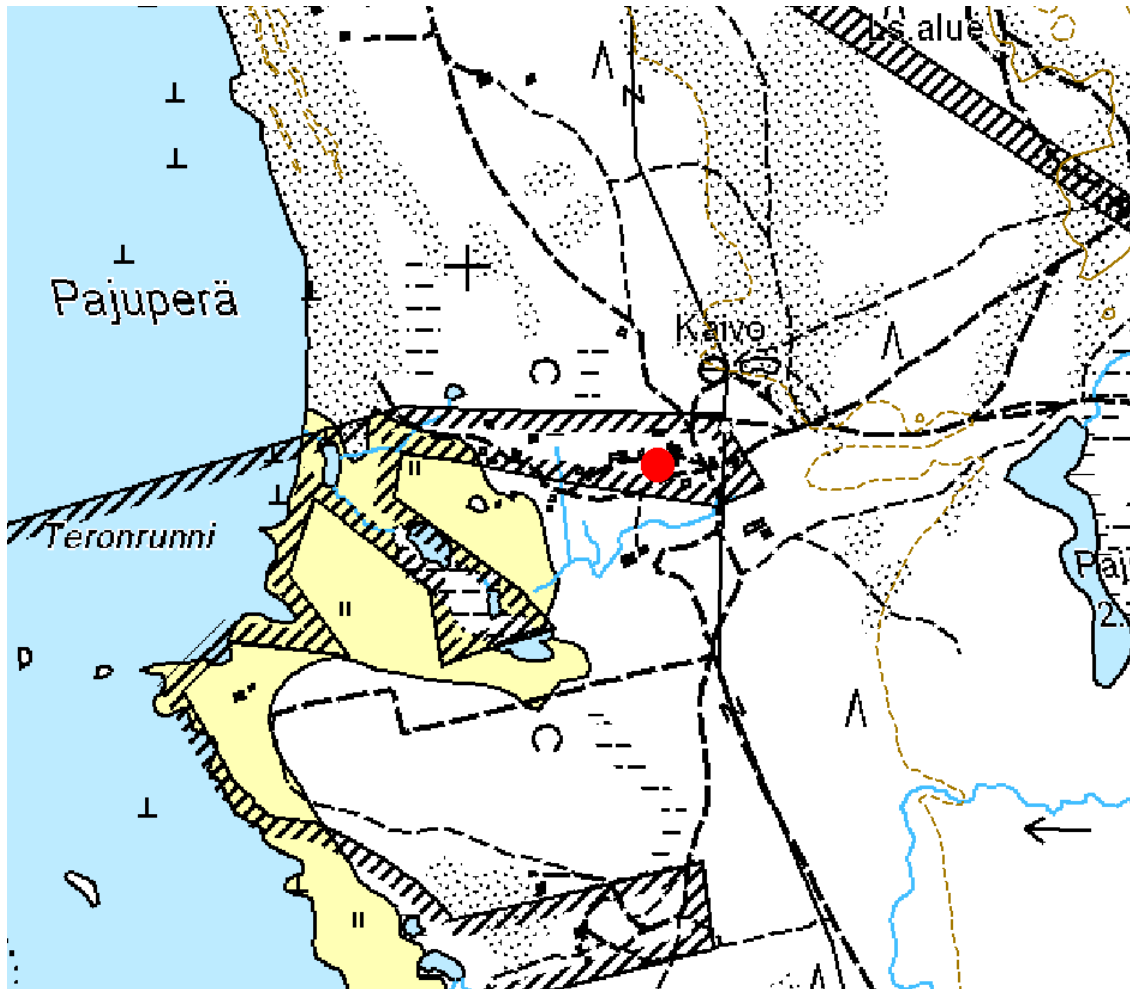
Ote maastokartasta 2442 09

Mittakaava 1:10 000

x=7215 781, y=3386 211, z=2 m mpy

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 64. *Pajuperä 5, mökki etelä-kaakkoon.*

56. HAILUOTO, PAJUPERÄ 6

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat (elinkeinohistorialliset muinaisjäännökset)
Tyypin tarkenne:	kalastuspaikat (kalastustukikohdat)
Reiska-tyyppi:	valmistuspaikat/työpaikat
Ajoitus:	uusi aika
Rauhoitusluokka:	muu historiallisen ajan kohde
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	2442 09
Koordinaatit:	x=7215 778, y=3386 266, z=2 m mpy
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, eteläpuoli
Maastomerkintä:	ei merkintää
Pinta-ala:	36,56 m ²
Etäisyystieto:	Hailuodon kirkosta 6,3 km länsi-luoteeseen
Maanomistus:	yksityinen

INVENTOINTI 2010

Aika:	2.8.2010
Valokuvat:	Pajuperä 6_1–6_5, Metsähallitus

LYHYT KOHDEKUVAUS

Verkkopuojin jäännös Luodon länsirannalla Pajuperän kalastajakylässä.

Taustatiedot

Kohde löytyi ilman ennakkotietoja maastoinventoinnissa. Pajuperän kylän rakennukset on käyty dokumentoimassa piirtämällä ja valokuvaamalla v. 1974 Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston arkkitehtuurin historian laboratorion toimesta opiskelijatyönä. Rakennus näkyy asemapiirroksessa (Pörrö & Sund 1974). Siitä on tehty myös mittauspiirroksiset (Eskelinen & Heikkinen 1974b, Eskelinen & Heikkinen 1974c). Rakennus on ollut tuolloin verkkopuoji.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Luodon länsirannalla Pajuperän kalastajakylän itäosassa etelä-pohjoissuuntaisen tien itäpuolella risteyksessä metsäisellä alueella. Kasvillisuus on mäntykangasta.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on 5,3 m leveä ja 6 m pitkä etupäässä pelkka- ja pyöröhirsistä tehty

jrkkänurkka- ja koirankaulasalvoksinen lahoava rakennus. Rakennuksessa on 10 hirsikertaa. Olkikatto on romahtanut sisään. Rakennuksessa on nurkkakiviperusta ja siinä on ollut lankkulattia (Eskelinen & Heikkinen 1974b). Päätykolmioissa on ollut pystylautavuoraus (Eskelinen & Heikkinen 1974c). Rakennuksen pohjoisenpuoleisen päätyseinän keskellä on pystyлаudoista tehty pariovi. Ovi on 1,65 m korkea ja 1,6 m leveä. Oven edessä on kivirakenne, jonka päällä on muutamia lautoja. Ovissa on pitkät rautasaranat. Kivirakenteen leveys on 1,4 m ja pituus 3,4 m. Rakennuksen sisällä on puutynnyri ja styroksilaatikoita. Rakennuksen eteläseinustalla on lahoava puuvene.

Kohteen rajaus

Maan pinnalle näkyvät rakenteet sijoittuvat 5,3 m x 6 m kokoiselle alueelle, lisäksi kivirakenne on 1,4 m x 3,4 m kokoinen

Tulkinta

Kyseessä on 1900-luvun alkupuoliskolle ajoittuva verkkopuoji. Rakennus on luultavasti jäänyt pois käytöstä 70–80-luvulla.

Lisätietoja

Eskelinen, J. & Heikkinen, V. 1974b: mittauspiirustus nro: 7304:1. *Hailuoto, Pajunperän kalastajakylä. Verkkopuoji 1. Asemapiirros, leikkaus, pohja*. Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston arkkitehtuurin historian laboratorio.

Eskelinen, J. & Heikkinen, V. 1974b: mittauspiirustus nro: 7304:2. *Hailuoto, Pajunperän kalastajakylä. Verkkopuoji 1. Julkisivut*. Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston arkkitehtuurin historian laboratorio.

Pörrö, P. & Sund, E. 1974: mittauspiirustus nro: 7301:1. *Hailuoto, Pajunperän kalastajakylä. Asemapiirros, luonnos*. Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston arkkitehtuurin historian laboratorio.

Luokitusehdotus

Muu historiallisen ajan kohde, ei muinaisjäännös.

56. HAILUOTO, PAJUPERÄ 6

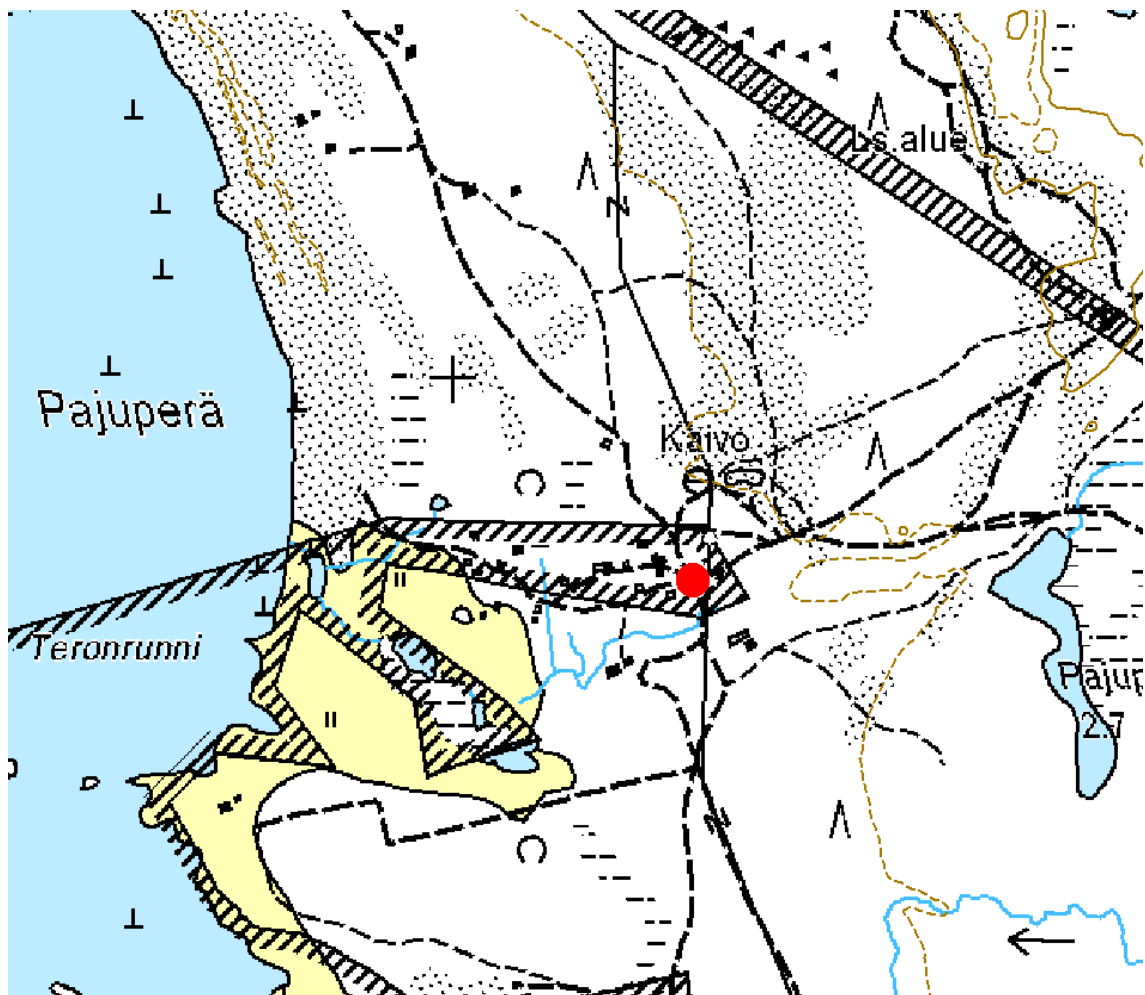
Ote maastokartasta 2442 09

Mittakaava 1:10 000

x=7215 778, y=3386 266, z=2 m mpy

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 65. *Pajuperä 6, puoji etelä-lounaaseen.*

3. RAKENNUSPERINTÖKOHTEET

PAJUPERÄ

1. HANNIN KALA- JA VERKKOPUOJIT

PERUSTIEDOT

Reiska-tyyppi: valmistuspaikat/työpaikat
Koordinaatit: x=7215 800, y=3386223, z=2 m mpy
x=7215799, y=3386230, z=2 m mpy
Koordinaattiselite: järjestyksessä lännenpuoleinen rakennus nro 1, idänpuoleinen rakennus nro 2, keskipiste
Osoite: 90480 Hailuoto, Pajuperä
Ajoitus: 1900-luvun alku
Luokitus: maakunnallisesti ja paikallisesti merkittävä
Lukumäärä: 2
Peruskartta: 2442 09
Omistus: yksityinen

INVENTOINTI 1974

Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston arkkitehtuurin historian laboratorio:
Jaakko Eskelinen, Irmeli Grundström, Vesa Heikkinen, Osmo Jaatinen, Hannele Janatuinen, Timo Lajunen, Matti Karsikas, Leena Keränen, Liisa Koski, Olli Kumpulainen, Ilkka Kärnä, Tarja Mikkonen, Marja-Liisa Moilanen, Heikki Mustonen, Kaisu Mäkikyrö, Leena Nuutinen, Erkki Ojala, Unto Ollikainen, Rauli Peltonen, Jouni Piekkari, Pirjo Pörrö, Eva Sund, Pekka Taskinen, Mikko Tossavainen, Marita Välikangas, Yegezu Wondafrash.

Aika: 4.-5.10.1974

INVENTOINTI 1994–1996

Ympäristötaito Oy: Ritva Kuusisto ja Eija Niemelä

Aika: syksy 1994–syksy 1996

INVENTOINTI 2010

Aika: 2.10.2010

Valokuvat: Hannin kala- ja verkkopuojit 1
Hannin kala- ja verkkopuoji 1–4
Hannin kalapuoji 1–4

LYHYT KOHDEKUVAUS

Hannin kala- ja verkkopuojit Hailuodon Pajuperän kalastajakylässä.

Taustatiedot

Pajuperän kylän rakennukset on käyty dokumentoimassa piirtämällä ja valokuvaamalla v. 1974 Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston arkkitehtuurin historian laboratorion toimesta opiskelijatyönä. Piirustuksia ja valokuvia säilytetään mm. arkkitehtuurin historian laboratoriossa. Mahdollisia kohdeinventointilomakkeita ei inventoinnista löytynyt. Lisäksi Ympäristötaito Oy on käynyt v. 1994–1996 kartoittamassa Hailuodon rantayleiskaavaa varten Hailuodon kunnan historiallisesti merkittävän rakennuskannan, joka sisältää osan Pajuperän kylän rakennuksista. Kohteet on inventoinnissa valokuvattu ja niistä on tehty kohdeinventointilomakkeet hyödyntäen myös arkkitehtuurin osaston em. mittauspaiirustuksia. Lisäksi rakennusten omistajia on haastateltu.

Tätä selvitystä varten kohteet käytiin tarkastamassa, valokuvaamassa ja mittaamassa koordinaatit. Alla olevissa kuvauksissa on käytetty Ympäristötaito Oy:n selvitysraporttia ja arkkitehtuurin osaston mittauspaiirustuksia.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Hailuodon Luodon länsirannalla olevan Pajuperän kalastajakylän itäosassa kylän pohjoisenpuoleisen rantaan päin menevän tien varrella.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on kaksi puojia. Lännenpuoleinen rakennus nro 1 on rakennettu alun perin 1900-luvun alussa kala- ja verkkopuojiksi. Puoji on kaakko-luodesuuntainen (Pörrö & Sund 1974). Puoji on yksikerroksinen ja se on rakennettu nurkkakivien päälle. Rakennuksen kaakkoispäädyn verkkopuojissa on lamasalvoksinen pitkänurkkainen hirsirunko, ja luoteispäädystä oleva kalapuoja on rankorakenteinen. Verkkopuojin pääty on vuoraamaton, ja kalapuojissa on lomalaudoitus vajaasärmäisestä leveästä laudasta. Hirsirungon pystylaudoista tehty pariovi on kaakonpuoleisessa päätyseinän keskellä tielle päin, ja laudoitetun osan pystyladoista tehty pariovi on lounaanpuoleisella räystäässivulla melkein laudoitetun osan keskellä (Kumpulainen et al. 1974b). Ovissa on pitkänmalliset rautasaranat. Satulakaton alkuperäinen katemateriaali on ollut olki, mutta se on vaihdettu galvanoiduksi pelliksi 1970-luvulla. Vuoden 1974 piirroksissa on vielä olkikatto (Kumpulainen et al. 1974b). Verkkopuojissa on lautalattia ja kalapuojissa maalattia (Kumpulainen et al. 1974c). Väri on käsittelemätön harmaa. Rakennus on hyväkuntoinen ja se toimii nykyään varastorakennuksena. (Kuusisto & Niemelä 1997: lomake 35)

Idänpuoleinen rakennus nro 2 on rakennettu alun perin 1900-luvun alussa kalapuojiksi. Puoji on kaakko-luodesuuntainen (Pörrö & Sund 1974). Puoji on yksi-

kerroksinen ja se on rakennettu nurkkakivien päälle. Rakennuksessa on lamalvoksinen pitkänurkkainen hirsirunko ja se on vuoraamaton. Pysty-laudoista tehty pariovi on kaakonpuoleisessa päätyseinässä tielle päin (Kumpulainen et al. 1974b). Ovessa on pitkänmalliset rautasaranat Satulakaton alkupe-
räinen katemateriaali on ollut olki, mutta se on vaihdettu galvanoiduksi pelliksi 1970-luvulla. Vuoden 1974 piirroksissa on vielä olkikatto (Kumpulainen et al. 1974b). Puojissa on ollut laotalattia (Kumpulainen et al. 1974c), nykyisestä tilas-
ta ei ole varmuutta. Väri on käsittelemätön harmaa. Rakennus on huonokun-
toinen ja se toimii nykyään varastorakennuksena. (Kuusisto & Niemelä 1997: lomake 35)

Puojien pohjoispuolella (Pörrö & Sund 1974) ollut asuinmökki on purettu ja tilalle on rakennettu uusi mökki (Kuusisto & Niemelä 1997: lomake 35). Tarkastuskäynnillä rakennus 1:n ulkoasussa ei näkynyt muutoksia. Rakennus 2:n nurkkasalvokset on vuorattu pysty-laudoilla.

Luokitus

Puojit ovat osa historiallista Pajuperän kalastajakylää ja edustavat tyypillistä Hailuodon kalastajakulttuuriin kuulunutta rakennustyyppiä ja niillä on siten rakennushistoriallista arvoa (Kuusisto & Niemelä 1997: lomake 35). Hailuodon kulttuuriympäristöohjelman mukaan Pajuperän ja muiden alueiden kaikki ennen 60-lukua rakennetut lähes perinteisessä asussaan olevat kalastusrakenteet ovat kulttuurihistoriallisesti arvokkaita ja ne tulisi säilyttää (Merilä 2003: 84–86). Lisäksi Pajuperän kylä kokonaisuutena on määritetty maakunnallisella tasolla kulttuurihistoriallisesti merkittäväksi kohteeksi historiallisten ja rakennushistoriallisten syiden ja maisemakokonaisuuden perusteella; tosin kohteessa on selvityksen mukaan tehty sen arvoa heikentäviä muutoksia, joita suositellaan korjattaviksi ko. arvot palauttaen (Salmela et al. 1993: 74).

Lisätietoja

Kumpulainen, O., Lajunen, T., Taskinen, P. 1974a: mittauspiirustus nro: 7307:1.
Hailuoto, Pajuperän kalastajakylä. Hanni, verkkopuoji A2 ja kalapuojit A3 ja A4. Yksityiskohtia. Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston arkkitehtuurin historian laboratorio.

Kumpulainen, O., Lajunen, T., Taskinen, P. 1974b: mittauspiirustus nro: 7307:2.
Hailuoto, Pajuperän kalastajakylä. Hanni, verkkopuoji A2 ja kalapuojit A3 ja A4. Julkisivout. Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston arkkitehtuurin historian laboratorio.

Kumpulainen, O., Lajunen, T., Taskinen, P. 1974c: mittauspiirustus nro: 7307:3.
Hailuoto, Pajuperän kalastajakylä. Hanni, verkkopuoji A2 ja kalapuojit

A3 ja A4. Pohjat. Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston arkkitehtuurin historian laboratorio.

Kumpulainen, O., Lajunen, T., Taskinen, P. 1974d: mittauspiirustus nro: 7307:4. *Hailuoto, Pajuperän kalastajakylä. Hanni, verkkopuoji A2 ja kalapuojit A3 ja A4. Leikkaukset.* Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston arkkitehtuurin historian laboratorio.

Kuusisto, R. & Niemelä, E. 1997: Kohdeinventointilomake 35, Hannin kala- ja verkkopuojit. *Hailuodon rantayleiskaava. Kulttuurihistoriallisesti merkittävän rakennuskannan inventointi. Osa 1.* Ympäristötaito Oy & Hailuodon kunta.

Merilä, E. 2003: *Toisten nurkista. Hailuodon kulttuuriympäristöohjelma.* Hailuodon kunta, Pohjois-Pohjamaan ympäristökeskus & Pohjois-Pohjanmaan liitto.

Pörrö, P. & Sund, E. 1974: mittauspiirustus nro: 7301:1. *Hailuoto, Pajunperän kalastajakylä. Asemapiirros, luonnos.* Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston arkkitehtuurin historian laboratorio.

Salmela, A., Eskelinen, O. & Huusko, J. 1993: *Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet. Osa 1.* Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, A:155.

1. HANNIN KALA- JA VERKKOPUOJIT

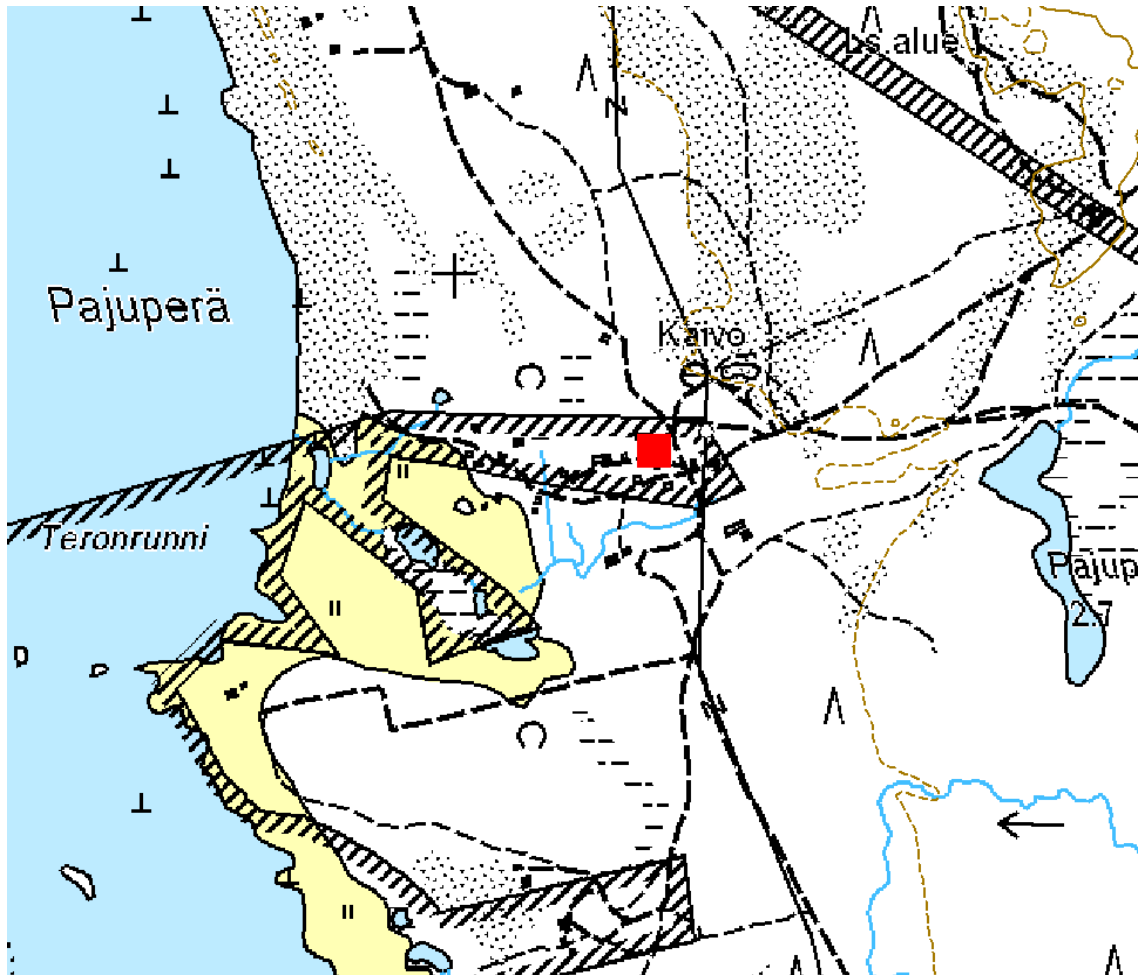
Ote maastokartasta 2442 09

x=7215 800, y=3386227, z=2 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 66. Hannin kala- ja verkkopuojit länsi-luoteeseen.

2. PRAMILAN VERKKOPUOJI

PERUSTIEDOT

Reiska-tyyppi: valmistuspaikat/työpaikat
Koordinaatit: x=7215 784, y=3386 228, z=2 m mpy
Koordinaattiselite: keskipiste
Osoite: 90480 Hailuoto, Pajuperä
Ajoitus: 1900-luvun alku
Luokitus: maakunnallisesti ja paikallisesti merkittävä
Lukumäärä: 1
Peruskartta: 2442 09
Omistus: yksityinen

INVENTOINTI 1974

Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston arkkitehtuurin historian laboratorio:
Jaakko Eskelinen, Irmeli Grundström, Vesa Heikkinen, Osmo Jaatinen, Hannele Janatuinen, Timo Lajunen, Matti Karsikas, Leena Keränen, Liisa Koski, Olli Kumpulainen, Ilkka Kärnä, Tarja Mikkonen, Marja-Liisa Moilanen, Heikki Mustonen, Kaisu Mäkikyrö, Leena Nuutinen, Erkki Ojala, Unto Ollikainen, Rauli Peltonen, Jouni Piekkari, Pirjo Pörrö, Eva Sund, Pekka Taskinen, Mikko Tossavainen, Marita Välikangas, Yegezu Wondafrash.
Aika: 4.-5.10.1974

INVENTOINTI 1994–1996

Ympäristötaito Oy: Ritva Kuusisto ja Eija Niemelä
Aika: syksy 1994–syksy 1996

INVENTOINTI 2010

Aika: 2.10.2010
Valokuvat: Pramilan verkkopuoli 1–4

LYHYT KOHDEKUVAUS

Pramilan verkkopuoli Hailuodon Pajuperän kalastajakylässä.

Taustatiedot

Pajuperän kylän rakennukset on käyty dokumentoimassa piirtämällä ja valokuvaamalla v. 1974 Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston arkkitehtuurin historian laboratorion toimesta opiskelijatyönä. Piirustuksia ja valokuvia säilytetään mm. arkkitehtuurin historian laboratoriossa. Mahdollisia kohdeinventointilomakkeita ei inventoinnista löytynyt. Lisäksi Ympäristötaito Oy on käynyt v. 1994–1996 kartoittamassa Hailuodon rantayleiskaavaa varten Hailuodon kun-

nan historiallisesti merkittävän rakennuskannan, joka sisältää osan Pajuperän kylän rakennuksista. Kohteet on inventoinnissa valokuvattu ja niistä on tehty kohdeinventointilomakkeet hyödyntäen myös arkkitehtuurin osaston em. mittausspiirustuksia. Lisäksi rakennusten omistajia on haastateltu.

Tätä selvitystä varten kohteet käytiin tarkastamassa, valokuvaamassa ja mittaamassa koordinaatit. Alla olevissa kuvauksissa on käytetty Ympäristötaito Oy:n selvitysraporttia ja arkkitehtuurin osaston mittausspiirustuksia.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Hailuodon Luodon länsirannalla olevan Pajuperän kalastajakylän itäosassa kylän rantaan päin menevien teiden välissä.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on 1900-luvun alussa rakennettu verkkopuoji. Puoji on kaakko-luodesuuntainen (Pörrö & Sund 1974). Puoji on yksikerroksinen ja se on rakennettu nurkkakivien päälle. Rakennuksessa on lamasalvoksinen pitkänurkkainen hirsirunko ja pinta on vuoraamaton. Puojin lounaissivulla ja eteläpäädyssä olleet katokset on purettu 70-luvulla. Pulpettikattoiset katokset näkyvät vielä v. 1974 piirroksissa (Eskelinen & Heikkinen 1974a). Pystyлаudoilla vuoratut katokset olivat kooltaan m x m, niissä oli maalattia ja ne olivat auki hirsirakennuksen etelänurkan kohdalla (Eskelinen & Heikkinen 1974a). Hirsirungon vaakalaudoitettu ovi on luoteenpuoleisessa päätyseinän keskellä tielle päin (Eskelinen & Heikkinen 1974a). Oviaukkoa on nähtävästi hieman kavennettu uudelle ovelle sopivaksi laittamalla muutamia pystyлаutoja toiseen ovenpieleen, ennen siinä on ollut pystyлаudoista tehty pariovi, jossa on ollut poikittain oven keskellä vaakalaudat (Eskelinen & Heikkinen 1974a). Puojissa on ollut osittainen lautalattia (Eskelinen & Heikkinen 1974a), nykyisestä tilasta ei ole tietoa. Satulakaton alkuperäinen katemateriaali on ollut olki, mutta se on vaihdettu harmaaseen huopaan v. 1976. Väri on käsittelemätön harmaa. Rakennus on hyväkuntoinen eikä se ole nykyään käytössä. (Kuusisto & Niemelä 1997: lomake 36)

Puojin yhteyteen on rakennettu v. 1937 asuinmökki, joka siirretty 50–60-luvun vaihteessa Hailuodon Santoseen (Kuusisto & Niemelä 1997: lomake 36). Tarkastuskäynnillä rakennuksen ulkoasussa ei näkynyt muutoksia. Rakennuksen lounaisseinustalla erottui matala painanne entisen katoksen kohdalla.

Luokitus

Puojji on osa historiallista Pajuperän kalastajakylää ja edustaa tyypillistä Hailuodon kalastajakulttuuriin kuulunutta rakennustyyppiä ja –tapaa, ja sillä on

siten rakennushistoriallista arvoa (Kuusisto & Niemelä 1997: lomake 36). Hailuodon kulttuuriympäristöohjelman mukaan Pajuperän ja muiden alueiden kaikki ennen 60-lukua rakennetut lähes perinteisessä asussaan olevat kalastusrakenteet ovat kulttuurihistoriallisesti arvokkaita ja ne tulisi säilyttää (Merilä 2003: 84–86). Lisäksi Pajuperän kylä kokonaisuutena on määritetty maakunnallisella tasolla kulttuurihistoriallisesti merkittäväksi kohteeksi historiallisten ja rakennushistoriallisten syiden ja maisemakokonaisuuden perusteella; tosin kohteessa on selvityksen mukaan tehty sen arvoa heikentäviä muutoksia, joita suositellaan korjattaviksi ko. arvot palauttaen (Salmela et al. 1993: 74).

Lisätietoja

Eskelinen, J. & Heikkinen, V. 1974a: mittauspiirustus nro: 7305:1. *Hailuoto, Pajuperän kalastajakylä. Verkkopuoji 2. Julkisivut, leikkaus, pohja*. Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston arkkitehtuurin historian laboratorio.

Kuusisto, R. & Niemelä, E. 1997: Kohdeinventointilomake 36, Pramilan verkkopuoji. *Hailuodon rantayleiskaava. Kulttuurihistoriallisesti merkittävän rakennuskannan inventointi. Osa 1. Ympäristötaito Oy & Hailuodon kunta*.

Merilä, E. 2003: *Toisten nurkista. Hailuodon kulttuuriympäristöohjelma*. Hailuodon kunta, Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus & Pohjois-Pohjanmaan liitto.

Pörrö, P. & Sund, E. 1974: mittauspiirustus nro: 7301:1. *Hailuoto, Pajunperän kalastajakylä. Asemapiirros, luonnos*. Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston arkkitehtuurin historian laboratorio.

Salmela, A., Eskelinen, O. & Huusko, J. 1993: *Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet. Osa 1. Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto*, A:155.

2. PRAMILAN VERKKOPUOJI

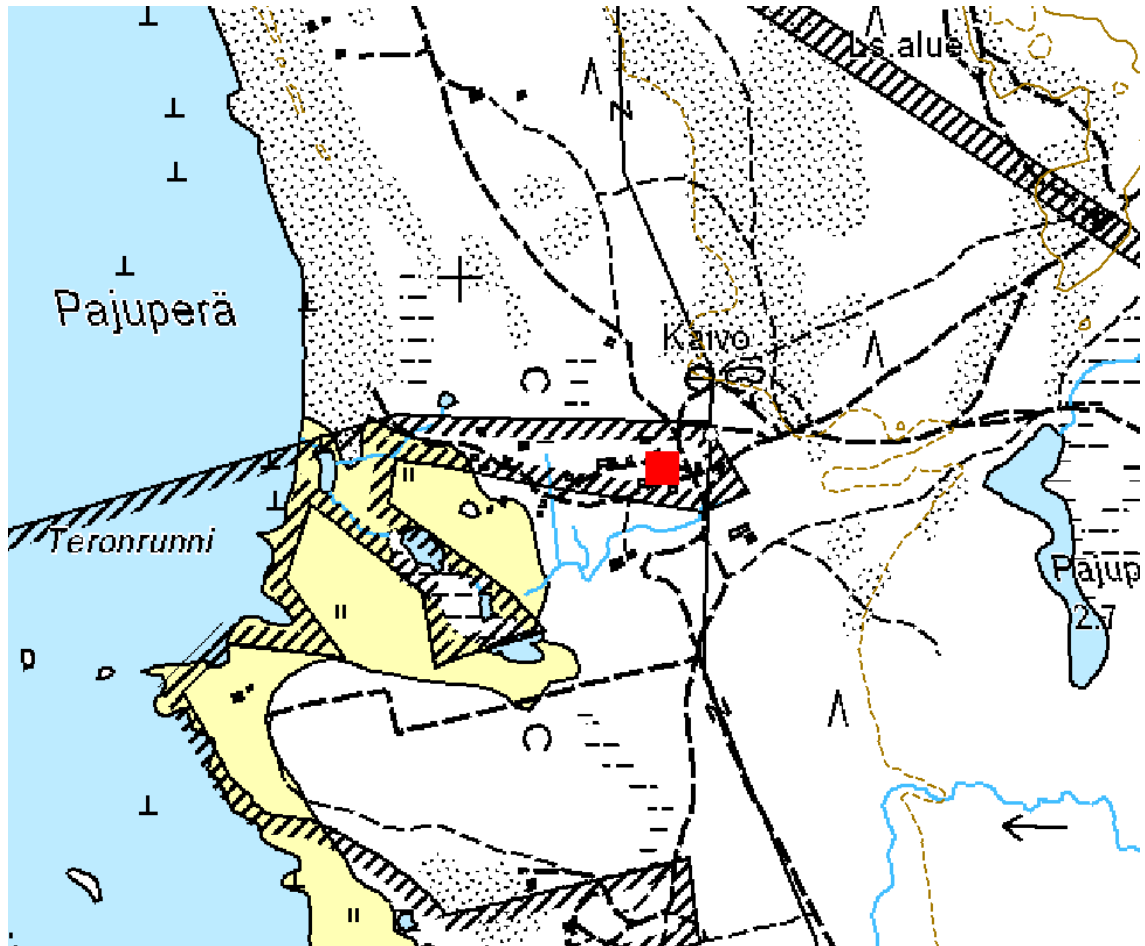
Ote maastokartasta 2442 09

x=7215 784, y=3386 228, z=2 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 67. *Pramilan verkkopuoji etelään.*

3. KITILÄN KALAMÖKKI

PERUSTIEDOT

Reiska-tyyppi: valmistuspaikat/työpaikat
Koordinaatit: x=7215 757, y=3386 239, z=2 m mpy
Koordinaattiselite: keskipiste
Osoite: 90480 Hailuoto, Pajuperä
Ajoitus: 1900-luvun alku
Luokitus: maakunnallisesti ja paikallisesti merkittävä
Lukumäärä: 1
Peruskartta: 2442 09
Omistus: yksityinen

INVENTOINTI 1974

Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston arkkitehtuurin historian laboratorio:
Jaakko Eskelinen, Irmeli Grundström, Vesa Heikkinen, Osmo Jaatinen, Hannele Janatuinen, Timo Lajunen, Matti Karsikas, Leena Keränen, Liisa Koski, Olli Kumpulainen, Ilkka Kärnä, Tarja Mikkonen, Marja-Liisa Moilanen, Heikki Mustonen, Kaisu Mäkikyrö, Leena Nuutinen, Erkki Ojala, Unto Ollikainen, Rauli Peltonen, Jouni Piekkari, Pirjo Pörrö, Eva Sund, Pekka Taskinen, Mikko Tossavainen, Marita Välikangas, Yegezu Wondafrash.
Aika: 4.-5.10.1974

INVENTOINTI 1994–1996

Ympäristötaito Oy: Ritva Kuusisto ja Eija Niemelä
Aika: syksy 1994–syksy 1996

INVENTOINTI 2010

Aika: 2.10.2010
Valokuvat: Kittilän kalamökki 1–6

LYHYT KOHDEKUVAUS

Kittilän kalamökki Hailuodon Pajuperän kalastajakylässä.

Taustatiedot

Pajuperän kylän rakennukset on käyty dokumentoimassa piirtämällä ja valokuvaamalla v. 1974 Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston arkkitehtuurin historian laboratorion toimesta opiskelijatyönä. Piirustuksia ja valokuvia säilytetään mm. arkkitehtuurin historian laboratoriossa. Mahdollisia kohdeinventointilomakkeita ei inventoinnista löytynyt. Lisäksi Ympäristötaito Oy on käynyt v. 1994–1996 kartoittamassa Hailuodon rantayleiskaavaa varten Hailuodon kun-

nan historiallisesti merkittävän rakennuskannan, joka sisältää osan Pajuperän kylän rakennuksista. Kohteet on inventoinnissa valokuvattu ja niistä on tehty kohdeinventointilomakkeet hyödyntäen myös arkkitehtuurin osaston em. mittausspiirustuksia. Lisäksi rakennusten omistajia on haastateltu.

Tätä selvitystä varten kohteet käytiin tarkastamassa, valokuvaamassa ja mittaamassa koordinaatit. Alla olevissa kuvauksissa on käytetty Ympäristötaito Oy:n selvitysraporttia ja arkkitehtuurin osaston mittausspiirustuksia.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Hailuodon Luodon länsirannalla olevan Pajuperän kalastajakylän eteläosassa kylän etelänpuoleisen rantaan päin menevän tien varrella.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on 1900-luvun alussa rakennettu kalamökkin, porstuan ja tallin yhdistelmä. Se on koillis-lounassuuntainen (Pörrö & Sund 1974). Rakennus on yksikerroksinen ja se on rakennettu nurkkakivien päälle. Rakennuksessa on lamasalvoksinen pitkänurkkainen hirsirunko. Rakennuksen lounaispäädyn kalamökin hirsirunko on tuotu muualta Pajuperälle mahdollisesti jo 1800-luvulla. Alunperin rakennuksessa oli vain hirsinen mökkiosa. Hirsinen koillispäädyn talliosa ja keskellä oleva eteishuone on rakennettu 1920- ja 1930-lukujen vaihteessa. Rakennuksessa on osittainen lomalaudoitus leveästä vajaasärmäisestä laudasta koillispäädyn talliosan päätykolmiossa ja lounaispäädyn mökissä lukuun ottamatta päätykolmiota. Talliosan pystylaudosta tehty pariovi on koillispäädyssä hieman sivussa keskilinjasta; mökistä on sisäovi eteiseen ja eteisestä samantyyppinen pariovi luoteenpuoleisen räystäässivun keskivaiheilla (Koski et al. 1974c). Mökissä on kaksi ikkunaa, toinen päätyseinän keskellä lounaaseen ja toinen räystäässivun mökkiosan keskellä kaakkoon (Koski et al. 1974c). Päätyikkuna on neliruutuinen kahden ylimmän ruudun ollessa puolet alempien ruutujen koosta. Räystäässivun ikkuna on neliömäinen kaksiruutuinen. Satulakaton alkuperäinen katemateriaali mökin kohdalla päre ja muualla olki, mutta se on vaihdettu galvanoiduksi pelliksi 1970-luvulla. Vuoden 1974 piirroksissa on vielä päre- ja olkikatto (Koski et al. 1974c). Talliosassa on ollut maalattia ja eteisessä ja mökissä lautalattia (Koski et al. 1974b), nykyisestä tilasta ei ole tietoa. Väri on käsittelemätön harmaa. Liesi on mökin sisäseinän vieressä kaakkoisseinustalla (Koski et al. 1974b). Savupiippu on muurattu tiilestä. Rakennus on kunnoltaan hyvä tai kohtalainen ja se toimii nykyään mökkinä. 1900-luvun alussa mökki on ollut Kirkonkylällä asuneen kestikauppiaan käytössä, Kittilät ostivat mökin v. 1917. (Kuusisto & Niemelä 1997: lomake 37) Tarkastuskäynnillä rakennuksen ulkoasussa ei ollut tapahtunut muutoksia.

Luokitus

Kalamökki on osa historiallista Pajuperän kalastajakylää ja edustaa perinteistä kalastuselinkeinoon kuulunutta rakennustyyppiä. Rakennus kattomateriaaliaan lukuun ottamatta säilyttänyt hyvin alkuperäisen ulkonäkönsä, ja sillä on rakennushistoriallista arvoa. (Kuusisto & Niemelä 1997: lomake 37) Hailuodon kulttuuriympäristöohjelman mukaan Pajuperän ja muiden alueiden kaikki ennen 60-lukua rakennetut lähes perinteisessä asussaan olevat kalastusrakenteet ovat kulttuurihistoriallisesti arvokkaita ja ne tulisi säilyttää (Merilä 2003: 84–86). Lisäksi Pajuperän kylä kokonaisuutena on määritetty maakunnallisella tasolla kulttuurihistoriallisesti merkittäväksi kohteeksi historiallisten ja rakennushistoriallisten syiden ja maisemakokonaisuuden perusteella; tosin kohteessa on selvityksen mukaan tehty sen arvoa heikentäviä muutoksia, joita suositellaan korjattaviksi ko. arvot palauttaen (Salmela et al. 1993).

Lisätietoja

Koski, L., Nuutinen, L., Janatuinen, H. & Wondafrash, Y. 1974a: mittauspiirustus nro: 7306:1. *Hailuoto, Pajuperän kalastajakylä. Kittilä, mökki+porstua+talli B1. Yksityiskohtia*. Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston arkkitehtuurin historian laboratorio.

Koski, L., Nuutinen, L., Janatuinen, H. & Wondafrash, Y. 1974b: mittauspiirustus nro: 7306:2. *Hailuoto, Pajuperän kalastajakylä. Kittilä, mökki+porstua+talli B1. Asemapiirros (m.kopio), pohjapiirros*. Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston arkkitehtuurin historian laboratorio.

Koski, L., Nuutinen, L., Janatuinen, H. & Wondafrash, Y. 1974c: mittauspiirustus nro: 7306:3. *Hailuoto, Pajuperän kalastajakylä. Kittilä, mökki+porstua+talli B1. Julkisivout, leikkaus*. Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston arkkitehtuurin historian laboratorio.

Koski, L., Nuutinen, L., Janatuinen, H. & Wondafrash, Y. 1974d: mittauspiirustus nro: 7306:4. *Hailuoto, Pajuperän kalastajakylä. Kittilä, mökki+porstua+talli B1. Yksityiskohtia*. Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston arkkitehtuurin historian laboratorio.

Kuusisto, R. & Niemelä, E. 1997: Kohdeinventointilomake 37, Kittilän kalamökki. *Hailuodon rantayleiskaava. Kulttuurihistoriallisesti merkittävän rakennuskannan inventointi. Osa 1. Ympäristötaito Oy & Hailuodon kunta*.

Merilä, E. 2003: *Toisten nurkista. Hailuodon kulttuuriympäristöohjelma*. Hailuodon kunta, Pohjois-Pohjamaan ympäristökeskus & Pohjois-Pohjanmaan

liitto.

Pörrö, P. & Sund, E. 1974: mittauspiirustus nro: 7301:1. *Hailuoto, Pajunperän kalastajakylä. Asemapiirros, luonnos.* Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston arkkitehtuurin historian laboratorio.

Salmela, A., Eskelinen, O. & Huusko, J. 1993: *Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet. Osa 1. Pohjois-Pohjanmaan seutukaava-liitto, A:155.*

3. KITILÄN KALAMÖKKI

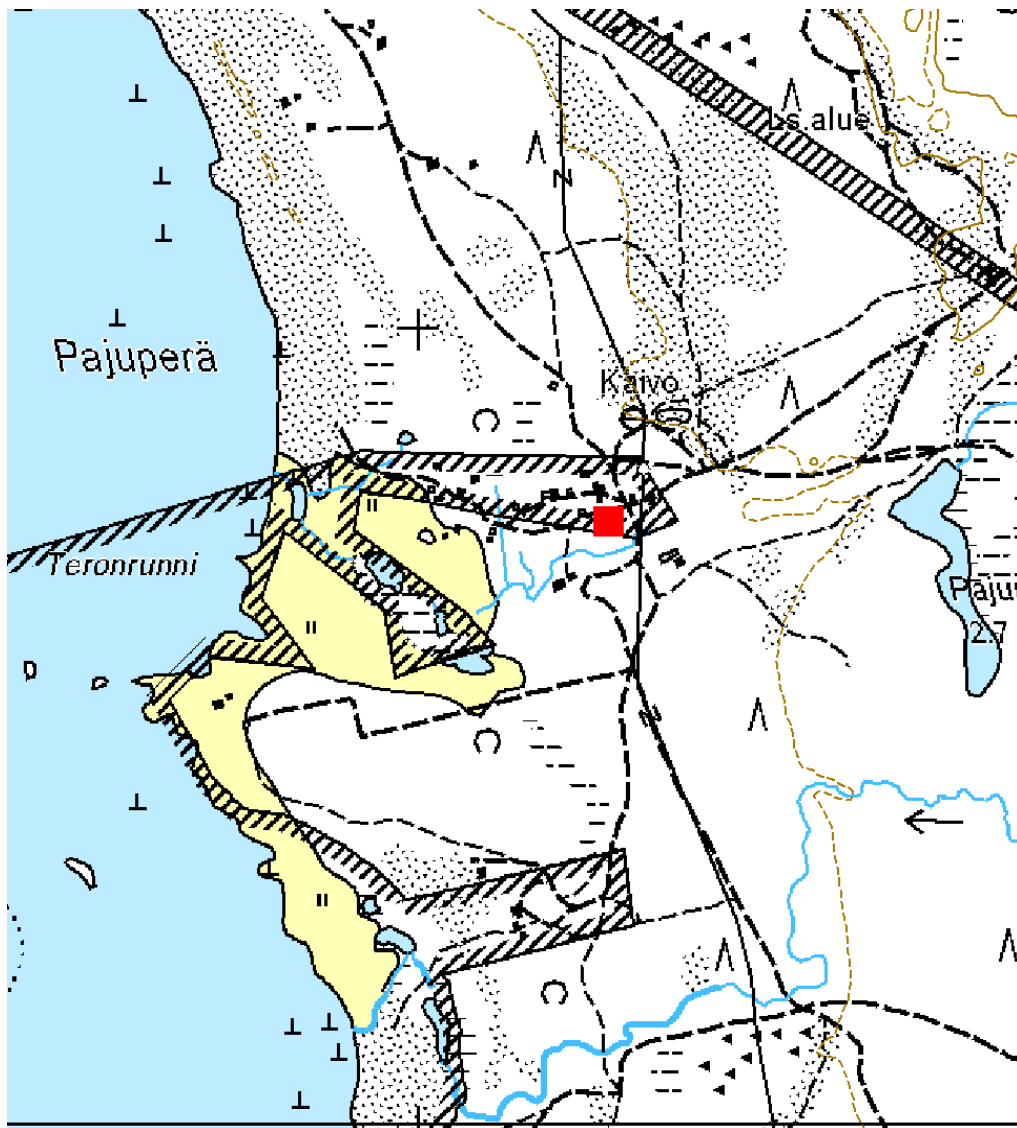
Ote maastokartasta 2442 09

x=7215 757, y=3386 239, z=2 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 68. *Kittilän kalamökki etelään.*

4. PRAMILAN KALAMAJA JA TALLI- JA PUOJIRAKENNUS

PERUSTIEDOT

Reiska-tyyppi: valmistuspaikat/työpaikat
Koordinaatit: x=7215 767, y=3386 207, z=2 m mpy
x=7215 792, y=3386 165, z=2 m mpy
Koordinaattiselite: järjestyksessä kalamaja nro 1 ja talli- ja puojirakennus nro 2, keskipiste
Osoite: 90480 Hailuoto, Pajuperä
Ajoitus: 1920-1950-luku
Luokitus: maakunnallisesti ja paikallisesti merkittävä
Lukumäärä: 2
Peruskartta: 2442 09
Omistus: yksityinen

INVENTOINTI 1974

Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston arkkitehtuurin historian laboratorio:
Jaakko Eskelinen, Irmeli Grundström, Vesa Heikkinen, Osmo Jaatinen, Hannele Janatuinen, Timo Lajunen, Matti Karsikas, Leena Keränen, Liisa Koski, Olli Kumpulainen, Ilkka Kärnä, Tarja Mikkonen, Marja-Liisa Moilanen, Heikki Mustonen, Kaisu Mäkikyrö, Leena Nuutinen, Erkki Ojala, Unto Ollikainen, Rauli Peltonen, Jouni Piekkari, Pirjo Pörrö, Eva Sund, Pekka Taskinen, Mikko Tossavainen, Marita Välikangas, Yegezu Wondafrash.
Aika: 4.-5.10.1974

INVENTOINTI 1994–1996

Ympäristötaito Oy: Ritva Kuusisto ja Eija Niemelä
Aika: syksy 1994–syksy 1996

INVENTOINTI 2010

Aika: 2.10.2010
Valokuvat: Pramilan kalamaja 1–5
Pramilan talli- ja puojirakennus 1–5

LYHYT KOHDEKUVAUS

Pramilan kalamaja ja talli-puojirakennus Hailuodon Pajuperän kalastajakylässä.

Taustatiedot

Pajuperän kylän rakennukset on käyty dokumentoimassa piirtämällä ja valokuvaamalla v. 1974 Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston arkkitehtuurin historian laboratorion toimesta opiskelijatyönä. Piirustuksia ja valokuvia säilytetään

mm. arkkitehtuurin historian laboratoriossa. Mahdollisia kohdeinventointilomakkeita ei inventoinnista löytynyt. Lisäksi Ympäristötaito Oy on käynyt v. 1994–1996 kartoittamassa Hailuodon rantayleiskaavaa varten Hailuodon kunnan historiallisesti merkittävän rakennuskannan, joka sisältää osan Pajuperän kylän rakennuksista. Kohteet on inventoinnissa valokuvattu ja niistä on tehty kohdeinventointilomakkeet hyödyntäen myös arkkitehtuurin osaston em. mittausspiirustuksia. Lisäksi rakennusten omistajia on haastateltu.

Tätä selvitystä varten kohteet käytiin tarkastamassa, valokuvaamassa ja mittaamassa koordinaatit. Alla olevissa kuvauksissa on käytetty Ympäristötaito Oy:n selvitysraporttia ja arkkitehtuurin osaston mittausspiirustuksia.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Hailuodon Luodon länsirannalla olevan Pajuperän kalastajakylän keskiosassa. Kalamaja sijaitsee kylän eteläpuoleisen rantaan päin menevän tien varrella ja talli-puojirakennus pohjoispuolella rantaan kulkevan tien varrella.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on kaksi rakennusta. Rakennus nro 1 on 1930-luvulla nykyiselle paikalleen uutena rakennettu kalamaja. Kalamaja kaakko-luodesuuntainen (Pörrö & Sund 1974). Mökki on yksikerroksinen ja se on rakennettu ladottujen luonnonkivien päälle. Mökin luoteispäädyssä on pysty-laudoista tehty eteinen. Mökkiolosassa on lamasalvoksinen pitkänurkkainen hirsirunko. Lounaanpuoleinen räystäässivu on vuorattu tasaisella pysty-laudoituksella. Alun perin rakennuksessa ei ole ollut vuorausta, julkisivu suojattiin sään rasituksilta 1950-luvulla. Pysty-laudoista tehty ovi on lounaanpuoleisella räystäässivulla eteisen kohdalla (Karsikas et al. 1974c). Samalla sivulla on alkuperäinen kuusiruutuinen ikkuna, jossa on konsoleilla kannatettu lippa. Satulakaton alkuperäinen katemateriaali on ollut päre, mutta se on vaihdettu galvanoiduksi pelliksi 1980-luvun alussa. Väri on käsittelemätön harmaa. Sisätilat on lämmitetty perinteisellä holvimuurilla, joka on vielä jäljellä. Rakennuksessa ei ole enää tiilistä muurattua savupiippua, se näkyy vielä v. 1974 piirroksissa (Karsikas et al. 1974c). Rakennus on hyväkuntoinen, tosin perustusten ympärille on kertynyt maata ja alimmat hirret alkavat lahota. Rakennus toimii nykyään mökkinä. (Kuusisto & Niemelä 1997: lomake 38) Tarkastuskäynnillä ulkoasussa ei näkynyt muutoksia.

Rakennus nro 2 on 1920–1950-luvulla rakennettu tallin, venevajan ja verkkovajan yhdistelmä. Rakennus on koillis-lounassuuntainen (Pörrö & Sund 1974). Rakennus on yksikerroksinen ja se on rakennettu luonnonkivien päälle. Raken-

nuksen keskiosan lamasalvoksinen pitkänurkkainen hirsirunko on siirretty paikalleen 1920-luvulla. Alun perin se on ollut talli Pramilan tilan pihapiirissä, ja se on rakennettu luultavasti 1800-luvun loppupuolella. Rakennusta on jatkettu 1950-luvun lopulla lautarakenteisella verkkovajalla lounaispäässä ja pienellä venevajalla koillispuolella. Vajoissa on rankorakenne ja vuorauksena peiterimalaudoitus vajasärmäisestä leveästä laudasta. Verkkovajassa ja tallissa on satulakatto ja venevajassa pulpettikatto. Katon alkuperäinen katemateriaali on ollut olki, mutta se on vaihdettu galvanoiduksi pelliksi 1980-luvun alussa. (Kuusisto & Niemelä 1997: lomake 38) Tallin pystyautoista tehty pariovi ja venevajon oviaukko on kaakkoon tielle päin räystäässivulla. Verkkovajassa on kaksi pystylautaa, toinen leveämpi pariovi lounaispuolella ja toinen kapeampi ovi kaakonpuolella räystäässivulla talliosan vieressä. Venevajassa on ollut lautalattia ja verkkovajassa maalattia, nykytilasta ei ole tietoa. (Grundström et al.) 1974b; 1974c) Väri on käsittelemätön harmaa. Rakennus on kohtuullisessa kunnossa. Perustukset ovat vajonneet, joten alimmat hirret ja laudat saattavat lohjeta. Rakennus toimii nykyään varastorakennuksena. (Kuusisto & Niemelä 1997: lomake 38) Tarkastuskäynnillä ulkoasussa ei näkynyt muutoksia.

Luokitus

Rakennukset ovat osa historiallista Pajuperän kalastajakylää. Ne edustavat kahden erilaista tapaa rakentaa kalastuspaikoille; joko erillinen mökki ja puojeja, tai useampia toimintoja saman katon alle. Rakennuksilla on rakennushistoriallista arvoa. (Kuusisto & Niemelä 1997: lomake 38) Hailuodon kulttuuriympäristöohjelman mukaan Pajuperän ja muiden alueiden kaikki ennen 60-lukua rakennetut lähes perinteisessä asussaan olevat kalastusrakenteet ovat kulttuurihistoriallisesti arvokkaita ja ne tulisi säilyttää (Merilä 2003: 84–86). Lisäksi Pajuperän kylä kokonaisuutena on määritetty maakunnallisella tasolla kulttuurihistoriallisesti merkittäväksi kohteeksi historiallisten ja rakennushistoriallisten syiden ja maisemakokonaisuuden perusteella; tosin kohteessa on selvityksen mukaan tehty sen arvoa heikentäviä muutoksia, joita suositellaan korjattaviksi ko. arvot palauttaen (Salmela et al.) 1993).

Lisätietoja

Grundström, I., Välikangas, M., Mäkikyrö, K. & Ojala, E. 1974a: mittauspiirustus nro: 7309:1. *Hailuoto, Pajuperän kalastajakylä. Pramila, venevaja C6 ja verkkopuoji C5. Asemapiirros*. Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston arkkitehtuurin historian laboratorio.

Grundström, I., Välikangas, M., Mäkikyrö, K. & Ojala, E. 1974b mittauspiirustus nro: 7309:2. *Hailuoto, Pajuperän kalastajakylä. Pramila, venevaja C6 ja verkkopuoji C5. Leikkaukset, pohja*. Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston arkkitehtuurin historian laboratorio.

- Grundström, I., Välikangas, M., Mäkikyrö, K. & Ojala, E. 1974c: mittauspiirustus nro: 7309:3. *Hailuoto, Pajuperän kalastajakylä. Pramila, venevaja C6 ja verkkopuoji C5. Julkisivut*. Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston arkkitehtuurin historian laboratorio.
- Grundström, I., Välikangas, M., Mäkikyrö, K. & Ojala, E. 1974d: mittauspiirustus nro: 7309:4. *Hailuoto, Pajuperän kalastajakylä. Pramila, venevaja C6 ja verkkopuoji C5. Yksityiskohtia*. Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston arkkitehtuurin historian laboratorio.
- Karsikas, M., Kärnä, I., Mustonen, H., Ollikainen, U. & Tossavainen, M. 1974a: mittauspiirustus nro: 7303:1. *Hailuoto, Pajuperän kalastajakylä. Kalamaja 9. Yksityiskohtia*. Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston arkkitehtuurin historian laboratorio.
- Karsikas, M., Kärnä, I., Mustonen, H., Ollikainen, U. & Tossavainen, M. 1974b: mittauspiirustus nro: 7303:2. *Hailuoto, Pajuperän kalastajakylä. Kalamaja 9. Perspektiivikuva, asemapiirros*. Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston arkkitehtuurin historian laboratorio.
- Karsikas, M., Kärnä, I., Mustonen, H., Ollikainen, U. & Tossavainen, M. 1974c: mittauspiirustus nro: 7303:3. *Hailuoto, Pajuperän kalastajakylä. Kalamaja 9. Pohja, julkisivut*. Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston arkkitehtuurin historian laboratorio.
- Kuusisto, R. & Niemelä, E. 1997: Kohdeinventointilomake 38, Pramilan kalamaja ja talli- ja puojirakennus. *Hailuodon rantayleiskaava. Kulttuurihistoriallisesti merkittävään rakennuskannan inventointi. Osa 1. Ympäristötaito Oy & Hailuodon kunta*.
- Merilä, E. 2003: *Toisten nurkista. Hailuodon kulttuuriympäristöohjelma*. Hailuodon kunta, Pohjois-Pohjamaan ympäristökeskus & Pohjois-Pohjanmaan liitto.
- Pörrö, P. & Sund, E. 1974: mittauspiirustus nro: 7301:1. *Hailuoto, Pajunperän kalastajakylä. Asemapiirros, luonnos*. Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston arkkitehtuurin historian laboratorio.
- Salmela, A., Eskelinen, O. & Huusko, J. 1993: *Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet. Osa 1. Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, A:155*.

4. PRAMILAN KALAMAJA JA TALLI- JA PUOJIRAKENNUS

Ote maastokartasta 2442 09

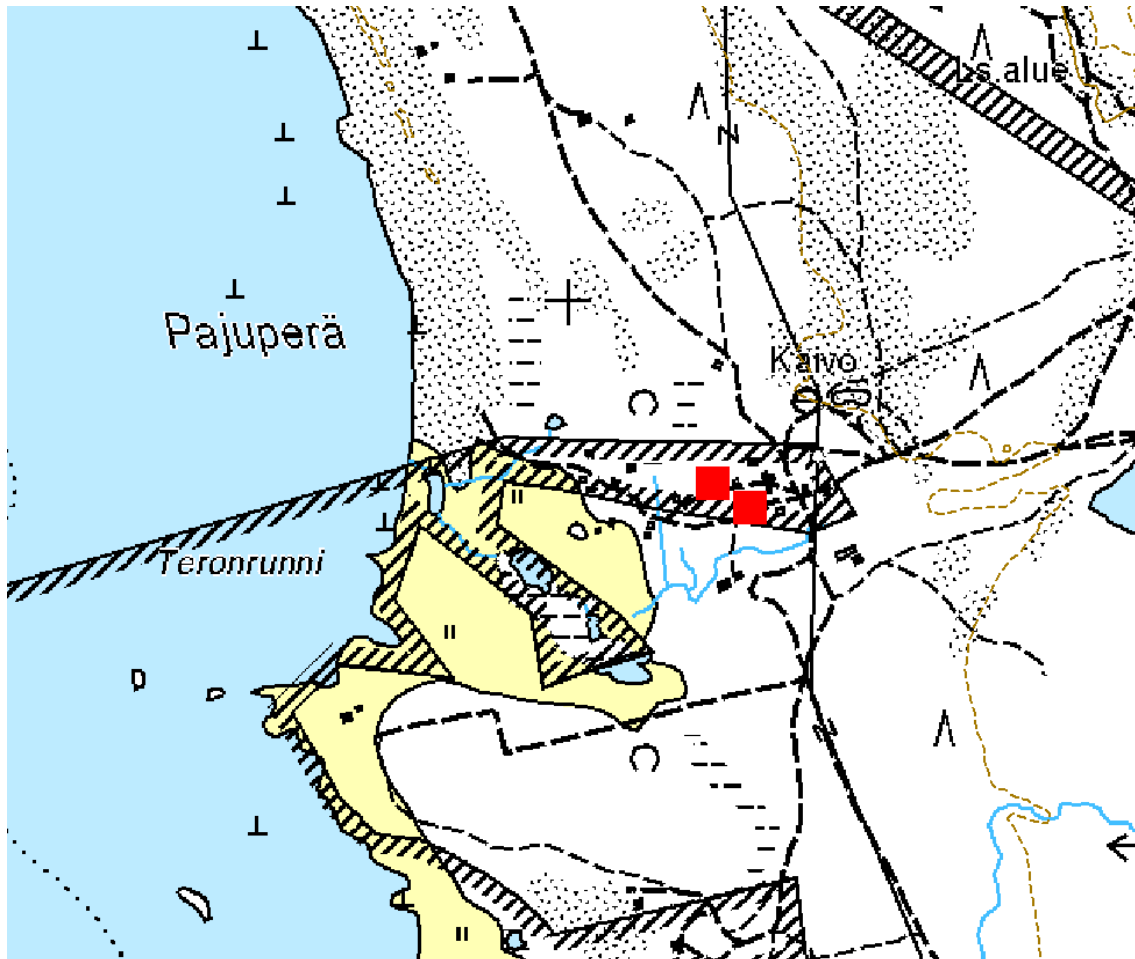
x=7215 767, y=3386 207, z=2 m mpy

x=7215 792, y=3386 165, z=2 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 69. *Pramilan kalamaja kaakkoon.*

Kuva 70. *Pramilan talli- ja puojirakennus pohjois-luoteeseen.*

KESKINIEMI

5. KARVON POOKI JA KESKINIEMEN SEKTORILOISTO

PERUSTIEDOT

Reiska-tyyppi:	liikennekohteet
Koordinaatit:	x=7222 500, y=3389 797, z=2,5 m mpy x=7222 522, y=3389 851, z=2 m mpy
Koordinaattiselite:	järjestyksessä pooki, loisto, keskipiste
Osoite:	90480 Hailuoto, Keskiniemi
Ajoitus:	v. 1858 ja 1908
Luokitus:	maakunnallisesti ja paikallisesti merkittävä
Lukumäärä:	2
Peruskartta:	2531 10
Omistus:	Merenkululaitos

INVENTOINTI 1994–1996

Ympäristötaito Oy:	Ritva Kuusisto ja Eija Niemelä
Aika:	syksy 1994–syksy 1996

INVENTOINTI 2010

Aika:	17.6. ja 2.10.2010
Valokuvat:	Karvon pooki ja Keskiniemen sektoriloisto 1 Karvon pooki 1–4 Keskiniemen sektoriloisto 1–2

LYHYT KOHDEKUVAUS

Karvon pooki eli tunnusmajakka ja sektoriloisto Hailuodon Luodon luoteisrannikon Keskiniemessä.

Taustatiedot

Ympäristötaito Oy on käynyt v. 1994–1996 kartoittamassa Hailuodon rantayleiskaavaa varten Hailuodon kunnan historiallisesti merkittävän rakennuskannan, joka sisältää osan Keskiniemen rakennuksista. Kohteet on inventoinnissa valokuvattu ja niistä on tehty kohdeinventointilomakkeet. Kyseisessä selvityksessä on käytetty myös Pohjois-Pohjanmaan maakunta-arkistossa olevia Oulun luotsipiirin asiakirjoja Db:5, Seppo Laurellin Majakat-julkaisua ja Hailuodon luonto 3-julkaisua.

Tätä selvitystä varten kohteet käytiin tarkastamassa, valokuvaamassa ja mittaamassa koordinaatit. Alla olevissa kuvauksissa on käytetty Ympäristötaito Oy:n selvitysraporttia.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Hailuodon Luodon luoteisrannikolla Keskiniemessä. Ympäristö on avointa hiekka-aluetta.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on kaksi merimerkkiä. Merimerkkien vieressä on meren syväne, johon purjelaivat ovat voineet jäädä myrskyllä odottamaan pääsyä Oulun sataan. Luotsilaitos rakennutti Karvon pookin eli tunnusmajakan v. 1797 rakennetun 19 m korkean kaasan tilalle v. 1858. Pooki on mitoiltaan 18,5 m korkea ylöspäin kapeneva valkoinen puurakennelma. Perusta on tehty betonipilareista ja nurkkakivistä. Runko on rankorakenteinen. Alaosa on 5 m korkeuteen suoraseinämainen ja sen kulmissa on vinot pääkannattimet. Tämän yläpuolella rakennelma kapenee ylöspäin huipulla olevaan loivaan pyramidin muotoiseen pieneen kattoon, jonka päällä on nuppi. Pookin sileä pysty-laudoista tehty vuori-laudoitus on jaksotettu neljään ylöspäin lyhenevään osaan. Ylimmässä osassa on avattavat luukut etelään ja pohjoiseen ja alaosassa eteläseinän keskellä on ovi. Pookia on korjattu v. 1933; Laudoitusta on uusittu ja pooki on maalattu valkoisella öljymaalilla. Rakennelman kunto on hyvä ja se toimii edelleen merimerkkinä. (Kuusisto & Niemelä 1997: lomake 55)

Keskiniemen teräsrunkoinen sektoriloisto on rakennettu v. 1908 valaisemaan Laitakarin väylää. Loistossa on luonnonkiviperusta. Runko on neljän nurkkapylvään ja ristikkäisjäykistäjien muodostama rakenne. Ylätasanteella on teräspeltinen 6-kulmainen koppi majakkavalolle. Katto on 6-sivuinen pyramidi. Rakennelma on maalattu valkoiseksi. Loistoon on tehty korjauksia ja kunnostustöitä v. 1941 ja 1971. Sektoriloisto on hyväkuntoinen ja toimii edelleen merimerkkinä. (Kuusisto & Niemelä 1997: lomake 55)

Luokitus

Pooki on merenkulun historiaan liittyvä maamerkki, jolla on kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti merkittävä arvo. Lisäksi rakennus on rakennustaiteellisesti korkealuokkainen ja rakennustyyppinä saaristo- ja merimaisemalle ominainen. Karvon pooki on myös Hailuodon vanhin säilynyt rakennettu merimerkki. Uudempi sektoriloisto edustaa merimerkkien modernia rakennustapaa. Sen rakennusarkkitehtuurissa näkyy 1900-luvun alussa yleistyneen teräsarkkitehtuurin vaikutukset. (Kuusisto & Niemelä 1997: lomake 55)

Hailuodon kulttuuriympäristöohjelman mukaan Karvon pooki kuuluu saaren merkittävimpiin merenkulun rakenteisiin ja se tulisi säilyttää (Merilä 2003: 90). Lisäksi Karvon pooki on määritetty maakunnallisella tasolla kulttuurihistoriallisesti merkittäväksi kohteeksi rakennushistoriallisten syiden perusteella (Sal-

mela et al. 1993).

Lisätietoja

Hailuodon luonnonsuojeluyhdistys Ry 1993: *Hailuodon luonto 3*. Hailuodon luonnonsuojeluyhdistys Ry:n kausijulkaisu.

Kuusisto, R. & Niemelä, E. 1997: Kohdeinventointilomake 55, Karvon pooki, Keskiniemen sektoriloisto. *Hailuodon rantayleiskaava. Kulttuurihistoriallisesti merkittävään rakennuskannan inventointi. Osa 1*. Ympäristötaito Oy & Hailuodon kunta.

Laurell, S. 1989: *Majakat*. Luotsiliitto.

Merilä, E. 2003: *Toisten nurkista. Hailuodon kulttuuriympäristöohjelma*. Hailuodon kunta, Pohjois-Pohjamaan ympäristökeskus & Pohjois-Pohjanmaan liitto.

Oulun luotsipiirin asiakirjat Db:5. Pohjois-Pohjanmaan maakunta-arkisto.

Salmela, A., Eskelinen, O. & Huusko, J. 1993: *Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet. Osa 1*. Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, A:155.

5. KARVON POOKI JA KESKINIEMEN SEKTORILOISTO

Ote maastokartasta 2531 10

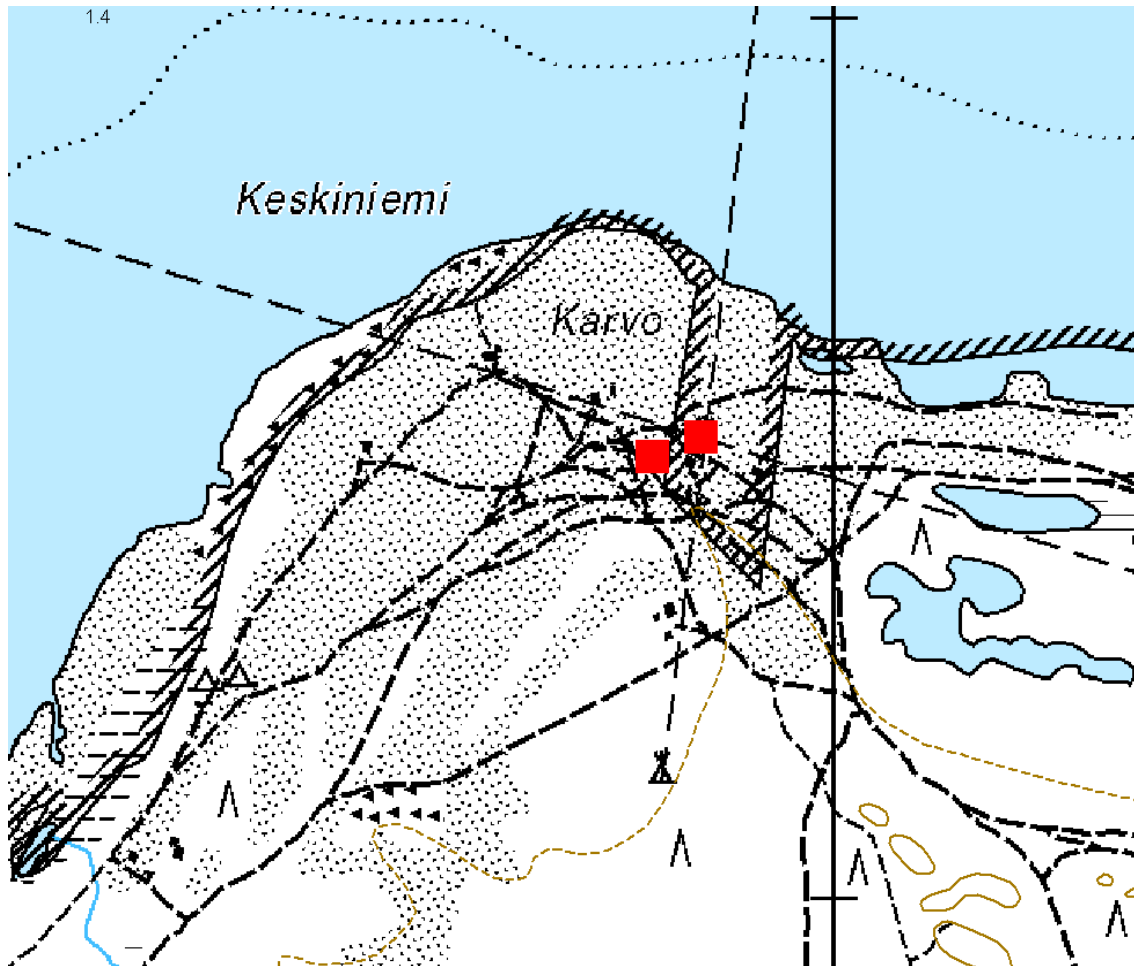
x=7222 500, y=3389 797, z=2,5 m mpy

x=7222 522, y=3389 851, z=2 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 71. *Karvon pooki pohjois-koilliseen.*

Kuva 72. *Keskiniemen sektoriloisto itä-kaakkoon.*

5. SIPOLAN KESÄMÖKKI

PERUSTIEDOT

Reiska-tyyppi: valmistuspaikat/työpaikat
Koordinaatit: x=7222 453, y=3389 850, z=2,5 m mpy
Koordinaattiselite: keskipiste
Osoite: 90480 Hailuoto, Keskiniemi
Ajoitus: 1940-luku
Luokitus: paikallisesti merkittävä
Lukumäärä: 1
Peruskartta: 2531 10
Omistus: yksityinen

INVENTOINTI 1994–1996

Ympäristötaito Oy: Ritva Kuusisto ja Eija Niemelä
Aika: syksy 1994–syksy 1996

INVENTOINTI 2010

Aika: 2.10.2010
Valokuvat: Sipolan kesämökki 1–4

LYHYT KOHDEKUVAUS

Sipolan entinen kalamökki, nykyinen kesämökki, Hailuodon luodon luoteisrannikolla Keskiniemessä.

Taustatiedot

Ympäristötaito Oy on käynyt v. 1994–1996 kartoittamassa Hailuodon rantayleiskaavaa varten Hailuodon kunnan historiallisesti merkittävän rakennuskannan, joka sisältää osan Keskiniemen rakennuksista. Kohteet on inventoinnissa valokuvattu ja niistä on tehty kohdeinventointilomakkeet. Lisäksi rakennusten omistajia on haastateltu.

Tätä selvitystä varten kohteet käytiin tarkastamassa, valokuvaamassa ja mittaamassa koordinaatit. Alla olevissa kuvauksissa on käytetty Ympäristötaito Oy:n selvitysraporttia.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Sipolan entinen kalamökki Hailuodon luodon luoteisrannikolla Keskiniemellä.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on luultavasti viimeistään 1940-luvulla rakennettu kalamökki. Mökki on kaakko-luodesuuntainen, yksikerroksinen ja se on nurkkakivien päälle. Mökissä on tupa, eteinen ja sauna. Mökissä on lamasalvoksinen pitkänurkkainen hirsirunko, vuoraus on sileää pystylautaa. Nurkat ovat hailuotolaiset kaksiosaiset nurkkapilasterit. Rakennusta on muutettu remontissa, mm. ikkunat ja ovi on vaihdettu. Kaakkoispäädyn ikkunoiden kehykset on perinteiseen tyyliin tehty, mutta ruutujako on uudenaikainen. Ikkunoiden sisemmät puitteet ovat perinteisen valkoisen sijaan tummiksi maalatut. Rakennuksen sisälle on rakennettu sauna v. 1993. Satulakatossa on katteena profiilipelti. Mökki on maalattu punaiseksi, nurkkalaudat ovat puna-valkoiset ja ikkunoiden kehykset ja räystäslaudat valkoiset. Rakennus on hyväkuntoinen ja toimii kesämökinä. (Kuusisto & Niemelä 1997: lomake 56)

Tarkastuskäynnillä rakennukseen oli tehty remonttia, mm. ovi oli vaihdettu ja siirretty lounaanpuoleiselta räystäässivulta koillisenpuoleiselle sivulle. Entisen oven paikalle oli jätetty pieni ikkuna.

Luokitus

Rakennus edustaa perinteistä Hailuodon kalastajamökki-tyyppiä ja on säilynyt melko hyvin perinteisessä asussaan, joten sillä on rakennushistoriallista arvoa. (Kuusisto & Niemelä 1997: lomake 56) Hailuodon kulttuuriympäristöohjelman mukaan Hailuodon kaikki ennen 60-lukua rakennetut lähes perinteisessä asussaan olevat kalastusrakenteet ovat kulttuurihistoriallisesti arvokkaita ja ne tulisi säilyttää (Merilä 2003: 86).

Lisätietoja

Kuusisto, R. & Niemelä, E. 1997: Kohdeinventointilomake 56, Sipolan kesämökki. *Hailuodon rantayleiskaava. Kulttuurihistoriallisesti merkittävään rakennuskannan inventointi. Osa 1. Ympäristötaito Oy & Hailuodon kunta.*

Merilä, E. 2003: *Toisten nurkista. Hailuodon kulttuuriympäristöohjelma.* Hailuodon kunta, Pohjois-Pohjamaan ympäristökeskus & Pohjois-Pohjanmaan liitto.

Salmela, A., Eskelinen, O. & Huusko, J. 1993: *Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet. Osa 1.* Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, A:155.

6. SIPOLAN KESÄMÖKKI

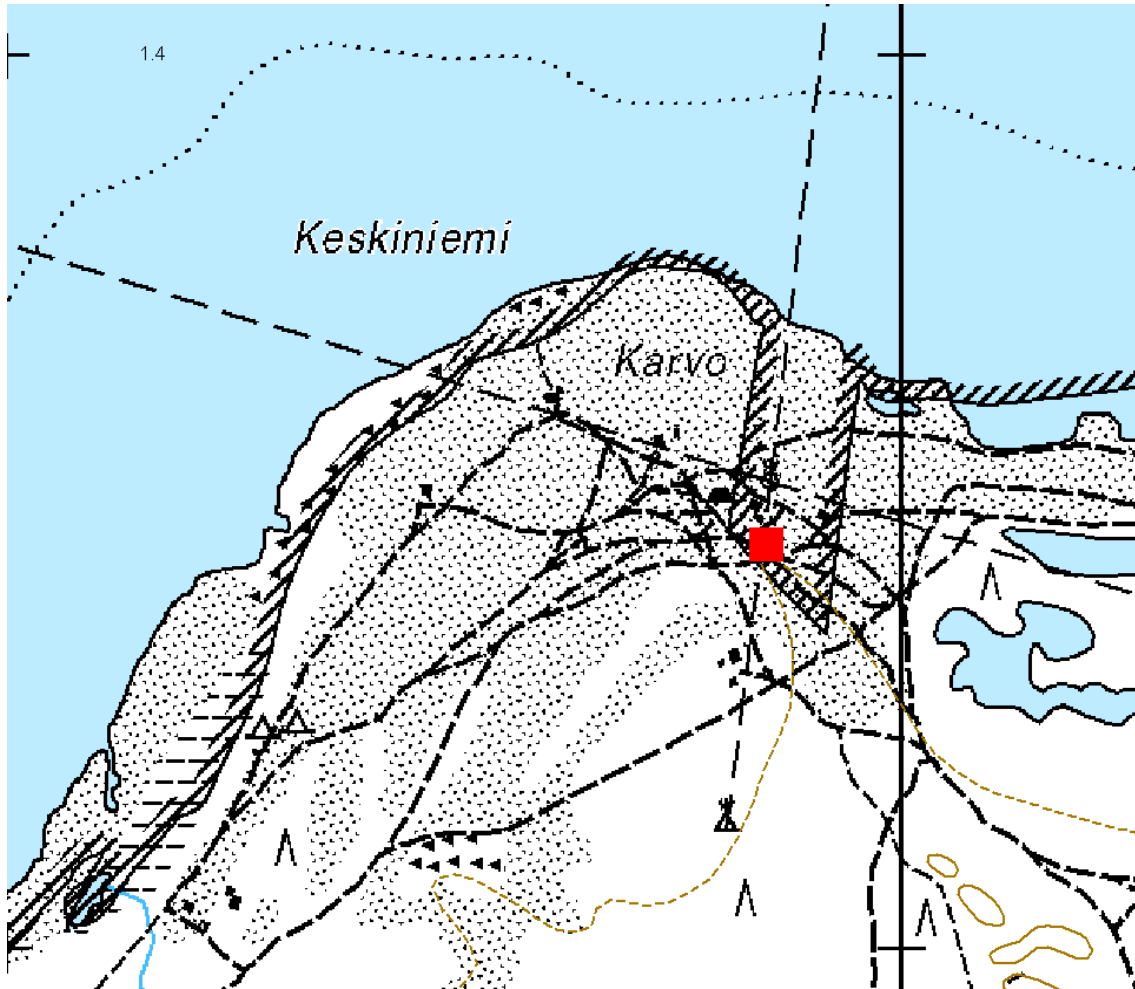
Ote maastokartasta 2531 10

x=7222 453, y=3389 850, z=2,5 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 73. *Sipolan kesämökki etelä-lounaaseen.*

7. SMEDIN MÖKKI

PERUSTIEDOT

Reiska-tyyppi: valmistuspaikat/työpaikat
Koordinaatit: x=7222 484, y=3389 913, z=2 m mpy
Koordinaattiselite: keskipiste
Osoite: 90480 Hailuoto, Keskiniemi
Ajoitus: 1940-luku
Luokitus: paikallisesti merkittävä
Lukumäärä: 1
Peruskartta: 2531 10
Omistus: yksityinen

INVENTOINTI 1994–1996

Ympäristötaito Oy: Ritva Kuusisto ja Eija Niemelä
Aika: syksy 1994–syksy 1996

INVENTOINTI 2010

Aika: 2.10.2010
Valokuvat: Smedin mökki 1–5

LYHYT KOHDEKUVAUS

Smedin mökki Hailuodon luodon luoteisrannikolla Keskiniemessä.

Taustatiedot

Ympäristötaito Oy on käynyt v. 1994–1996 kartoittamassa Hailuodon rantayleiskaavaa varten Hailuodon kunnan historiallisesti merkittävän rakennuskannan, joka sisältää osan Pajuperän kylän rakennuksista. Kohteet on inventoinnissa valokuvattu ja niistä on tehty kohdeinventointilomakkeet. Lisäksi rakennusten omistajia on haastateltu.

Tätä selvitystä varten kohteet käytiin tarkastamassa, valokuvaamassa ja mittaamassa koordinaatit. Alla olevissa kuvauksissa on käytetty Ympäristötaito Oy:n selvitysraporttia.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Hailuodon Luodon luoteisrannikolla Keskiniemessä.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on todennäköisesti 1940-luvulla Björnholmin veljesten ja Heikki Jär-

velän rakentama kalamökki. Rakennuksessa on alun perin ollut mökki ja eteinen, myöhemmin rakennusta jatkettiin tallilla. Mökki on kaakko-luodesuuntainen, asuinmökki on luoteispäädyssä, talli kaakkoispäädyssä ja eteinen keskellä. Eteisen kohdalla on ollut pieni kuisti. Rakennus on yksikerroksinen, siinä on luonnonkiviperusta ja tallipäädyssä nurkkakivet. Koko mökki on rankorakenteinen. Vuorauksena mökkiosassa on peiterimalaudoitus ja muussa osassa sileä pystylauta. Satulakaton alkuperäisenä katteena on ollut 1980-luvun lopulle saakka olki, mutta se on vaihdettu aaltopeltiin. Rakennus oli kärsinyt kosteusvaurioista, koska olkikattoa ei ole kunnostettu. Koillisseinustalla oleva 3-ruutuinen ikkuna on luultavasti siirretty mökkiin jostain vanhasta asuinrakennuksesta. Ikkunassa on konsoleilla kannatettu lippa. Ulko-ovet ovat koillisenpuoleisella räystäässivulla tallin ja eteisen kohdalla. Savupiippu on muurattu tiilestä. Mökki- ja eteisosa on maalattu punaiseksi ja ikkunanpielet, nurkat ja räystäslaudat valkoisiksi. Rakennus on kohtuullisessa kunnossa ja toimii nykyään mökkinä ja varastona. Mökin perustus on jonkin verran painunut. (Kuusisto & Niemelä 1997: lomake 57)

Tarkastuskäynnillä ulkoasussa ei näkynyt muutoksia, tosin punainen maali oli kulunut lähes täysin pois.

Luokitus

Rakennus edustaa perinteiseen tapaan rakennettua, katoavaa kalastuselinkeinoon kuuluvaa rakennustyyppiä, joten sillä on rakennushistoriallista arvoa (Kuusisto & Niemelä 1997: lomake 57). Hailuodon kulttuuriympäristöohjelman mukaan Hailuodon kaikki ennen 60-lukua rakennetut lähes perinteisessä asussa olevat kalastusrakenteet ovat kulttuurihistoriallisesti arvokkaita ja ne tulisi säilyttää (Merilä 2003: 86).

Lisätietoja

Kuusisto, R. & Niemelä, E. 1997: Kohdeinventointilomake 57, Smedin mökki. *Hailuodon rantayleiskaava. Kulttuurihistoriallisesti merkittävään rakennuskannan inventointi. Osa 1.* Ympäristötaito Oy & Hailuodon kunta.

Merilä, E. 2003: *Toisten nurkista. Hailuodon kulttuuriympäristöohjelma.* Hailuodon kunta, Pohjois-Pohjamaan ympäristökeskus & Pohjois-Pohjanmaan liitto.

Salmela, A., Eskelinen, O. & Huusko, J. 1993: *Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet. Osa 1.* Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, A:155.

7. SMEDIN MÖKKI

Ote maastokartasta 2531 10

x=7222 484, y=3389 913, z=2 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 74. *Smedin mökki etelä-lounaaseen.*

8. ANNUSEN KALAMÖKKI

PERUSTIEDOT

Reiska-tyyppi: valmistuspaikat/työpaikat
Koordinaatit: x=7222 465, y=3390 390, z=2 m mpy
Koordinaattiselite: keskipiste
Osoite: 90480 Hailuoto, Pohjoisranta
Ajoitus: v. 1950
Luokitus: paikallisesti merkittävä
Lukumäärä: 1
Peruskartta: 2531 10
Omistus: yksityinen

INVENTOINTI 1994–1996

Ympäristötaito Oy: Ritva Kuusisto ja Eija Niemelä
Aika: syksy 1994–syksy 1996

INVENTOINTI 2010

Aika: 2.10.2010
Valokuvat: Annusen kalamökki 1–6

LYHYT KOHDEKUVAUS

Annusen mökki Hailuodon Luodon pohjoisrannalla Keskiniemen itäpuolella.

Taustatiedot

Ympäristötaito oy on käynyt v. 1994–1996 kartoittamassa Hailuodon rantayleiskaavaa varten Hailuodon kunnan historiallisesti merkittävän rakennuskannan. Kohteet on inventoinnissa valokuvattu ja niistä on tehty kohdeinventointilomakkeet. Lisäksi rakennusten omistajia on haastateltu.

Tätä selvitystä varten kohteet käytiin tarkastamassa, valokuvaamassa ja mittaamassa koordinaatit. Alla olevissa kuvauksissa on käytetty Ympäristötaito Oy:n selvitysraporttia.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Hailuodon Luodon pohjoisrannalla Karvon pookista 600 m itään, rannan suuntaisesti kulkevan tien varrella.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on todennäköisesti v. 1950 rakennettu kalamökki. Mökki on ollut ak-

tiivisessä käytössä 60-luvun lopulle saakka, ja sitä käytettiin myös talvinuotalla käytäessä. Rakennuksen luoteispuolella on ollut vielä Ympäristötaito oy:n inventoinnin aikaan vanha talli, mutta nyt se oli purettu pois ja mökkiä on remontoitu. Tallin paikalla on 14 m x 5 m kokoinen n. 30 cm syvä painanne ja hiekkakasa, jossa on laudanpätkiä. Pihapiirissä mökin pohjoispuolella on ollut myös olkikattoinen verkkopuoji, joka on purettu huonokuntoisena. Mökki on yksikerroksinen ja se on rakennettu nurkkakivien päälle. Mökissä on rankorakenne ja siinä on ollut vuorauksena sileä pystylaudoitus, joka tarkastuskäynnillä havaittiin olevan vaihdettu lomalaudoitukseksi. Rakennus on lounas-koillisuuntainen, ja siinä on satulakatto, joka on pitempi kaakkoisosastaan. Kaakkoisseinustan pidennyksen kohdalla koillispäädyssä on matala pariovi ilmeisesti varastoon. Katteena on alun perin ollut olki, joka on myöhemmin vaihdettu huopaan. Tarkastuskäynnillä katteen huomattiin olevan nykyään aaltokuvioinen musta peltikate. Ovi on luoteenpuoleisella räystäässivulla. Alun perin rakennuksessa on ollut ikkunat vain luoteissivulla ja lounaispäädyssä, mutta tarkastuskäynnillä niitä huomattiin rakennetun kaksi lisää koillispäätyyn. Uudet ikkunat ovat tyyliltään erilaisia kuin vanhat. Myös vanhat ikkunat on kokonaan vaihdettu, eikä niissä ole enää puitteita. Samoin ovi on vaihdettu uuteen. Lisäksi rakennus on maalattu mintunvihreäksi. Ikkunan- ja ovenpielet, ovi, nurkat ja räystäslaudat ovat valkoiset. Alun perin rakennuksessa on ollut punamultamaali. Nykyään mökki toimii kesämökinä. (Kuusisto & Niemelä 1997: lomake 58)

Luokitus

Rakennus edustaa rankorakenteistaan huolimatta Hailuodon kalamajan rakennustyyppiä, joka on hyvin alkuperäisessä asussaan säilynyt, joten sillä on rakennushistoriallista arvoa (Kuusisto & Niemelä 1997: lomake 58). Toisaalta päällisin puolin mökkiä on Ympäristötaito oy:n inventoinnin jälkeen muutettu, eikä se ole enää kovinkaan alkuperäisessä asussaan. Hailuodon kulttuuriympäristöohjelman mukaan Hailuodon kaikki ennen 60-lukua rakennetut lähes perinteisessä asussaan olevat kalastusrakenteet ovat kulttuurihistoriallisesti arvokkaita ja ne tulisi säilyttää (Merilä 2003: 86).

Lisätietoja

Kuusisto, R. & Niemelä, E. 1997: Kohdeinventointilomake 58, Annusen kalamökki ja talli. *Hailuodon rantayleiskaava. Kulttuurihistoriallisesti merkittävän rakennuskannan inventointi. Osa 1.* Ympäristötaito Oy & Hailuodon kunta.

Merilä, E. 2003: *Toisten nurkista. Hailuodon kulttuuriympäristöohjelma.* Hailuodon kunta, Pohjois-Pohjamaan ympäristökeskus & Pohjois-Pohjanmaan liitto.

Salmela, A., Eskelinen, O. & Huusko, J. 1993: *Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet. Osa 1. Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, A:155.*

8. ANNUSEN KALAMÖKKI

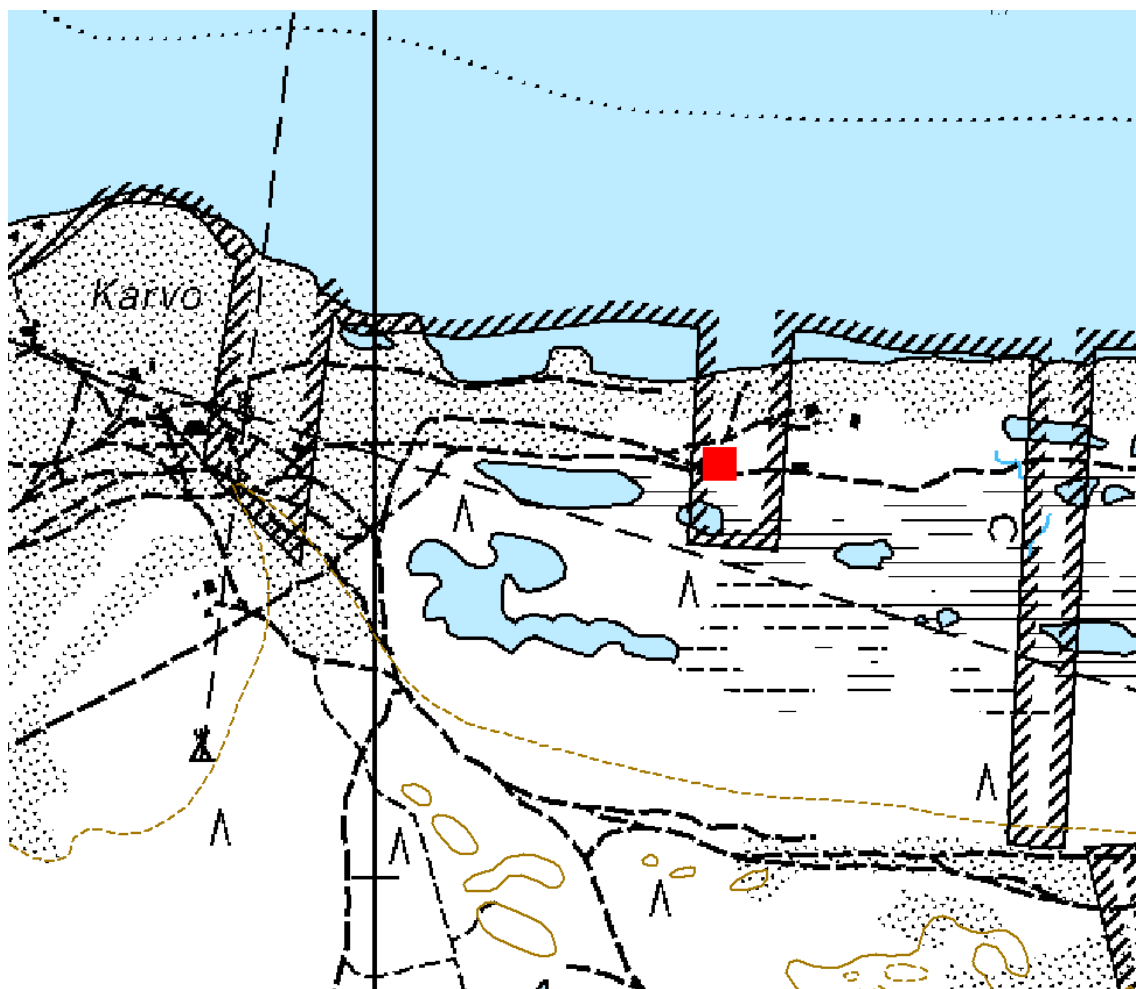
Ote maastokartasta 2531 10

x=7222 465, y=3390 390, z=2 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 75. Annusen kalamökki etelään. Kuvassa olevat ikkunat uusia.

9. SANTANUMMI

PERUSTIEDOT

Reiska-tyyppi: valmistuspaikat/työpaikat
Koordinaatit: x=7222 460, y=3390 479, z=2 m mpy
Koordinaattiselite: keskipiste
Osoite: 90480 Hailuoto, Pohjoisranta
Ajoitus: v. 1959
Luokitus: paikallisesti merkittävä
Lukumäärä: 1
Peruskartta: 2531 10
Omistus: yksityinen

INVENTOINTI 1994–1996

Ympäristötaito Oy: Ritva Kuusisto ja Eija Niemelä
Aika: syksy 1994–syksy 1996

INVENTOINTI 2010

Aika: 2.10.2010
Valokuvat: Santanummi 1–6

LYHYT KOHDEKUVAUS

Santanummen kalamaja Hailuodon Luodon pohjoisrannalla Keskiniemen itäpuolella.

Taustatiedot

Ympäristötaito Oy on käynyt v. 1994–1996 kartoittamassa Hailuodon rantayleiskaavaa varten Hailuodon kunnan historiallisesti merkittävän rakennuskannan. Kohteet on inventoinnissa valokuvattu ja niistä on tehty kohdeinventointilomakkeet. Lisäksi rakennusten omistajia on haastateltu.

Tätä selvitystä varten kohteet käytiin tarkastamassa, valokuvaamassa ja mittaamassa koordinaatit. Alla olevissa kuvauksissa on käytetty Ympäristötaito Oy:n selvitysraporttia.

TUTKIMUSKERTOMUS

Ympäristön kuvaus

Kohde sijaitsee Hailuodon Luodon pohjoisrannalla Keskinimestä 680 m itään rannan suuntaisesti kulkevan tien varrella.

Kohteen kuvaus

Kohteessa on nykyiselle paikalleen v. 1959 talvikalastusta varten tehty rakennus. Rakennuksessa on ollut alun perin kalastusmiehistön majoitustilat länsipäädyssä, eteinen, kalankäsittelyhuone, talli ja sauna; saunapäätty on myöhemmin palanut. Majoitustilan harjakorkeus on n. 1 m suurempi kuin muiden osien, jotka ovat tasakorkuisia. Kalamaja on rakennettu Ojakylästä Askelin tilalta siirretystä viljankuivausriihestä ja saunasta, joiden välille on rakennettu rankorunkoinen eteinen ja itäpäätyyn rankorunkoinen varasto. Entisen riihen ja saunan runko on lamasalvoksista pitkänurkkaista hirsirunkoa. Hirsikehikoiden tarkkaa ikää ei tiedetä, mutta todennäköisesti ne ovat 1900-luvun alkupuolelta. Pohjoisen puoleisen räystäässivun vuorauksena on ollut puolipontti vaakalautaa ja ranko-osissa sileää pystylautaa. Perustana on ollut muurattu luonnonkivi ja satulakaton katteena olki. Majassa on ollut lämmitystä varten ns. talvikiuas. Majaosassa oleva savupiippu on muurattu tiilistä. Rakennus on ollut punamullalla maalattu ja ikkunapuitteet ovat olleet valkoiset. Rakennuksessa on ollut kolme ulko-ovea etelänpuoleisella räystäässivulla rankorakenteisen eteisen, pienemmän hirsirakenteisen osan ja itäpäädyssä olevan rankorakenteisen osan kohdalla; hirsiosan leveä ovi on myöhemmin peitetty laudoilla. Kalamajaosassa on kolme ikkunaa: suuri neliruutuinen lipallinen ikkuna länsipäädyssä, pieni kaksiruutuinen pohjoissivulla ja toinen pienempi ikkuna eteläsivulla. Rakennuksen käyttö on loppunut 70-luvulla, koska paikalla ei voinut enää kalastaa maannousun ja muiden luonnontekijöiden takia. Inventoinnin aikana rakennus oli huonokuntoinen ja korjaamaton; ikkunat olivat rikki, katto vuosi ja alimmat hirret olivat lahonneet. (Kuusisto & Niemelä 1997: lomake 59)

Tarkastuskäynnillä huomattiin, että rakennuksen kalamajapäättyä on samana kesänä alettu korjata, mutta korjaus on vielä kesken; ainakin lahoavia hirsiiä on vaihdettu erityisesti pohjasta, ja perustus vaihdettu nurkkakiviin, ikkunat on irrotettu väliaikaisesti ja katto on uusittu huopakatteella.

Luokitus

Rakennus on erikoinen, kahdesta erillisestä rakennuksesta koottu monipuolinen kalastusmaja. Käyttötarkoitus on sovellettu kalastuselinkeinoon; mökissä on ollut kaikki tarpeelliset tilat saman katon alla. Rakennuksella on rakennushistoriallista arvoa. (Kuusisto & Niemelä 1997: lomake 59) Hailuodon kulttuuriympäristöohjelman mukaan Hailuodon kaikki ennen 60-lukua rakennetut lähes perinteisessä asussaan olevat kalastusrakenteet ovat kulttuurihistoriallisesti arvokkaita ja ne tulisi säilyttää (Merilä 2003: 86).

Lisätietoja

Kuusisto, R. & Niemelä, E. 1997: Kohdeinventointilomake 59, Santanummi. *Hailuodon rantayleiskaava. Kulttuurihistoriallisesti merkittävään rakennuskannan inventointi. Osa 1.* Ympäristötaito Oy & Hailuodon kunta.

Merilä, E. 2003: *Toisten nurkista. Hailuodon kulttuuriympäristöohjelma*. Hailuodon kunta, Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus & Pohjois-Pohjanmaan liitto.

Salmela, A., Eskelinen, O. & Huusko, J. 1993: *Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet. Osa 1. Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, A:155.*

9. SANTANUMMI

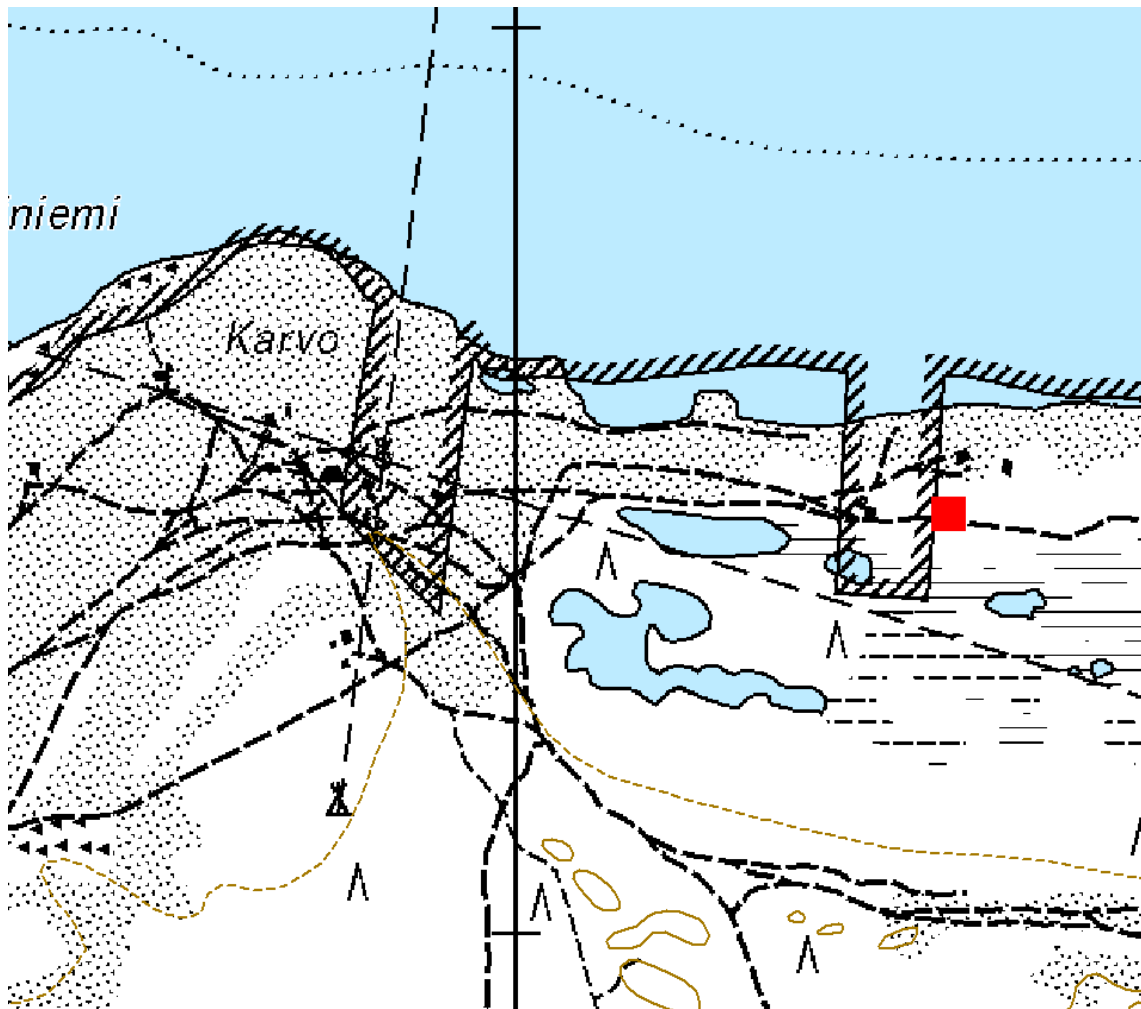
Ote maastokartasta 2531 10

x=7222 460, y=3390 479, z=2 m mpy

Mittakaava 1:10 000

© Metsähallitus 2010

© Maanmittauslaitos 1/MYY/10

Kuva 76. *Santanummi länsi-luoteeseen.*

4. TULOSTEN TARKASTELU JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Inventoinnin tulokset heijastavat alueen maankäytön ja elinkeinojen historiaa. Hailuodon elinkeinot ovat perustuneet 1900-luvun puoliväliin asti karjanhoitoon, maanviljelyyn ja pyyntiin. Inventoidun alueen maankäyttö on liittynyt etupäässä karjanhoitoon ja niittytalouteen, kalastukseen sekä muuhun pyyntiin, kuten vesilintujen metsästyksen. Näihin liittyvien rakenteiden lisäksi inventoinnissa löydettiin merenkulkuun ja maanomistukseen liittyviä kohteita. Kohteet keskittyvät rannikon läheisyyteen ja ajoittuvat 1800-luvun lopulta 1900-luvulle. Inventoinnissa ei löytynyt erityistä hoitoa vaativia kohteita.

4.1. Kalamökkikylät

Hailuodon pysyvä kyläasutus on keskittynyt Ojakylänlahden ja Kirkkosalmen rannalle. Rannikolla on ollut useita kalamökkikylä (Paulaharju 1914: 48–49), jotka ovat toimineet kalastuksen kausiasuinpaikkoina. Useimmat kalastajakyläien rakennukset ovat alun perin olleet muussa käytössä, esimerkiksi riihinä, ja ne on myöhemmin siirretty uudelle paikalle uuteen käyttötarkoitukseen. Myös rakennusten siirtely kalamökkikylästä toiseen on ollut yleistä. Kalamökit ovat voineet sijainnistaan riippuen toimia yhtä aikaa sekä kala- että niittymökkeinä. Kalastuksen merkitys alkoi vähentyä jo 1800-luvulla; maatalouselinkeinoiniin alettiin panostaa vahvasti 1700-luvun lopulla, ja 1800-luvun puolivälissä maataloustuotteissa saavutettiin omavaraisuus, mikä vähensi kalan myynnin tarvetta (Vahtola 1991: 410–411). Kalamökkien alkuperäinen käyttö loppui 1960-luvun jälkeen pyyntimenetelmien muuttuessa. Lisäksi tiestön ja kulkuvälineiden kehitys teki kaukana vakituisesta asuinpaikasta olevista kausiasumuksista tarpeettomia. Useimmat säilyneet kalamökit toimivat nykyään kesämökkeinä. (Merilä 2003: 84–86)

Kalastukseen liittyviä kulttuuriperintö kohteita löydettiin yhteensä 20, näistä arkeologisia on 12 ja rakennuskohteita 8. Inventointialueella on yksi 1900-luvun alkuun ajoittuva kalamökkikylä, Pajuperä Luodon länsirannalla. Kohteessa on sekä kalastukseen liittyviä rakennusperintökohteita että arkeologisia kohteita. Lähes kaikki rakennukset ovat alun perin olleet muussa käytössä, ja ne on myöhemmin siirretty kylään. Pajuperän lisäksi inventointialueella uudempia 1940–1950-luvulle ajoittuvia kalamökkejä on Keskiniemessä ja sen itäpuolella. Muut kalastukseen liittyvät arkeologiset kohteet sijoittuivat yksitellen eri puolille alueen rannikkoa.

4.2. Niitty- ja karjatalous

Peltoviljely ja karjankasvatus ovat perustuneet luonnonniittyjen tuotantoon 1900-luvun puoliväliin asti, jonka jälkeen siirryttiin vähitellen tuottamaan karjalle rehua peltoviljelyllä. Vuoteen 1956 vapaan laiduntamisen kieltämiseen asti nautakarja ja lampaat laidunsivat yhteislaitumilla Hailuodon pohjois- ja länsiosissa, joissa kasvillisuus on karumpaa mäntykangasta. Loppukesällä ranta- ja lehtoniittyjen niiton jälkeen nautakarja ja hevoset päästettiin niityille. Hyviä niittyjä sijaitti erityisesti Hanhisen ja Syökarin alueella Hailuodon eteläosissa, Kirkkosalmen rannoilla ja Hailuodon itäisimmällä saarella Santosessa. Luonnonniittyjen lähelle rakennettiin heinäsauroja ja myöhemmin niittylatoja heinän väliaikaista säilytystä varten. Kun luonnonniittyjen käyttö 1900-luvulla väheni ja rehuntuotanto pelloilla lisääntyi, peltolatoja alettiin rakentaa peltojen laidoille. Niiden tarve väheni 1960-luvun aikana mm. koneellistumisen sekä karjan määrän vähenemisen takia. Niittytalouden tyypillisiin rakennuksiin kuuluivat myös niittymökit, jotka toimivat kausiasumuksina. Osa mökeistä toimi sekä niitty-että kalamökkinä. Lisäksi Kirkkosalmen eteläpuolisella alueella syyslaitumilla tiedetään olleen 1980-luvulle asti kesänavettoja, jotka toimivat lypsypaikkoina ja karjasuojina. (Merilä 2003: 22–26, 43, 47–49; Paulaharju 1914: 66; Vahtola 1991: 224–227)

Inventoinnissa löytyi runsaasti niittyladon jäännöksiä, 17 kohdetta, sekä yksi mahdollinen kesänavetan pohja. Niittyladot keskittyvät alueen eteläosiin, erityisesti Hanhiseen Salmenkurkun itäpuolen ja Viinikan alueelle sekä Maasyvänlahden Munakuljunnokan alueelle. Yksittäisiä latoja löytyi myös muista osista Hailuotoa. Osa ladoista on jätetty paikalleen lahoamaan ja osa on siirretty pois, jolloin paikalle on jäänyt ladon pohjaosa tai pelkät nurkkakivet. Lähes kaikki jäännökset ajoittuvat 1900-luvun alkupuolelle, osa on mahdollisesti nuorempia.

4.3. Merenkulku

Meriliikenne on 1600–1700-luvulta asti kulkenut etupäässä Hailuodon länsi- ja pohjoispuolelta kiertävällä väylällä. Väylän merkinä on käytetty luonnonmuodostumia, kuten suuria kiviä ja puita, sekä erilaisia rakennettuja merimerkkejä. Inventointialueella Keskiniemessä Luodon luoteisrannalla on v. 1858 pystytetty puinen tunnusmajakka, joka on maakunnallisesti arvokas rakennusperintökohde. Tämän läheisyydessä on lisäksi 1900-luvun alussa pystytetty sektoriloisto. Rakennelmat toimivat edelleen meriväylän merkinä. Lisäksi inventoinnissa löytyi Luodon pohjoisrannalla olevan Hiidenniemen v. 1933 rakennetun rautaisen linjataulun paikka, joka on purettu 2000-luvun puolella Kulttuuriympäristöohjelman (Merilä 2003) kirjoittamisen jälkeen.

(Merilä 2003: 87, 90–91)

Hailuodossa on ollut useita meriliikenteessä ja Hailuodon saarten välisessä kulkemisessa käytettyjä satamapaikkoja, joita on jouduttu välillä siirtämään maankohoamisen vuoksi. Natura-alueella on muutamia tunnettuja satamapaikkoja. Kirkkosalmi oli tärkeä satamapaikka 1800-luvun loppupuolelle asti. Hentunsäikän rannalla tiedetään olleen puinen talveksi purettava laituri. Maankohoamisen takia salmen kurkkua on kaivettu veneliikenteen helpottamiseksi, mutta lopulta satama siirrettiin Pöllänlahdelle. Toinen 1800-luvun lopulla ja 1900-luvun alussa käytössä ollut satama on ollut Ojakylänlahdella Koninperässä, josta kulki laivaliikenne Ouluun. Inventoinnissa löytyi neljä laiturirakennetta, joista yksi liittyy todennäköisesti Ojakylänlahden satamaan. Laiturit ovat vedenalaiskohteita, ja niiden rajausta pitäisi selvittää tarkemmin vedenalaisilla tutkimuksilla. (Merilä 2003: 93–95)

4.4. Rajamerkit

Isojako toteutettiin Hailuodossa useassa osassa vuosina 1775–1836. Metsät jaettiin kapeisiin sarkoihin, ja kukin tila sai sarkoja eri puolilta Hailuotoa. Sarkajako näkyy edelleen erilaisten metsänkäsittelytapojen vaihteluna. (Merilä 2003: 19–20) Inventoinnissa löytyi useita tonttien rajamerkkejä, yhteensä 19 kohdetta. Suurin osa löydettyistä rajamerkeistä ajoittuneen aikaisintaan 1900-luvun puoliväliin. Lisäksi Virpiniemen ja Keskiniemen väliseltä alueelta löytyi rajakiviä, jotka vaikuttavat nuoremmilta ja liittyvät mahdollisesti alueen uuteen kesämökkiasutukseen.

BIBLIOGRAFIA

Lähteet

Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston arkkitehtuurin historian laboratorion,

1974: *Hailuoto, Pajuperän kalastajakylä*. Mittauspiirustukset nro: 7301:1–7309:4. [tarkemmat tiedot tekijöistä ja piirustuksista kohdekuvauksissa]

Kuusisto, R. & Niemelä, E. 1997: *Hailuodon rantayleiskaava. Kulttuurihistoriallisesti merkittävän rakennuskannan inventointi. Osa 1*. Ympäristötaito Oy & Hailuodon kunta.

Paulaharju, S. 1914: *Kuvauksia Hailuodosta*. Kansanvalistusseuran Toimituksia 167. Kansanvalistusseura.

Peruskartta 1:20 000, karttalehdet 2442 11, 2442 12, 2444 02 & 2531 10, Maanmittaushallituksen karttapaino, Helsinki 1956.

Salmela, A., Eskelinen, O. & Huusko, J. 1993: *Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet. Osa 1.* Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, A:155.

Tutkimuskirjallisuus

Merilä E. 2003: *Toisten nurkista. Hailuodon kulttuuriympäristöohjelma.* Hailuodon kunta, Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus & Pohjois-Pohjanmaan liitto.

Vahtola, J. 1991: Oulujokilaakson historia keskiajalta 1860-luvulle. *Oulujokilaakson historia. Kivikaudelta vuoteen 1865:* 71–565. Oulujokilaakson historiatoimikunta.